

Briselē, 2023. gada 30. novembrī
(OR. en)

16056/23

Starpiestāžu lieta:
2023/0081(COD)

COMPET 1183
IND 632
MI 1053
BETREG 38
DIGIT 284
ECOFIN 1293
EDUC 467
ENER 645
POLCOM 298
RECH 531
CODEC 2291

PIEZĪME

Sūtītājs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja (I)
Saņēmējs:	Padome
lepr. dok. Nr.:	15440/1/23 REV 1
K-jas dok. Nr.:	7613/23 + 7613/23 ADD1
Temats:	Regula par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts) – <i>vispārēja pieeja</i>

I. IEVADS

1. Komisija 2023. gada 16. martā iesniedza Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumu Regulai par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts) ¹.

¹ 7613/23.

2. Komisija 2023. gada 19. jūnijā nāca klajā ar dienestu darba dokumentu, kas ir minētā priekšlikuma pamatā un kurā sniegta skaidrojoša informācija priekšlikumā ² ierosināto regulatīvo elementu pamatojumam.
3. Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu Neto nulles emisiju industrijas akta vispārīgais mērķis ir izveidot tiesisko regulējumu, kas atbalsta neto nulles emisiju energotehnoloģiju izgatavošanas attīstību Savienībā, lai sniegtu atbalstu Savienības 2030. gada dekarbonizācijas mērķrādītāju un 2050. gada klimatneitralitātes mērķrādītāja sasniegšanā un nodrošinātu piegādes drošību attiecībā uz tām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kuras nepieciešamas Savienības enerģosistēmas noturības aizsardzībai.
4. Šis vispārīgais mērķis izpaužas konkrētos mērķos, t. i., veicināt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās (1. pīlārs), samazināt CO₂ emisijas (2. pīlārs), atvieglot piekļuvi tirgiem (3. pīlārs), pilnveidot prasmes kvalitatīvu darbvietu radīšanai neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā (4. pīlārs), atbalstīt inovāciju (5. pīlārs) un izveidot īpašu struktūru šo mērķu īstenošanai gan pārvaldības, gan uzraudzības ziņā (6. un 7. pīlārs).
5. Komisija ierosināja par regulas pamatu izmantot Līguma par Eiropas Savienības darbību 114. pantu, kas ļauj Savienībai veikt pasākumus, kuri veicina saskaņošanu, lai Savienībā radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kuros var pilnveidot neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu. Tas veicina inovāciju un sekmē zaļo pārkārtošanos.

II. IZSKATĪŠANA CITĀS IESTĀDĒS

6. Eiropas Parlamenta Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja (ITRE) par Neto nulles emisiju industrijas akta priekšlikuma referentu iecēla *Christian EHLER* kungu (*PPE*, DE). Balsošana ITRE komitejā par tās grozījumiem Komisijas priekšlikumā notika 2023. gada 25. oktobrī. Balsošana par Eiropas Parlamenta sarunu pilnvarojumu notika 2023. gada 21. novembra plenārsēdē.

² 10870/23.

7. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par priekšlikumu Neto nulles emisiju industrijas aktam tika pieņemts 2023. gada 13. jūlijā ³, savukārt pieprasītais Reģionu komitejas atzinums tika pieņemts 2023. gada 5. jūlijā ⁴.

III. DARBS PADOMĒ

8. Komisija 2023. gada 17. martā iepazīstināja Pastāvīgo pārstāvju komiteju ar priekšlikumu Neto nulles emisiju industrijas aktam.
9. Komisija iepazīstināja Padomi (Konkurētspēja) tās 2023. gada 22. maija sanāsmē ar priekšlikuma saturu, mērķiem un tvērumu.
10. Konkurētspējas un izaugsmes jautājumu darba grupa (rūpniecība) priekšlikuma izskatīšanu sāka Zviedrijas prezidentūras laikā 2023. gada 20. martā, un līdz Zviedrijas prezidentūras pilnvaru termiņa beigām sarīkoja vēl septiņas sanāksmes. Prezidentvalsts Zviedrija ar tās sagatavoto pirmo kompromisa tekstu ⁵ nāca klajā 2023. gada jūnijā.
11. Tehniskais darbs tika turpināts Spānijas prezidentūras laikā darba grupas 5., 7. un 10. jūlija sanāsmēs, kas nodrošināja pamatu, ko prezidentvalsts Spānija izmantoja, lai izstrādātu pārskatītu kompromisa tekstu ⁶. Prezidentvalsts centās uzlabot priekšlikuma skaidrību un īstenošanas iespējamību, kā arī nodrošināt juridisko noteiktību, jo īpaši pastiprinot noteikumu saskaņotību ar iekšējā tirgus mērķiem. Pārskatītais kompromisa teksts tika izskatīts darba grupas 2023. gada 11., 14. un 18. septembra sanāsmēs.

³ 12012/23.

⁴ 12167/23.

⁵ 10895/23.

⁶ 12590/23 + ADD 1.

12. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2023. gada 13. oktobra sanāksmē apsprieda Neto nulles emisiju industrijas akta tvērumu, stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju saraksta saturu, kā arī pieeju attiecībā uz kritēriju izmantošanu izsolēm, publiskajam iepirkumam un citām atbalsta shēmām un sniedza norādījumus par turpmāko rīcību saistībā ar šiem jautājumiem. Lai gan daudzas delegācijas atbalstīja Neto nulles emisiju industrijas akta tvēruma paplašināšanu, lai aptvertu arī uz dekarbonizāciju orientētas transformatīvas industriālās tehnoloģijas, tās pauda atšķirīgākus viedokļus jautājumā par stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju sarakstu, un pārliecinošs vairākums delegāciju atbalstīja to, ka šajā sarakstā tiek iekļautas kodoltehnoloģijas un ilgtspējīgas alternatīvās degvielas. Attiecībā uz piekļuvi tirgiem daudzas delegācijas lūdza nodrošināt dalībvalstīm elastību ar cenu nesaistītu kritēriju piemērošanai, lai sasniegtu tādas politikas mērķus kā vidiskā ilgtspēja, inovācija, energosistēmas integrācija vai piegādes ķēdes noturība, izmantojot piešķiršanas procedūras.
13. Vienlaikus prezidentvalsts sagatavoja trešo kompromisa tekstu ⁷, kas veidoja pamatu diskusijām Konkurētspējas un izaugsmes jautājumu darba grupas (rūpniecība) 2023. gada 16., 19. un 31. oktobra un 6. novembra sanāksmēs. Ceturto prezidentvalsts kompromisa tekstu ⁸ darba grupa izskatīja 2023. gada 13. novembra sanāksmē.
14. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 22. novembrī izskatīja prezidentvalsts kompromisa priekšlikumu (dokuments 15440/23) vispārējai pieejai attiecībā uz Neto nulles emisiju industrijas aktu, lai to nosūtītu Konkurētspējas padomei apstiprināšanai 7. decembra sanāksmē. Debates apliecināja, ka teksts ir jāizskata padziļinātāk, un prezidentvalsts nolēma to izskatīt vēlreiz pēc tam, kad tajā būs izdarīti grozījumi.
15. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 24. novembrī izskatīja pārskatīto prezidentvalsts kompromisa priekšlikumu (dokuments 15440/1/23 REV1), un prezidentvalsts nolēma to iesniegt Padomei bez būtiskiem papildu grozījumiem. Prezidentvalsts arī secināja, ka ir apzināti divi galvenie politiskie jautājumi, un tie būtu jāizskata ministru līmenī.

⁷ 14082/23.

⁸ 14983/23.

16. Prezidentvalsts ir iesniegusi šīs piezīmes pielikumā izklāstīto kompromisa tekstu, kurā nav būtisku izmaiņu salīdzinājumā ar iepriekšējo prezidentvalsts tekstu (dokuments 15440/1/23 REV1). Nelielās redakcionālas izmaiņas tekstā ir norādītas **pasvītrotā treknrakstā** attiecībā uz papildinājumiem un ar [...] attiecībā uz svītrojumiem. Turklāt vēlākā posmā apsvērumi tekstā vajadzības gadījumā būs jāpielāgo, lai tos saskaņotu ar noteikumiem.
17. Šis kompromisa teksts atspoguļo prezidentvalsts un dalībvalstu pastāvīgos centienus ar Komisijas atbalstu panākt pareizu līdzsvaru starp dažādajām interesēm un mērķiem un ņemt vērā deleģāciju lūgumus. Tādēļ prezidentvalsts uzskata, ka tas ir labs pamats, lai sāktu sarunas ar Eiropas Parlamentu.

IV. GALVENIE POLITISKIE JAUTĀJUMI

– finanšu noteikumi, kas saistīti ar stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju sarakstu

18. Salīdzinājumā ar Komisijas priekšlikumu prezidentvalsts pēc vairāku deleģāciju lūguma 3.b pantā ierosina stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju sarakstā iekļaut kodolu skaldīšanās enerģijas tehnoloģijas un ilgtspējīgu alternatīvo degvielu tehnoloģijas. Vienlaikus priekšlikuma tā paša panta 3. punktā ir uzsvērts, ka tas neskar dalībvalsts tiesības izvēlēties starp dažādiem enerģijas avotiem un noteikt savu vispārējo energoapgādes struktūru, kā arī Savienības finansējuma piešķiršanu vai Savienības atbalstu, izmantojot Eiropas Investīciju bankas finansējumu.

– atjaunīgo energoresursu apguvi veicinošas izsoles

19. Prezidentvalsts priekšlikuma 20. pantā papildus ietverta dalībvalstīm paredzēta iespēja piemērot gan pirmskvalifikācijas kritērijus, gan piešķiršanas kritērijus un noteikts minimālais sākotnējais īpatsvars 20 % apmērā no apjoma, ko gadā izsola katrai dalībvalstij, lai piemērotu šos kritērijus. Komisija ir pilnvarota ar īstenošanas aktu noteikt minētos kritērijus un pārskatīt izsolīto apjomu, pamatojoties uz sistēmas darbības novērtējumu.

V. SECINĀJUMS

20. Ņemot vērā minēto, Padome (Konkurētspēja) 2023. gada 7. decembra sanāksmē tiek aicināta izskatīt divus minētos galvenos politiskos jautājumus un vienoties par vispārēju pieeju, pamatojoties uz šīs piezīmes pielikumā izklāstīto kompromisa priekšlikumu.
-

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai (Neto nulles emisiju industrijas akts)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu un tā 192. panta 1. punktu saistībā ar šīs regulas 16. līdz 18. pantu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁹,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ¹⁰,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Pārkārtošanās uz neto nulles emisijām jau tagad visā pasaulē izraisa milzīgas rūpnieciskas, ekonomiskas un ģeopolitiskas pārmaiņas, kas, pasaulei virzot uz priekšu dekarbonizācijas centienus, kļūs vēl izteiktākas.

⁹ OV C 349, 29.9.2023., 179. lpp.

¹⁰ OV C 2023/254, 26.10.2023.

- (1.a) Ņemot vērā neto nulles emisiju tehnoloģiju sarežģītību un transnacionālo raksturu, nekoordinētiem nacionālajiem pasākumiem, ar kuriem tiktu nodrošināta piekļuve minētajām tehnoloģijām, būtu liels potenciāls izkropļot konkurenci un sadrumstalot vienoto tirgu. Nekoordinētas dalībvalstu rīcības rezultātā tirgus dalībniekiem var tikt piemērots atšķirīgs regulējums, kas dalībvalstīs paredz dažādus līmeņus attiecībā uz piekļuvi neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādei, tostarp, paredzot dažādus līmeņus attiecībā uz atbalstu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, atšķirīgus noteikumus un nekoordinētus iepirkuma veidus, atšķirīgus procesus un termiņus attiecībā uz atļauju piešķiršanas procedūrām, kas radītu šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai starp dalībvalstīm, tādējādi kavējot pienācīgu iekšējā tirgus darbību. Tāpēc, lai aizsargātu vienotā tirgus funkcionēšanu, ir jāizveido kopīgs Savienības tiesiskais satvars, ar kuru kolektīvi risināt šo svarīgo problēmu, palielinot Savienības noturību un piegādes drošību neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā.

- (1.b) Vienlaikus Savienība ir apņēmusies paātrināti dekarbonizēt savu ekonomiku un vērienīgi izvērst atjaunīgo energoresursu apguvi, lai līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti jeb neto nulles emisijas (emisijas, no kurām atskaitīti piesaistījumi). Minētais mērķis ir Eiropas zaļā kursa – atjauninātās ES industriālās stratēģijas – centrā un ir saskaņā ar Savienības apņemšanos īstenot globālu klimatrīcību atbilstoši Parīzes nolīgumam ¹¹. Lai sasniegtu klimatneitralitātes mērķi, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1119 ¹² ir noteikts saistošs Savienības klimata mērķrādītājs līdz 2030. gadam siltumnīcefekta gāzu neto emisijas samazināt vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni. Ierosinātās paketes “Gatavi mērķrādītājam 55 %” ¹³ mērķis ir panākt, ka tiek sasniegts Savienības 2030. gada klimata mērķrādītājs, un šajā sakarā ar to tiek pārskatīti un atjaunināti Savienības tiesību akti.
- (1.c) Turklāt paziņojumā “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam” ¹⁴ ir izklāstīta visaptveroša pieeja, kā palīdzēt paplašināt tīras enerģijas tehnoloģiju mērogu, balstoties uz četriem pīlāriem. Pirmā pīlāra mērķis ir izveidot normatīvo vidi, kas vienkāršo un racionalizē jauniem neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas un montāžas objektiem vajadzīgo atļauju saņemšanu, kā arī veicināt Savienības neto nulles emisiju industrijas mēroga paplašināšanu. Plāna otrā pīlāra mērķis ir palielināt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanā un tās finansēšanu. Trešais pīlārs ir saistīts ar to prasmju attīstīšanu, kas vajadzīgas, lai īstenotu pārkārtošanos un palielinātu prasmīgu darbinieku skaitu tīras enerģijas tehnoloģiju nozarē. Ceturtais pīlārs ir vērsts uz tirdzniecību un kritisko izejvielu piegādes ķēdes diversifikāciju. Tas ietver kritisko izejvielu kluba izveidi, sadarbību ar līdzīgi domājošiem partneriem, lai kolektīvi stiprinātu piegādes ķēdes, un diversifikāciju kritisko izejvielu jomā, lai izskaustu atkarību no atsevišķiem piegādātājiem.

¹¹ Padomes Lēmums (ES) 2016/1841 (2016. gada 5. oktobris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu (OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 (“Eiropas Klimata akts”) (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

¹³ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai ““Gatavi mērķrādītājam 55 %”: ES 2030. gadam nospraustā klimata mērķrādītāja sasniegšana ceļā uz klimatneitralitāti”, COM(2021) 550, 14.7.2021.

¹⁴ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam”, COM(2023)62 final, 1.2.2023.

- (2) Vienotais tirgus nodrošina tādu vidi, kas vajadzīgajā mērogā un tempā dara iespējamu pārrobežu piekļuvi tehnoloģijām, kuras ir nepieciešamas, lai sasniegtu Savienības mērķus klimata un enerģētikas jomā. Virzība uz neto nulles emisijām paver lielas iespējas paplašināt Savienības neto nulles emisiju industriju, izmantojot vienotā tirgus priekšrocības, proti, būtu jāveicina investīcijas tehnoloģijās, kuras palīdzēs dekarbonizēt mūsu ekonomikas nozares, sākot ar energoapgādi un beidzot ar transportu, ēkām un rūpniecību. Spēcīga neto nulles emisiju industrija Eiropas Savienībā var būt būtisks faktors, kas palīdzēs faktiski sasniegt Savienības klimata un enerģētikas mērķrādītājus, kā arī veicināt citu zaļā kursa mērķu sasniegšanu, vienlaikus saglabājot un radot kvalitatīvas darbvietas un izaugsmi.
- (7) Lai sasniegtu 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus, par prioritāti ir jāizvirza energoefektivitāte. Lētākais, drošākais un tīrākais veids, kā šos mērķus sasniegt, ir enerģijas taupīšana. Princips “energoefektivitāte pirmajā vietā” ir vispārējs ES enerģētikas rīcībpolitikas princips, un tas ir svarīgs gan rīcībpolitikas, gan investīciju lēmumu praktiskajā piemērošanā. Tāpēc ir būtiski, lai Savienībā tiktu paplašināta tādu energoefektīvu tehnoloģiju (piemēram, siltumsūkņu, centralizētas siltumapgādes un aukstumapgādes un viedo elektrotīkla tehnoloģiju) izgatavošanas jauda, kuras palīdz ES samazināt un kontrolēt energopatēriņu.

- (8) Savienības dekarbonizācijas mērķi, enerģijas piegādes drošība, energosistēmas digitalizācija un pieprasījuma elektrifikācija, piemēram, mobilitātes jomā, un vajadzība pēc papildu un ātrākas uzlādes punktiem, nozīmē, ka Eiropas Savienībā gan pārvades, gan sadales līmenī ir ievērojami jāpaplašina elektrotīkli. Pārvades līmenī, lai atkrastes atjaunīgos energoresursus savienotu ar elektrotīklu, cita starpā ir vajadzīgas augstsprieguma līdzstrāvas (*HVDC*) sistēmas, savukārt sadales līmenī elektroenerģijas piegādātāju pieslēgšana un pieprasījuma puses elastīguma pārvaldībai ir vajadzīgas investīcijas tādās inovatīvās elektrotīkla tehnoloģijās kā vieda elektrotransportlīdzekļu uzlāde (*EVSC*), uz energoefektivitāti vērsta ēku un industrijas automatizācija un viedregulatori, uzlabota mērīšanas infrastruktūra (*AMI*) un mājokļu energovadības sistēmas (*HEMS*). Elektrotīkls mijiedarbojas ar daudziem aktoriem vai ierīcēm, un tas būtu jā dara, balstoties uz detalizētu novērojamības līmeni un līdz ar to arī datu pieejamību; tas nodrošinātu elastību, viedu uzlādi un viedas ēkas ar viediem elektrotīkliem, kas savukārt dotu iespēju patērētājiem iesaistīties ar pieprasījuma reakciju un sekmētu atjaunīgo energoresursu apguvi. Lai neto nulles emisiju tehnoloģijas pieslēgtu Eiropas Savienības tīklam, ir būtiski jā kāpina elektrotīkliem vajadzīgo ražojumu izgatavošanas jaudas tādās jomās kā atkrastes un sauszemes kabeļi, apakšstacijas un transformatori.
- (9) Tāpēc ir vajadzīgi papildu politikas centieni, lai uzlabotu tirgus apstākļus tām tehnoloģijām, kuras ir komerciāli pieejamas, kā arī neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes un to apgādes ķēžu drošību, mazinātu tirgus sadrumstalotību un aizsargātu vai stiprinātu Savienības energosistēmas vispārējo noturību un konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot labas iespējas strauji paplašināt mērogu, lai atbalstītu Savienības 2030. gada klimata mērķrādītāja sasniegšanu. [...] Tas attiecas arī uz piekļuvi drošām un ilgtspējīgām degvielām, kuras savā klasē ir vislabākās un kuras aprakstītas Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/1214 8. apsvērumā.

- (10) Lai sasniegtu 2030. gada mērķus, dažām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kuras uzskata par stratēģiskām, ir jāvelta īpaša uzmanība, arī ņemot vērā to ievērojamo devumu virzībā uz neto nulles emisiju panākšanu līdz 2050. gadam. Minētajām stratēģiskajām neto nulles emisiju tehnoloģijām ir būtiska loma Savienības atvērtajā stratēģiskajā autonomijā, proti, tās iedzīvotājiem nodrošina piekļuvi tīrai, cenas ziņā pieejamai un drošai enerģijai. Ņemot vērā minēto tehnoloģiju lomu, tām būtu jāgūst labums no racionalizētām un efektīvām atļauju piešķiršanas procedūrām, jāiegūst visaugstākais valsts tiesību aktos paredzētais valsts nozīmes statuss un jāsaņem papildu atbalsts investīciju piesaistīšanai, vienlaikus joprojām izpildot ES un starptautiskās saistības atbilstīgi dabas aizsardzības direktīvām un Orhūsas konvencijai. Stratēģiskajām neto nulles emisiju tehnoloģijām vajadzētu būt komerciāli pieejamām neto nulles emisiju tehnoloģijām, tām vajadzētu būt ar labu potenciālu strauji paplašināt mērogu un sasniegušām vismaz 8. tehnoloģiju gatavības līmeni. Šādām tehnoloģijām būtu jāstiprina piegādes ķēžu drošība Savienībā, vienlaikus veicinot Savienības dekarbonizācijas mērķu sasniegšanu un uzlabojot vienotā tirgus darbību.
- (10.a) Stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju sarakstā ir iekļautas arī tehnoloģijas, kuras ne visas dalībvalstis atzīst par tīras un drošas enerģijas avotu. Tas atbilst to tiesībām izvēlēties starp dažādiem enerģijas avotiem un noteikt vispārējo energoapgādes struktūru, kā arī savu rūpniecības politiku. Lai šīs tiesības aizsargātu, stratēģisko tehnoloģiju saraksts neskar finansējuma piešķiršanu saskaņā ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam, jo īpaši Savienības līdzekļu sadales, atbilstības un piešķiršanas kritēriju ziņā saistībā ar enerģijas tehnoloģijām, ietverot tehnoloģijas, ko finansē ar ETS kvotām vai EIB atbalstu. Dalībvalstij arī nevajadzētu būt pienākumam atzīt par stratēģiskiem šādus projektus, kas atbalsta tādas tehnoloģijas vērtības ķēdi, kuru attiecīgā dalībvalsts nepieņem kā daļu no savas energoresursu struktūras.
- (11) Lai nodrošinātu, ka Savienības energosistēma nākotnē ir noturīga, šis mērogs būtu jāpaplašina visā konkrēto tehnoloģiju piegādes ķēdē, nodrošinot pilnīgu saskaņotību un papildināmību ar [Kritisko izejvielu aktu] un Mikroshēmu aktu.

- (11.-b) Šai regulai būtu jāpapildina [Kritisko izejvielu akts], galveno uzmanību pievēršot neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai attiecībā uz galaproduktiem, svarīgākajiem komponentiem un specifiskām mašīnām, ko izmanto to izgatavošanai. Tā vietā [Kritisko izejvielu aktā] galvenā uzmanība ir pievērsta piegādes ķēdes augšposma daļai, jo īpaši kritiskajām izejvielām, kā arī to ieguvei, pārstrādei un reciklēšanai. Tās ir nepieciešamas plašam stratēģisku nozaru kopumam, tostarp neto nulles emisiju rūpniecībai, digitālajai rūpniecībai, aerokosmosa nozarei un aizsardzības nozarei. Pēc tādas pašas loģikas, proti, veicinot ekonomisko pamatojumu, uzlabojot un nodrošinot pienācīgas prasmes un atbalstot investīcijas, šī regula un [Kritisko izejvielu akts] darbojas kopā, lai radītu regulatīvā atbalsta sinerģiju visā ar neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu saistītajā piegādes ķēdē Savienībā. Šajā regulā ir precizēts, ka tā attiecas arī uz pārstrādātiem materiāliem, kas ir būtisks neto nulles emisiju tehnoloģiju komponents, izņemot kritiskās izejvielas, uz kurām attiecas [Kritisko izejvielu akts].
- (11.-a) Galaprodukti un specifiski komponenti, kas ir būtiski neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai, ir uzskaitīti X pielikumā neizsmeļošā veidā, tostarp galaprodukti un to komponenti, ko izgatavo un tirgo kāds uzņēmums, tostarp pārstrādāti materiāli, izņemot izejvielas, uz kurām attiecas [Kritisko izejvielu akts]. Attiecībā uz integrētiem ražošanas kompleksiem, kas aptver tādu materiālu ražošanu, uz kuriem attiecas gan [Kritisko izejvielu akts], gan šī regula, darbības joma, atbilstīgi kurai attiecīgais ražošanas komplekss tiek regulēts, būtu jānosaka pēc ražošanas kompleksu galaprodukta. Specifiski komponenti un specifiskas mašīnas, kas nav ietvertas X pielikumā, joprojām var ietilpt šīs regulas darbības jomā gadījumos, kad, pamatojoties uz valsts kompetentajai iestādei sniegtajiem pierādījumiem, projekta virzītājs, piemēram, ar tirgus pētījumiem vai priekšlīgumiem var pierādīt, ka specifiskie komponenti vai specifiskās mašīnas tiek primāri izmantotas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai, izņemot kritiskās izejvielas, uz kurām attiecas *CRMA*.

(11.a) Lai risinātu piegādes drošības problēmas, vienlaikus palīdzot atbalstīt Savienības energosistēmas noturību un sekmējot dekarbonizācijas un modernizācijas centienus, Savienībā ir jāpaplašina neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda. Savienībai ir jānodrošina, ka saules fotoelementu (FE) tehnoloģiju izgatavotāju normatīvā vide ļauj tiem palielināt savu konkurētspēju un uzlabot piegādes drošības perspektīvas, cenšoties līdz 2030. gadam visā FE vērtības ķēdē nodot ekspluatācijā vismaz 30 ģigavatus saules fotoelementu izgatavošanas jaudas saskaņā ar mērķiem, ko izvirzījusi Eiropas saules fotoelementu industrijas alianse, kura tiek atbalstīta Savienības saules enerģijas stratēģijas¹⁵ ietvaros. Savienībai ir jānodrošina, ka vēja un siltumsūkņu tehnoloģiju izgatavotāju normatīvā vide ļauj tiem šajā desmitgadē nostiprināt savu konkurētspēju un saglabāt vai paplašināt savu pašreizējo tirgus daļu saskaņā ar Savienības tehnoloģiju apguves prognozēm, kas atbilst 2030. gada enerģētikas un klimata mērķrādītājiem¹⁶. Tas nozīmē, ka 2030. gadā Savienības vēja tehnoloģiju izgatavošanas jaudām jāsasniedz vismaz 36 GW un siltumsūkņu izgatavošanas jaudām – attiecīgi vismaz 31 GW. Savienības bateriju un elektrolīzeru izgatavotājiem ir jāatrod regulatīvā vide, kas tiem ļauj nostiprināt tehnoloģisko līderību un aktīvi palīdzēt veidot šos tirgus. Bateriju tehnoloģiju jomā tas nozīmē, ka būtu jādod ieguldījums Eiropas Akumulatoru alianse mērķu sasniegšanā un būtu jāpanāk, ka Savienības bateriju izgatavotāji apmierina gandrīz 90 % no Savienības bateriju ikgadējā pieprasījuma; tādējādi 2030. gadā Savienības izgatavošanas jaudai būtu jāsasniedz vismaz 550 GWh. Kas attiecas uz ES elektrolīzeru izgatavotājiem, plānā *REPowerEU* līdz 2030. gadam prognozēts sasniegt 10 miljonus tonnu iekšzemes atjaunīgā ūdeņraža produkcijas un vēl 10 miljonus tonnu atjaunīgā ūdeņraža importēt.

¹⁵ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES saules enerģijas stratēģija”, SWD(2022) 148 final, 18.5.2022.

¹⁶ Saskaņā ar *REPowerEU* mērķiem, kas izklāstīti plānā *REPowerEU* (COM(2022) 230 final) un pievienotajā Komisijas dienestu darba dokumentā “*Implementing the Repower EU Action Plan: Investment Needs, Hydrogen Accelerator and achieving the Bio-Methane Targets*”, kas pievienots Komisijas paziņojumam Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Plāns *REPowerEU*”, SWD(2022)230 final, 18.5.2022.

Lai nodrošinātu, ka ES tehnoloģiskā līderība izpaužas kā komerciālā līderība, kā tas atbalstīts Komisijas un Eiropas Tīrā ūdeņraža alianses kopīgā deklarācijā par elektrolīzeriem, ES elektrolīzeru izgatavotājiem vajadzētu būt iespējām vēl vairāk kāpināt savu jaudu, proti, tā, ka kopējā uzstādītā elektrolīzeru jauda līdz 2030. gadam sasniedz vismaz 100 GW ūdeņraža.

Savienības aviācijas un jūras transporta degvielu izgatavotājiem ir jāturpina attīstīt, ražot un plašāk izvērst ilgtspējīgas alternatīvās degvielas, lai ievērojamā mērā palīdzētu līdz 2050. gadam par 90 % samazināt transporta nozares siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas, kā arī izpildītu [“*ReFuel EU Aviation*” / “*Fuel EU maritime*”] noteiktos pienākumus. To stingri atbalsta arī Atjaunīgo un mazoglekļa degvielu vērtību ķēdes industriālā alianse. Savienībai ir jānodrošina, ka normatīvā vide un atbalsta satvars, kas paredzēts ilgtspējīgu aviācijas un jūras transporta alternatīvo degvielu tehnoloģiju ražotājiem, tiem ļauj palielināt savu ražošanas jaudu visā degvielu vērtības ķēdē, sākot no ievadresursu savākšanas un piegādes līdz piemaisīšanai, ietverot pārveidošanas un rafinēšanas jaudas.

- (11.b) Ņemot vērā visus minētos mērķus, kā arī paturot prātā, ka attiecībā uz dažiem piegādes ķēdes elementiem (piemēram, invertoriem, kā arī saules elementiem, saules elementu plātnēm un lietņiem vai bateriju katodiem un anodiem) Savienības izgatavošanas jauda ir neliela. Lai palīdzētu novērst bažas par atkarību no importa un ievainojamību un nodrošinātu Savienības klimata un enerģētikas mērķrādītāju sasniegšanu, ir ierosināts ieviest vispārēju etalonrādītāju stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu izgatavošanai Eiropas Savienībā, vienlaikus cenšoties panākt līdzīgu etalonrādītāju neto nulles emisiju tehnoloģijām. Attiecībā uz Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju ikgadējo jaudu būtu jācenšas panākt, lai līdz 2030. gadam tiktu sasniegts vai gandrīz sasniegts vispārējais ikgadējās izgatavošanas jaudas etalonrādītājs, proti, izpildīti vismaz 40 % no ikgadējām apguves vajadzībām attiecībā uz stratēģiskajām neto nulles emisiju tehnoloģijām, vērtējot tās kopumā.

- (11.d) Tajā pašā laikā neto nulles emisiju tehnoloģiju produkti veicinās Savienības noturību un tīras enerģijas piegāžu drošību. Drošas tīras enerģijas piegādes ir priekšnosacījums, lai varētu attīstīties ekonomika, kā arī tiktu nodrošināta sabiedriskā kārtība un drošība. Neto nulles emisiju tehnoloģiju produkti būs noderīgi arī citiem stratēģiski svarīgiem ekonomikas sektoriem, piemēram, lauksaimniecībai un pārtikas ražošanai, jo tie nodrošinās piekļuvi tīrai enerģijai un mašīnām par konkurētspējīgām cenām, tādējādi ilgtspējīgi veicinot ES nodrošinātību ar pārtiku un ar aprītes ekonomikas palīdzību nodrošinot arvien lielāku noietu biobāzētām alternatīvām. Līdzīgā kārtā arī Savienības klimatisko ieceru īstenošana veicinās ekonomisko izaugsmi un sociālo labklājību.
- (11.e) Lai saglabātu konkurētspēju un samazinātu pašreizējo stratēģisko importa atkarību no svarīgu neto nulles emisiju tehnoloģiju produktiem un to piegādes ķēdēm, vienlaikus nepieļaujot jaunu atkarību veidošanos, Savienībai ir jāturpina stiprināt sava neto nulles emisiju industriālā bāze un jāklūst konkurētspējīgākai un inovācijai labvēlīgākai. Savienībai ir jāpanāk, ka izgatavošanas jaudas attīstība notiek ātrāk, vienkāršāk un paredzamāk, vienlaikus samazinot administratīvo slogu un likvidējot pārrobežu šķēršļus.
- (11.f) Lai neto nulles emisiju izgatavošanas projektus pēc iespējas ātrāk izvērstu vai paplašinātu nolūkā nodrošināt Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes drošību, ir svarīgi nodrošināt plānošanas efektivitāti un noteiktību investīciju jomā, tāpēc jā rūpējas, lai projektu virzītājiem uzliktais administratīvais slogs, būtu pēc iespējas minimāls. Šā iemesla dēļ neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem vajadzīgo dalībvalstu atļauju piešķiršanas procesi būtu jāracionalizē, taču vienlaikus ir jāpārlicinās par šādu projektu drošumu, drošību, vidisko ilgtspēju un atbilstību vidiskajām, sociālajām un drošuma prasībām. Savienības vides tiesību aktos ir noteikti kopīgi nosacījumi, kas attiecas uz valstu atļauju piešķiršanas procesu gaitu un saturu, un tādējādi tiek nodrošināts augsts vides aizsardzības līmenis.

Tam, ka tiek piešķirts stratēģiska neto nulles emisiju projekta statuss, nebūtu jāskar attiecīgajiem projektiem piemērojamie atļauju piešķiršanas nosacījumi, tostarp tie, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2011/92/ES¹⁷, Padomes Direktīvā 92/43/EEK¹⁸, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2000/60/EK¹⁹, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2012/18/ES²⁰, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2004/35/EK²¹ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2010/75²².

- (11.g) Tajā pašā laikā valstu atļauju piešķiršanas procesu neprognozējamība, sarežģītība un dažkārt pārmērīgais ilgums mazina investīciju drošību, kas vajadzīga, lai faktiski izstrādātu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus. Tādēļ, lai nodrošinātu un paātrinātu to faktisko īstenošanu, dalībvalstīm būtu jāpiemēro racionalizētas un efektīvas atļauju piešķiršanas procedūras. Turklāt stratēģiski neto nulles emisiju projekti valsts līmenī būtu jāuzskata par steidzamiem, un tādēļ visās ar tiem saistītajās tiesu un strīdu izšķiršanas procedūrās tiem būtu jāpiešķir prioritārs statuss, ja un ciktāl valsts tiesību aktos ir paredzētas šādas steidzamības procedūras, neliedzot kompetentajām iestādēm racionalizēt atļauju piešķiršanu arī citiem neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, kas nav stratēģiski neto nulles emisiju projekti, vai kopumā.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.).

¹⁸ Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu un savvaļas floras un faunas aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.).

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp.).

²⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/18/ES (2012. gada 4. jūlijs) par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK.

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/35/EK (2004. gada 21. aprīlis) par atbildību vides jomā attiecībā uz videi nodarītā kaitējuma novēršanu un atlīdzināšanu (OV L 143, 30.4.2004., 56. lpp.).

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/ES (2010. gada 24. novembris) par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) (pārstrādāta redakcija) (OV L 334, 17.12.2010., 17. lpp.).

- (11.h) Ņemot vērā stratēģisku neto nulles emisiju projektu lomu Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes drošības nodrošināšanā un to ieguldījumu Savienības atvērtajā stratēģiskajā autonomijā un zaļās un digitālās pārkārtošanās procesā, atbildīgajām atļauju izdošanas iestādēm būtu jāuzskata, ka šie projekti ir sabiedrības interesēs. Balstoties uz katra atsevišķā gadījuma novērtējumu, atbildīgā atļauju izdošanas iestāde var secināt, ka sabiedrības intereses, kam projekts kalpo, ir svarīgākas par sabiedrības interesēm, kas saistītas ar dabu un vides aizsardzību, un līdz ar to projektam var izdot atļaujas, ja ir izpildīti visi attiecīgie nosacījumi, kas izklāstīti Direktīvā 2000/60/EK, Direktīvā 92/43/EEK un Direktīvā 2009/147/EK ²³ vai [Dabas atjaunošanas regulā].
- (11.i) Lai mazinātu sarežģītību un palielinātu efektivitāti un pārredzamību, neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu virzītājiem vajadzētu būt iespējai sadarboties ar izraudzītu kontaktpunktu, kas atbild par visa atļauju piešķiršanas procesa atvieglošanu un koordinēšanu un veicina visaptveroša lēmuma izdošanu piemērojamajā termiņā. Šajā nolūkā dalībvalstīm būtu jāizraugās viens vai vairāki vienoti kontaktpunkti. Ja dalībvalsts nolemj izraudzīties vairāk nekā vienu kontaktpunktu, tai būtu jāsniedz projekta virzītājiem skaidra informācija par to, kurš kontaktpunkts ir atbildīgs par to projektu. Dalībvalstij būtu jāizlemj, vai izraudzītajam kontaktpunktam vajadzētu būt arī iestādei, kas pieņem lēmumus par atļaujas piešķiršanu. Izraudzītajam kontaktpunktam būtu vismaz jāpaziņo projektu virzītājiem par visaptverošo lēmumu. Atkarībā no dalībvalsts iekšējās organizācijas var būt iespējams izraudzītā kontaktpunkta uzdevumus deleģēt citai iestādei – vai nu vietējā, reģionālā, vai valsts līmenī –, kurai jāievēro tie paši nosacījumi.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7.–25. lpp.).

- (11.j) Lai nodrošinātu skaidrību par stratēģisku neto nulles emisiju projektu statusa piešķiršanu, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka visi strīdi, kas attiecas uz atļauju piešķiršanas procesu, tiek atrisināti savlaicīgi. Šajā nolūkā dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka pieteikumu iesniedzējiem un projektu virzītājiem ir piekļuve vienkāršai strīdu izšķiršanas procedūrai un ka stratēģiski neto nulles emisiju projekti tiek izskatīti steidzamības kārtā visās ar tiem saistītajās tiesu un strīdu izšķiršanas procedūrās, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ievērotas tiesības uz aizstāvību, ja un ciktāl valsts tiesību aktos ir paredzētas šādas steidzamības procedūras.
- (11.k) Lai uzņēmumi un projektu virzītāji, tostarp pārrobežu projektos, varētu gūt tiešu labumu no iekšējā tirgus sniegtajām priekšrocībām, neradot nevajadzīgu papildu administratīvo slogu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1724 ²⁴, ar ko izveidota vienota digitālā vārteja, ir paredzēti vispārīgi noteikumi par iekšējā tirgus darbībai svarīgas informācijas, procedūru un atbalsta pakalpojumu nodrošināšanu tiešsaistē. Informācija, kas ar izraudzītā kontaktpunkta starpniecību jāiesniedz valstu kompetentajām iestādēm saistībā ar atļauju piešķiršanas procesiem, uz kuriem attiecas šī regula, ir jāietver Regulas (ES) 2018/1724 I pielikumā pēc tās grozīšanas ar šo regulu, un saistītās procedūras tiek iekļautas tās II pielikumā, lai nodrošinātu, ka projektu virzītāji var pilnībā izmantot tiešsaistes procedūras un vienreizējās iesniegšanas tehniskā sistēmas pakalpojumus. Izraudzītie kontaktpunkti, kas, ievērojot šo regulu, darbojas kā vienoti kontaktpunkti, tiek iekļauti palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumu sarakstā Regulas (ES) 2018/1724 III pielikumā.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 295, 21.11.2018., 1. lpp.).

(11.1) Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti saskaras ar ilgām un sarežģītām atļauju saņemšanas procedūrām, kas atkarībā no dalībvalsts, tehnoloģijas un vērtības ķēdes segmenta ilgst 2–7 gadus. Ņemot vērā nepieciešamās apjomīgās investīcijas, jo īpaši gigafabriku mēroga projektos, kas vajadzīgas, lai sasniegtu paredzamos apjomradītus ietaupījumus, neapmierinošs atļauju piešķiršanas process rada papildu šķērslī, kas bieži vien kavē neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas palielināšanu Savienībā. Lai projektu virzītājiem un citiem investoriem viestu drošību un skaidrību, kas vajadzīga, lai veicinātu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu izstrādi, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka ar šādiem projektiem saistītais atļauju piešķiršanas process nepārsniedz iepriekš noteiktus termiņus. Attiecībā uz stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir 1 GW vai lielāka, atļauju piešķiršanas procesa ilgumam nevajadzētu pārsniegt divpadsmit mēnešus un tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir mazāka par 1 GW, – deviņus mēnešus. Attiecībā uz visiem citiem neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir lielāka par 1 GW, atļauju piešķiršanas procesa ilgumam nevajadzētu pārsniegt astoņpadsmit mēnešus un tādu kompleksu gadījumā, kuru ikgadējā produkcijas izlaide ir mazāka par 1 GW, – divpadsmit mēnešus. Neto nulles emisiju tehnoloģijām, kurām mērvienība GW nav relevanta, piemēram, tīkliem un oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas (CCS) vai oglekļa uztveršanas un izmantošanas (CCU) tehnoloģijām, būtu jāpiemēro ilgākie no iepriekš minētajiem termiņiem. Tomēr pirmo posmu vidiskās ietekmes novērtēšanā saskaņā ar Direktīvu par vidiskās ietekmes novērtēšanu (2011/92/ES), kas ietver vidiskās ietekmes novērtējuma sagatavošanu, bieži vien galvenokārt veic projekta virzītājs. Tāpēc šis posms nebūtu jāiekļauj atļauju piešķiršanas procesā minētajos termiņos, kas dalībvalstīm ir saistoši. Turklāt izņēmuma gadījumos, kas saistīti ar ierosinātā projekta raksturu, sarežģītību, atrašanās vietu vai lielumu, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai pagarināt termiņus. Šādi izņēmuma gadījumi varētu ietvert neparedzētus apstākļus, kas rada vajadzību papildināt vai pabeigt ar projektu saistītos vides novērtējumus, vai kavēšanās ekspropriācijas procesu dēļ, kad šādi procesi vajadzīgi.

- (11.m) Turklāt, ņemot vērā stratēģisko neto nulles emisiju projektu svarīgo nozīmi Savienības energoapgādē, daži administratīvie ierobežojumi daļēji būtu jāatceļ vai jāvienkāršo, lai paātrinātu projektu īstenošanu.
- (11.n) Savienības tiesību aktos prasītie vidiskie novērtējumi un atļaujas, tostarp attiecībā uz ūdeni, augsni, gaisu, ekosistēmām, dzīvotnēm, biodaudzveidību un putniem, ir neatņemama neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektam vajadzīgo atļauju piešķiršanas procedūras daļa un būtiska garantija, ar kuru nodrošina, ka negatīva vidiskā ietekme netiek pieļauta vai tiek samazināta līdz minimumam. Tomēr, lai nodrošinātu, ka neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem vajadzīgo atļauju piešķiršanas procedūras ir paredzamas un savlaicīgas, būtu jāizmanto visas iespējas vajadzīgos novērtējumus un atļaujas racionalizēt, vienlaikus nepazeminot vides aizsardzības līmeni. Šajā sakarā būtu jānodrošina, ka nepieciešamie novērtējumi tiek apvienoti, lai novērstu nevajadzīgu pārklāšanos, kā arī būtu jānodrošina, ka projektu virzītāji un atbildīgās iestādes pirms novērtējuma veikšanas skaidri vienojas par apvienotā novērtējuma tvērumu, lai izslēgtu nevajadzīgus sekojumpsākumus.
- (11.o) Šķēršļus neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu izvēšanai var radīt konflikti par zemes izmantošanu. Labi izstrādāti plāni, tostarp telpiskie plāni un zonējums, kuros ņemts vērā neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu īstenošanas potenciāls, kurus sagatavo, nodrošinot sabiedrības līdzdalību, un kuru iespējamā vidiskā ietekme tiek novērtēta, var palīdzēt līdzsvarot sabiedrības intereses un kopējo labumu, mazinot konfliktu iespējamību un paātrinot neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu ilgtspējīgu izvēšanu Savienībā. Tāpēc atbildīgās valsts, reģionālās un vietējās iestādes būtu jāamudina, izstrādājot plānus, attiecīgā gadījumā iekļaut noteikumus par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, tostarp stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem.

- (11.oa) Dalībvalstis varētu arī izmantot citus politikas instrumentus, lai atbalstītu neto nulles emisiju tehnoloģiju un stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu konkrētos ģeogrāfiskos apgabalos. Šie politikas instrumenti cita starpā var ietvert neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavotāju klasterēšanu, atļauju piešķiršanas procesa paātrināšanu, neto nulles emisiju tehnoloģiju testēšanas iekārtu izveidi, iespējas izmantot “regulatīvās smilškastēs”, atbalstu pārrobežu sadarbībai, elektrotīkla pieslēguma atvieglošanu, fizisku un digitālu infrastruktūru un tīras enerģijas veicināšanu. Šie instrumenti būtu jāizraugās valsts vai vietējām iestādēm, un tos varētu ieviest vai nu jaunās teritorijās, vai esošajos rūpnieciskajos objektos.
- (11.p) Ir arī jāparedz pasākumi, ar ko sasniegt Savienības mērķrādītāju – līdz 2030. gadam panākt 50 miljonus tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas gadā, tādējādi atbalstot Eiropas rūpniecības dekarbonizāciju un cīnoties pret klimata pārmaiņām.
- (13) Industrijai vajadzīgo oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas risinājumu izstrādē trūkst koordinācijas. No vienas puses, neraugoties uz aizvien lielākām CO₂ cenām ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā, kuras industriju stimulē investēt CO₂ emisiju uztveršanā un tādējādi nodrošina šādu investīciju ekonomisko dzīvotspēju, pastāv ievērojams risks, ka nebūs iespējams piekļūt tādai ģeoloģiskai uzglabāšanas vietai, kurai ir izdota atļauja. No otras puses, pirmo CO₂ uzglabāšanas vietu investori saskaras ar sākotnējām izmaksām par vietu apzināšanu, attīstīšanu un novērtēšanu, vēl pirms tie var pieteikties uz normatīvajos aktos noteikto uzglabāšanas atļauju. Pārredzamība attiecībā uz to, kāda ir situācija potenciālo CO₂ uzglabāšanas jaudu ziņā, runājot par attiecīgo teritoriju ģeoloģisko piemērotību un visiem esošajiem ģeoloģiskajiem datiem, tostarp neapstrādātiem datiem un paraugdatiem, kas noskaidroti ogļūdeņražu ieguves vietu izpētē, var palīdzēt tirgus dalībniekiem plānot investīcijas. Lai kopīgi sasniegtu Savienības mērķrādītāju attiecībā uz CO₂ iesūkņēšanas jaudu, dalībvalstīm, ņemot vērā konfidencialitāti, valsts drošību un komerciāli sensitīvu informāciju, kā arī pienācīgu kompensāciju par privāti ģenerētiem un īpašumā esošiem datiem, šādi esošie dati būtu jādara publiski pieejami un regulāri jāziņo nākotnes perspektīvā par progresu, kas panākts CO₂ uzglabāšanas vietu izveidē, un par attiecīgajām iesūkņēšanas un uzglabāšanas jaudu vajadzībām. Šie pārredzamības pienākumi neskar dalībvalstu tiesības neatļaut vai ierobežot CO₂ uzglabāšanas jaudas izvēršanu savā teritorijā.

- (13.a) Lai izvairītos no balasta aktīviem un nodrošinātu, ka prognozētā iesūkņēšanas jauda radīs CO₂ samazinājumu, ir atzīts, ka līdz 2030. gadam ir jāizveido pilnīgas un individuālas CCS vērtības ķēdes, ietverot uztveršanu, transportēšanu un uzglabāšanu, ar atbilstošiem noteikumiem, kas garantē konkurenci un atvērtu piekļuvi.
- (14) Būtisks šķērslis investīcijām oglekļa uztveršanā, kuras kļūst aizvien ekonomiski dzīvotspējīgākas, ir ekspluatācijā esošu CO₂ uzglabāšanas vietu pieejamība Eiropā, uz kurām balstās Direktīvā 2003/87/EK paredzētie stimuli. Lai kāpinātu tehnoloģijas mērogu un paplašinātu tās vadošās izgatavošanas jaudas, ES ir jāparūpējas, lai nākotnē būtu pietiekami daudz tādu pastāvīgu CO₂ ģeoloģiskas uzglabāšanas vietu, kurām izdota atļauja saskaņā ar Direktīvu 2009/31/ES²⁵, kā arī CO₂ transportēšanas infrastruktūra. Nosakot Savienības mērķrādītāju, proti, līdz 2030. gadam panākt, ka gadā ekspluatācijā tiek nodoti 50 miljoni tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas, kas atbilst 2030. gadā paredzamajām jaudas vajadzībām, un ņemot vērā uzņēmumus, kuri galvenokārt darbojas dalībvalstīs ar ļoti ierobežotu uzglabāšanas jaudu juridisku, ģeoloģisko, ģeogrāfisku, tehnisku vai tirgus ierobežojumu dēļ, attiecīgās nozares var koordinēt savas investīcijas Eiropas neto nulles CO₂ transportēšanas un uzglabāšanas vērtības ķēdē, ko industrijas var izmantot savu darbību dekarbonizācijai. Šīs sākotnējās jaudas arī sekmēs turpmāku CO₂ uzglabāšanas jaudu izveidi 2050. gada perspektīvā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm, lai sasniegtu neto nulles emisiju mērķi²⁶, arī attiecībā uz oglekļa piesaistījumiem, Savienībai līdz 2050. gadam, iespējams, būs jāuztver līdz 550 miljoniem tonnu CO₂ gadā. Šāds pirmais industriāla apjoma uzglabāšanas jaudas mērķis mazinās risku investīcijām CO₂ emisiju uztveršanā, kas ir svarīgs rīks, kurš palīdzēs sasniegt klimatneitralitāti. Pēc tam, kad šī regula tiks iekļauta EEZ līgumā, Savienības mērķrādītājs – līdz 2030. gadam gadā ekspluatācijā nodot 50 miljonus tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas – tiks attiecīgi pielāgots.

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp.).

²⁶ Padziļināta analīze, kas papildina Komisijas paziņojumu “Tīru planētu – visiem! Stratēģisks Eiropas ilgtermiņa redzējums par pārticīgu, modernu, konkurētspējīgu un klimatneitrālu ekonomiku”, (2018/773).

- (15) Nosakot CO₂ uzglabāšanas vietas un to transportēšanas infrastruktūru, kas palīdz sasniegt Savienības 2030. gada mērķrādītāju, par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, var paātrināt un sekmēt CO₂ uzglabāšanas vietu izveidi un aizvien lielāko industriālo pieprasījumu pēc uzglabāšanas vietām novirzīt uz izmakslietderīgākajām uzglabāšanas vietām. Arvien vairāk noplicinātu gāzes un naftas ieguves lauku, ko varētu pārveidot par drošām CO₂ uzglabāšanas vietām, ir sasnieguši lietderīgās ražošanas laika beigas. Turklāt naftas un gāzes industrija ir apliecinājusi apņemšanos sākt enerģētisko pārkārtošanos, un tai ir papildu uzglabāšanas vietu izpētei un attīstīšanai vajadzīgie aktīvi, prasmes un zināšanas. Lai līdz 2030. gadam sasniegtu Savienības mērķrādītāju ik gadu nodot ekspluatācijā 50 miljonus tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas, vērtības ķēdes pieeja būtu jāveicina ar darbībām, kas tiek veiktas gan ES, gan valsts līmenī, lai sekmētu to, ka naftas un gāzes ražošanas licenciāti Eiropas Savienībā veic nepieciešamās investīcijas [...] un nolūkā izstrādāt dzīvotspējīgus uzņēmējdarbības modeļus visai oglekļa dioksīda vērtības ķēdei. Lai Savienības mērogā nodrošinātu savlaicīgu un izmakslietderīgu CO₂ uzglabāšanas vietu izveidi saskaņā ar ES izvirzīto mērķi attiecībā uz iesūkņēšanas jaudu, naftas un gāzes ražošanas licenciātiem Eiropas Savienībā būtu proporcionāli savai naftas un gāzes ražošanas jaudai jāpalīdz šo mērķrādītāju sasniegt, vienlaikus nodrošinot elastību sadarbībai un ņemot vērā citu trešo personu devumu.
- (21.a) Ņemot vērā to, ka dažās dalībvalstīs uzglabāšanas jaudas, kas sedz regulētu vienību pienākumus, jau tiek attīstītas, minētās dalībvalstis var lūgt Komisiju noteikt izņēmumu attiecībā uz vienībām, kurām ir pienākums līdz 2030. gadam dot ieguldījumu Savienības mērķrādītāja sasniegšanā, proti, līdz 2030. gadam nodrošināt 50 miljonus tonnu CO₂ iesūkņēšanas jaudas gadā. Minētais izņēmums vienības atbrīvotu no to individuālā ieguldījuma mērķrādītāja sasniegšanā, ja ikgadējā ekspluatācijā nodotā CO₂ iesūkņēšanas jauda minētās dalībvalsts teritorijā pārsniedz to individuālo ieguldījumu summu, kuri izriet no attiecīgajām ražošanas darbībām. Papildu jaudas var darīt pieejamas citām vienībām, kurām pienākums jāpilda, nolīgumu veidā, ciktāl tās netiek uzskaitītas izņēmuma pamatošanai.

- (22) 2023. gada jūnijā dalībvalstīm būtu jāiesniedz 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu (NEKP) atjauninātie projekti ²⁷. Kā uzsvērts Komisijas norādījumos dalībvalstīm par nacionālo enerģētikas un klimata plānu 2021.–2030. gadam atjaunināšanu ²⁸, atjauninātajos plānos būtu jāapraksta dalībvalstu mērķi un rīcībpolitikas, kuri veicina komerciāli pieejamu energoefektīvu un mazoglekļa tehnoloģiju, aprīkojuma un svarīgu komponentu izgatavošanas projektu mēroga palielināšanu to teritorijā. Minētajos plānos būtu jāapraksta arī dalībvalstu mērķi un rīcībpolitikas, ar kuriem šādu mēroga kāpināšanu iecerēts veicināt ar diversifikācijas centieniem trešās valstīs un kuri to industrijām palīdzētu uztvert, transportēt CO₂ emisijas un tās pastāvīgi uzglabāt ģeoloģiskās uzglabāšanas vietās.
- (24) Saskaņā ar pirmo pīlāru Zaļā kursa industriālajā plānā neto nulles emisiju laikmetam Savienībai būtu jāizstrādā un jāuztur neto nulles emisiju tehnoloģisko risinājumu nodrošināšanai vajadzīgā industriālā bāze, kas palīdzētu stiprināt enerģijas piegādes drošību, taču tai vienlaikus arī jāīsteno vērienīgās ieceres klimatneitralitātes jomā. Lai palīdzētu sasniegt minētos mērķus un nepieļautu atkarību no neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādēm, kas kavētu Savienības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas centienus vai apdraudētu enerģijas piegādes drošību, šajā regulā būtu jāparedz noteikumi, kuri veicina pieprasījumu pēc ilgtspējīgām un noturīgām neto nulles emisiju tehnoloģijām.
- (25) Direktīva 2014/23/ES, Direktīva 2014/24/ES un Direktīva 2014/25/ES paredz iespēju, ka līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji, kas publiskā iepirkuma procedūrās piešķir līgumu slēgšanas tiesības, ekonomiski visizdevīgākā piedāvājuma noteikšanai bez cenas vai izmaksu kritērija var piemērot vēl citus kritērijus. Šādi kritēriji attiecas uz piedāvājuma kvalitāti, arī sociālajām, vidiskajām un inovatīvajām iezīmēm. Publiskā iepirkuma procedūrā, piešķirot līguma slēgšanas tiesības par neto nulles emisiju tehnoloģiju, iepirkuma nosacījumos būtu jāņem vērā piedāvājumu ieguldījums ilgtspējā un noturībā pēc vairākiem kritērijiem, kas attiecas uz piedāvājuma vidisko ilgtspēju, inovāciju, noturību un attiecīgā gadījumā sistēmas integrāciju. Kritērijiem jābūt līdzsvarotiem, un ir jānodrošina MVU dalība.

²⁷ Dalībvalstīm 2021.–2030. gada nacionālie plāni jāatjaunina līdz attiecīgi 2023. gada jūnijam (jāiesniedz plānu projekti) un 2024. gada jūnijam (jāiesniedz plānu galīgā versija). Sk. Regula (ES) 2018/1999 14. pantu un 2. nodaļas un I pielikuma prasības.

²⁸ Komisijas paziņojums “Norādījumi dalībvalstīm par 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanu” (OV C 495, 29.12.2022., 24. lpp.).

- (26) Sociālās ilgtspējas kritērijus var piemērot jau pašreiz saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, un tie var ietvert darba apstākļus un koplīguma sarunas saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāru, kas ir saskaņā ar Direktīvas 2014/23/ES 30. panta 3. punktu, Direktīvas 2014/24/ES 18. panta 2. punktu un Direktīvas 2014/25/ES 36. panta 2. punktu.
- Dalībvalstīm būtu jāveicina sociālā ilgtspēja, veicot piemērotus pasākumus, ar kuriem nodrošina, ka publisko līgumu izpildē ekonomikas dalībnieki ievēro sociālo un darba tiesību jomā piemērojamos pienākumus, kas noteikti Savienības tiesību aktos, valstu tiesību aktos vai koplīgumos vai ko nosaka starptautisko vides, sociālo un darba tiesību normas, kuras uzskaitītas Direktīvas 2014/23/ES X pielikumā, Direktīvas 2014/24/ES X pielikumā un Direktīvas 2014/25/ES XIV pielikumā ²⁹.

²⁹ Komisijas paziņojums “Sociāls iepirkums – rokasgrāmata sociālo apsvērumu ietveršanai publiskajos iepirkumos (2. izdevums)”, C(2021)3573 final.

(27) Saskaņā ar Direktīvām 2014/23/ES, 2014/24/ES, 2014/25/ES un piemērojamiem nozaru tiesību aktiem, un priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem ³⁰, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par baterijām un bateriju atkritumiem ³¹, un ja vien minētajos aktos nav norādīts citādi, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji, izvērtēdami to neto nulles emisiju risinājumu vidisko ilgtspēju, ko iepērk, balstoties uz šo regulu, ņem vērā dažādus elementus, kam ir ietekme uz klimatu un vidi. To vidū ir, piemēram, risinājuma ilgzināšana un uzticamība, tas, cik viegli veikt remontu un tehnisko apkopi un piekļūt šādiem pakalpojumiem, tas, cik viegli ir risinājumu modernizēt un pārjaunot, tas, cik viegla un kvalitatīva ir reciklēšana, vielu izmantojums, enerģijas, ūdens un citu resursu patēriņš vienā vai vairākos produkta aprites cikla posmos, produkta un tā iepakojuma masa un tilpums, atjaunojamo materiālu vai izmantoto komponentu iestrāde, to patērēto elementu daudzums, raksturlielumi un pieejamība, kas nepieciešami pienācīgai produkta lietošanai un uzturēšanai, produkta vidiskā pēda un tā ietekme uz vidi visā aprites ciklā, produkta oglekļa pēda, mikroplastmasas izdalīšanās, emisijas, kas nonāk gaisā, ūdenī vai augsnē vienā vai vairākos produkta aprites cikla posmos, radīto atkritumu daudzums, lietošanas nosacījumi. Obligātā kritēriju piemērošana neto nulles emisiju tehnoloģiju iepirkumam neliedz piemērot citus attiecīgos piešķiršanas kritērijus, kas paredzēti piemērojamos nozaru tiesību aktos. Ar neto nulles emisiju tehnoloģiju iepirkumu saistīto piešķiršanas kritēriju svēruma diapazons sniedz līgumslēdzējām iestādēm un vienībām iespēju piešķirt būtisku nozīmi citiem kritērijiem, vienlaikus nodrošinot, ka tiek pietiekami ņemti vērā mērķi, kas izvirzīti, ņemot vērā ilgtspējas un noturības apsvērumus.

³⁰ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem un atceļ Direktīvu 2009/125/EK, COM(2022) 142 final, 30.3.2022.

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par baterijām un bateriju atkritumiem, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK un Regulu (ES) 2019/1020 un atceļ Direktīvu 2006/66/EK.

- (28) Lai publiskā iepirkuma procedūrā vai izsolē, kuras mērķis ir atbalstīt atjaunīgo energoresursu enerģijas ražošanu vai patēriņu, ņemtu vērā vajadzību diversificēt neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes avotus, tādējādi mazinot atkarību no atsevišķiem piegādes avotiem, un neskarot Savienības starptautiskās saistības, piegāde būtu jāuzskata par nepietiekami diversificētu vismaz tad, ja viens avots apmierina vairāk nekā 50 % no pieprasījuma pēc konkrētas neto nulles emisiju tehnoloģijas un specifiskiem komponentiem, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanā Savienībā.
- (28.a) Iepērkot neto nulles emisiju tehnoloģijas, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji šīs tehnoloģijas varētu iekļaut kā daļu no plašākas iepirkuma procedūras. Šādā gadījumā tiem būtu jāapsver iepirkuma procedūras sadalīšana atsevišķās daļās, nosakot minimālās prasības un to īstenošanas aktus kā prasības attiecībā uz šo konkrēto daļu.
- (28.b) Lai veicinātu pretendentu atbildīgu uzņēmējdarbību, izmantoto tehnoloģiju, projektu un saistīto infrastruktūru kiberdrošību un datu drošību un lai sekmētu projektu īstenošanu pilnībā un laikus, publiskajām iestādēm, plānojot izsoles, kuru nolūks ir veicināt atjaunīgo energoresursu enerģijas apguvi, būtu jāiekļauj pirmskvalifikācijas kritēriji, kas saistīti ar atbildīgu uzņēmējdarbību, kiberdrošību un datu drošību un spēju pilnībā un laikus īstenot projektu.
- (28.c) Lai atbalstītu mērķi – izstrādāt un uzturēt industriālo bāzi stratēģisku neto nulles emisiju atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju nodrošināšanai nolūkā stiprināt Savienības enerģijas piegādes drošību un nepieļaut atkarību no minēto tehnoloģiju piegādes, kas kavētu Savienības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas centienus vai apdraudētu enerģijas piegādes drošību, – publiskajām iestādēm, plānojot izsoles, kuru nolūks ir veicināt atjaunīgo energoresursu enerģijas apguvi, būtu jāpalielina minēto tehnoloģiju piegādes ilgtspēja un noturība Savienībā.

Dalībvalstīm būtu jānovērtē izsoļu ieguldījums ilgtspējā, pārbaudot piedāvājumu vidisko ilgtspēju, to devumu inovācijā un ieguldījumu energosistēmas integrācijā. Tālab dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izsoles plānā ieviest pirmskvalifikācijas vai piešķiršanas kritērijus. Lai gan visiem pretendentu projektiem – lai tie varētu piedalīties izsolē – ir jāizpilda pirmskvalifikācijas kritēriji, piešķiršanas kritēriju mērķis ir dažādos projektus, kas piedalās izsolē, izvērtēt un sarindot.

- (28.d) Veicot piedāvājumu vidiskās ilgtspējas izvērtēšanu vai nu ar pirmskvalifikācijas kritērijiem, vai arī ar piešķiršanas kritērijiem, publiskās iestādes, plānojot izsoles, kuru nolūks ir veicināt atjaunīgo energoresursu enerģijas apguvi, var ņemt vērā dažādus elementus, kas ietekmē klimatu un vidi. To vidū var būt, piemēram, risinājuma ilgzinātība un uzticamība; tas, cik viegli veikt remontu un tehnisko apkopi un piekļūt šādiem pakalpojumiem, tas, cik viegli ir risinājumu modernizēt un pārjaunot, tas, cik viegla un kvalitatīva ir reciklēšana, vielu izmantojums, enerģijas, ūdens un citu resursu patēriņš vienā vai vairākos produkta aprites cikla posmos, produkta un tā iepakojuma masa un tilpums, atjaunojamo materiālu vai izmantoto komponentu iestrāde, to patērēto elementu daudzums, raksturlielumi un pieejamība, kas nepieciešami pienācīgai produkta lietošanai un uzturēšanai, produkta vidiskā pēda un tā ietekme uz vidi visā aprites ciklā, produkta oglekļa pēda, mikroplastmasas izdalīšanās, emisijas, kas nonāk gaisā, ūdenī vai augsnē vienā vai vairākos produkta aprites cikla posmos, radīto atkritumu daudzums, lietošanas nosacījumi.
- (28.e) Lai atbalstītu inovatīvāku un progresīvāku atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju izstrādi un ražošanu, piedāvājumu ieguldījumā ilgtspējas stiprināšanā var ņemt vērā – vai nu ar pirmskvalifikācijas kritērijiem, vai arī ar piešķiršanas kritērijiem – ieguldījumu inovācijā, paredzot tādas pirmskvalifikācijas vai piešķiršanas kritērijus, kuri veicina pilnīgi jaunu risinājumu izmantošanu vai līdzīgu modernāko risinājumu uzlabošanu.

- (28.f) Lai atbalstītu atjaunīgo energoresursu enerģijas integrāciju Savienības energosistēmā un tās doto labumu izmakslietderīgā dekarbonizācijā, piedāvājumu ieguldījumā ilgtspējas stiprināšanā var ņemt vērā ieguldījumu energosistēmas integrācijā, ko panāk, piemēram, izmantojot elastības risinājumus, tostarp pieprasījumu reakciju un enerģijas uzkrāšanu, un atjaunīgā ūdeņraža ražošanu.
- (28.g) Lai palielinātu stratēģisko neto nulles emisiju atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju piegādes noturību un nepieļautu pārmērīgu atkarību no valstīm ar augstu piegādes koncentrāciju Savienībā, publiskajām iestādēm, izmantojot piešķiršanas kritērijus, būtu jānovērtē to dažādo projektu ieguldījums noturības stiprināšanā, kuri piedalās izsolēs atjaunīgo energoresursu enerģijas apguves veicināšanai, ņemot vērā nepieciešamību dažādot stratēģisko neto nulles emisiju atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju piegādi, neskarot Savienības starptautiskās saistības. Sarindojot piedāvājumus, publiskajām iestādēm būtu jāņem vērā, ka piegāde būtu jāuzskata par nepietiekami diversificētu vismaz tad, ja [...] vairāk nekā 50 % no pieprasījuma pēc konkrētas neto nulles emisiju tehnoloģijas un specifiskiem komponentiem, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanā Savienībā, **izcelsme ir trešā valstī.**
- (28.h) To kritēriju svērumi, kas attiecas uz piedāvājuma ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, saistībā ar izsolēm atjaunīgo energoresursu enerģijas apguves veicināšanai neskar iespēju iestādēm, kuras minētās izsoles plāno, noteikt augstāku robežvērtību kritērijiem, kas saistīti ar vidisko ilgtspēju, inovāciju un energosistēmas integrāciju, ja tas ir saderīgi ar jebkādiem ar cenu nesaistītu kritēriju ierobežojumiem, kas noteikti valsts atbalsta noteikumos.

- (29) Lai izveidotu shēmas, no kurām labumu gūst mājsaimniecības vai patērētāji un kuras stimulē neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi, un diversificētu neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes avotus un neskarot Savienības starptautiskās saistības, piedāvājums būtu jāuzskata par nepietiekami diversificētu, ja viens avots apmierina vairāk nekā 65 % no kopējā pieprasījuma pēc konkrētas neto nulles emisiju tehnoloģijas Savienībā. Lai nodrošinātu konsekventu piemērošanu, Komisijai, sākot no šīs regulas piemērošanas dienas, katru gadu būtu jāpublicē saraksts, kurā uzrādīts šajā kategorijā ietilpstošo neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu sadalījums pēc to izcelsmes, izdalot pēc Savienības piegādes daļām, kuru izcelsme ir dažādi avoti, pēdējā gadā, par kuru ir pieejami dati.
- (30) Ar Padomes Lēmumu 2014/115/ES jo īpaši tika apstiprināts Pasaules Tirdzniecības organizācijas Nolīguma par valsts iepirkumu ("NVI") grozījums³². NVI mērķis ir izveidot līdzsvarotu tiesību un pienākumu daudzpusēju satvaru attiecībā uz publiskiem līgumiem, kas palīdzētu panākt pasaules tirdzniecības liberalizāciju un paplašināšanos. Attiecībā uz līgumiem, uz kuriem attiecas Eiropas Savienības NVI I papildinājums, kā arī citi relevanti starptautiskie nolīgumi, kas Savienībai ir saistoši, arī brīvās tirdzniecības nolīgumi, un 1994. gada Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību III panta 8. punkta a) apakšpunkts par tādu produktu iepirkumu, ko valdības aģentūras iegādājas komerciālai tālākpārdošanai vai izmantošanai komerciālai pārdošanai paredzētu preču ražošanā, līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem 19. panta **5. punkta** [...] prasības nebūtu jāpiemēro tādu piegādes avotu ekonomikas dalībniekiem, kuri ir parakstījuši minētos nolīgumus.

³² Padomes Lēmums 2014/115/ES (2013. gada 2. decembris) par to, lai noslēgtu Protokolu, ar ko groza Nolīgumu par publisko iepirkumu (OV L 68, 7.3.2014., 1. lpp.).

- (31) Noteikumu par noturību piemērošanai publiskā iepirkuma procedūrās nebūtu jāskar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES³³ 25. panta un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/25/ES³⁴ 43. un 85. panta piemērošana, kā paredzēts Komisijas 2019. gada norādījumos³⁵. Tāpat publiskā iepirkuma noteikumi būtu arī turpmāk jāpiemēro būvdarbiem, piegādēm un pakalpojumiem, uz kuriem attiecas šī regula, tostarp Direktīvas 2014/24/ES 67. panta 4. punkts, Direktīvas 2014/25/ES 82. panta 4. punkts un Direktīvas 2014/23/ES 41. panta 2. punkts, un visi īstenošanas pasākumi, kas izriet no priekšlikuma Regulai, ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem.
- (33) Lai iegrozotu administratīvo slogu, ko rada nepieciešamība ņemt vērā [...] **prasības**, kuras saistītas ar piedāvājuma ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, un kas jo īpaši attiecas uz mazākiem publiskajiem pircējiem un mazākas vērtības līgumiem, kuriem nav būtiskas ietekmes uz tirgu, attiecīgo šīs regulas noteikumu piemērošana publiskā iepirkuma veicējiem, kas nav centralizēto iepirkumu struktūras, un līgumiem, kuru vērtība ir mazāka par 25 miljoniem EUR, būtu jāatliek par diviem gadiem.
- (34) Lai piemērotu noteikumus par publisko iepirkumu, ja uz produktu attiecas deleģētais akts, kas pieņemts atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2017/1369³⁶, līgumslēdzējām iestādēm vai līgumslēdzējiem būtu jāiegādājas tikai tie produkti, kas atbilst minētās regulas 7. panta 2. punktā noteiktajam pienākumam.

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

³⁵ Komisijas paziņojums “Norādījumi par trešo valstu pretendentu un preču iesaisti ES publiskā iepirkuma tirgū”, Brisele, 24.7.2019., C(2019)5494 final.

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1369 (2017. gada 4. jūlijs), ar ko izveido energomarķējuma satvaru un atceļ Direktīvu 2010/30/ES (OV L 198, 28.7.2017., 1. lpp.).

- (35) Mājsaimniecības un galapatērētāji veido būtisku daļu no Savienības pieprasījuma pēc neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktiem, un svarīgi rīki, ar ko var paātrināt zaļo pārkārtošanos, ir publiskā atbalsta shēmas, kurās mājsaimniecībām, jo īpaši mazaizsargātām mājsaimniecībām un patērētājiem ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem, tiek radīti stimuli iegādāties šādus produktus. Saskaņā ar ES saules enerģijas stratēģijā³⁷ izziņoto Jumtu saules enerģijas iniciatīvu dalībvalstīm, piemēram, būtu jāizveido valsts programmas, ar kurām tiktu atbalstīta jumta saules enerģijas masveida apguve. Plānā *REPowerEU* Komisija aicināja dalībvalstis pilnvērtīgi izmantot atbalsta pasākumus, kuri sekmē pāreju uz siltumsūkņiem. Šādām atbalsta shēmām, ko valsts līmenī izveidojušas dalībvalstis vai vietējā līmenī – vietējās vai reģionālās pašvaldības, būtu arī jāpalīdz uzlabot ES neto nulles emisiju tehnoloģiju ilgtspēju un noturību. Publiskajām iestādēm, piemēram, būtu atbalsta saņēmējiem jāpiešķir lielāka finansiālā kompensācija tad, ja tiek iegādāti neto nulles emisiju tehnoloģiju galaprodukti, kas dod lielāku ieguldījumu Savienības noturības stiprināšanā. Lai atbalsta shēmas palīdzētu palielināt pieprasījumu pēc neto nulles emisiju tehnoloģiju produktiem Savienībā, publiskajām iestādēm būtu jānodrošina, ka shēmas ir atvērtas, pārredzamas un nediskriminējošas. Publiskajām iestādēm papildu finansiālā kompensācija par šādiem produktiem būtu arī jāiegrožo tā, lai nepalēninātu neto nulles emisiju tehnoloģiju apguvi Savienībā. Lai palielinātu šādu shēmu efektivitāti, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka gan patērētājiem, gan neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavotājiem informācija ir viegli pieejama bezmaksas tīmekļvietnē. Tas, ka publiskās iestādes izmanto iespēju patērētājiem vai mājsaimniecībām paredzētās shēmās atalgot ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, nedrīkstētu skart valsts atbalsta noteikumus un PTO noteikumus par subsīdijām.
- (36) Izstrādājot shēmas, kurās labumguvējas ir mājsaimniecības vai patērētāji un kuras stimulē šajā regulā noteikto neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi, dalībvalstīm, reģionālajām vai vietējām iestādēm, publisko tiesību subjektiem vai apvienībām, ko veido viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti, būtu jānodrošina Savienības starptautisko saistību ievērošana, arī nodrošinot, ka shēmas nesasniedz apmēru, kas nopietni kaitē PTO dalībvalstu interesēm.

³⁷ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “ES saules enerģijas stratēģija”, COM(2022) 221 final, 18.5.2022.

- (37) Komisija var arī palīdzēt dalībvalstīm izstrādāt mājsaimniecībām un patērētājiem paredzētas shēmas, lai veidotu sinerģijas un nodrošinātu paraugprakses apmaiņu. Svarīga loma tajā, kā paātrināt dalībvalstu un publisko iestāžu ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā publiskā iepirkuma un izsoļu praksē, būtu jāpilda arī Neto nulles emisiju Eiropas platformai. Tai būtu jāizdod norādījumi un jāapzina paraugprakse par to, kā definēt ieguldījumu un to izmantot, un šajā nolūkā jāsniedz konkrēti un specifiski piemēri.
- (38) Lai industrija varētu laikus pielāgot savu ražošanu, līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem būtu laikus jāinformē tirgus par aplēstajām neto nulles emisiju tehnoloģiju produktu iepirkuma vajadzībām.
- (38.a) Papildus pasākumiem, kas vērsti uz publisko un mājsaimniecību pieprasījumu, Savienība varētu apsvērt, kā rīkoties, lai, īpašu uzmanību pievēršot MVU, atvieglotu neto nulles emisiju tehnoloģiju izvēršanu ES rūpniecības vērtības ķēdēs, jo īpaši, veicinot saikni starp piedāvājumu un pieprasījumu rūpniecībā.
- (39) Kā norādīts 2023. gada 1. februārī publicētajā paziņojumā “Zaļā kursa industriālais plāns neto nulles emisiju laikmetam”, Savienības industrijas tirgus daļas ir pakļautas spēcīgam spiedienam trešo valstu subsīdiju dēļ, kuras grauj vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tas nozīmē, ka Savienībai ir ātri un vērienīgi jāreaģē, proti, jāmodernizē savs tiesiskais regulējums.

(40) Piekļuve finansējumam ir svarīga, lai nodrošinātu Savienības atvērto stratēģisko autonomiju un izveidotu stabilu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas bāzi un to piegādes ķēdes visā Savienībā. Lielākā daļa investīciju, kas nepieciešamas zaļā kursa mērķu sasniegšanai, nāks no privātā kapitāla ³⁸, un to piesaistīs gan nulles emisiju ekosistēmas izaugsmes potenciāls, gan arī stabils un vērienīgs politikas satvars. Tāpēc labi funkcionējoši, dziļi un integrēti kapitāla tirgi būs būtiski, lai piesaistītu un novirzītu līdzekļus, kas vajadzīgi zaļās pārkārtošanās un neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem. Tālab, lai ES sasniegtu neto nulles emisiju mērķus, ir jāpanāk straujš progress kapitāla tirgu savienības izveidē. Tāpat svarīga loma tajā, kā vērtības ķēdēs kāpināt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās, vienlaikus garantējot nozares konkurētspēju, ir ilgtspējīga finansējuma programmai (un apvienotajam finansējumam).

³⁸ Komisijas dienestu darba dokuments “Eiropas atveseļošanas vajadzību apzināšana”, kas pievienots dokumentam “Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas lielā stunda – jāatjaunojas un jāsagatavo ceļš nākamajai paaudzei”, SWD(2020) 98 final, “Eiropas atveseļošanas vajadzību apzināšana”, 27.5.2020.

(41) Uzņēmumu un finanšu investoru privātās investīcijas ir būtiskas. Ja ar privātām investīcijām vien nepietiek, lai sekmīgi realizētu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, var būt vajadzīgs publisks atbalsts, piemēram, garantiju, aizdevumu vai kapitālieguldījumu un kvazikapitāla ieguldījumu veidā, vienlaikus izvairoties no iekšējā tirgus izkropļojumiem. Ja šis publiskais atbalsts tiek sniegts valsts atbalsta veidā, šādam atbalstam ir jābūt stimulējošam, un tam ir jābūt nepieciešamam, mērķorientētam, ar pagaidu raksturu, piemērotam un samērīgam, vienlaikus saglabājot konkurenci un kohēziju iekšējā tirgū. Spēkā esošās valsts atbalsta pamatnostādnes, kuras nesēn ir padziļināti pārskatītas atbilstoši divējādās pārkārtošanās mērķiem, paver plašas iespējas atbalstīt šīs regulas darbības jomā ietilpstošos investīciju projektos, ievērojot dažus nosacījumus. Dalībvalstīm var būt svarīga loma tajā, lai atvieglotu finansējuma pieejamību neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, proti, tās ar mērķorientēta un pagaidu valsts atbalsta palīdzību var novērst tirgus nepilnības. 2023. gada 9. martā pieņemtā krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējuma mērķis ir iekšējā tirgū nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus, īpašu uzmanību pievēršot nozarēm, kurās ir konstatēts risks, ka ražošana varētu tikt pārcelta uz trešām valstīm, un paredzot samērīgas atbalsta summas. Krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējums dalībvalstīm dos iespēju ieviest pasākumus, ar kuriem tiks atbalstītas jaunas investīcijas ražošanas kompleksos noteiktās stratēģiskās neto nulles emisiju nozarēs, arī ar nodokļu atvieglojumu palīdzību.

Lai sekmētu dalībvalstu un reģionu apstākļu konvergenci, atļautā atbalsta summa varētu tikt pielāgota, pieļaujot augstāku atbalsta intensitāti un atbalsta summas griestus, ja investīcijas tiek veiktas atbalstāmos apgabalos. Būtu vajadzīgi atbilstoši nosacījumi, lai verificētu, ka pastāv konkrēti riski, ka investīcijas varētu tikt novirzītas ārpus Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ), un ka nav riska, ka ražošana varētu tikt pārvietota EEZ robežās. Lai šai vajadzībai mobilizētu valstu resursus, dalībvalstis var izmantot daļu no ETS ieņēmumiem, kas dalībvalstīm jāiedala ar klimatu saistītām vajadzībām.

- (41.a) Publiskais atbalsts būtu jāizmanto konkrētu, identificētu tirgus nepilnību vai nepietiekamu investīciju situāciju risināšanai samērīgā veidā, un ar darbībām nevajadzētu dublēt vai izstumt privātu finansējumu vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Darbībām vajadzētu būt ar nepārprotamu pievienoto vērtību Savienībai. Publiskās investīcijas jo īpaši var būt vērstas uz nepieciešamajām investīcijām infrastruktūrā, inovācijas veicināšanu un radikālu tehnoloģiju izvēšanu.
- (42) Finansēt investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektos palīdz arī vairākas Savienības finansējuma programmas, piemēram, Atvēršanas un noturības mehānisms, *InvestEU*, kohēzijas politikas programmas vai Inovāciju fonds.
- (43) Ar grozīto Atvēršanas un noturības mehānisma regulu ³⁹ dalībvalstīm tika darīts pieejams papildu neatmaksājams atbalsts 20 miljardu EUR apmērā, kas paredzēts energoefektivitātes veicināšanai un fosilā kurināmā aizstāšanai, cita starpā ar ES neto nulles emisiju industrijas projektu palīdzību. Kā norādīts Komisijas norādījumos par *REPowerEU* nodaļām ⁴⁰, dalībvalstis savos atvēršanas un noturības plānos *REPowerEU* veltītajā nodaļā tiek mudinātas iekļaut pasākumus, ar kuriem atbalsta investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanā un industriālajā inovācijā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/241 ⁴¹.
- (44) *InvestEU* ir ES pamatprogramma, kuras mērķis ir veicināt investīcijas, it sevišķi zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā, un šajā nolūkā tā nodrošina finansējumu un tehnisko palīdzību, piemēram, ar finansējuma apvienošanas mehānismu palīdzību. Šāda pieeja palīdz piesaistīt papildu publisko un privāto kapitālu. Turklāt dalībvalstis tiek mudinātas veikt iemaksas *InvestEU* dalībvalstu nodalījumos, lai atbalstītu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai pieejamos finanšu produktus, neskarot piemērojamos valsts atbalsta noteikumus.

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atvēršanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.).

⁴⁰ Komisijas paziņojums "Norādījumi par atvēršanas un noturības plāniem *REPowerEU* kontekstā", 2023/C 80/01 (OV C 80, 3.3.2023., 1. lpp.).

⁴¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atvēršanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (45) Lai veicinātu stratēģisko neto nulles emisiju projektu apguvi mazāk attīstītos un pārejas reģionos, dalībvalstis var sniegt atbalstu no kohēzijas politikas programmām saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060⁴²; šis atbalsts var būt infrastruktūras investīciju paketes, produktīvas investīcijas inovācijā, izgatavošanas jaudās MVU, pakalpojumos, apmācības un prasmju pilnveides pasākumos, arī atbalsts publisko iestāžu un projektu virzītāju spēju veidošanai. Programmās noteiktās piemērojamās līdzfinansējuma likmes mazāk attīstītiem reģioniem var sasniegt 85 % un pārejas reģioniem – 60 % vai 70 % atkarībā no attiecīgā fonda un reģiona statusa, bet dalībvalstis šos griestus attiecīgā projekta līmenī var pārsniegt, ja tas ir iespējams saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Tehniskā atbalsta instruments dalībvalstīm un reģioniem var palīdzēt sagatavot neto nulles emisiju izaugsmes stratēģijas, uzlabot uzņēmējdarbības vidi, samazināt birokrātiju un paātrināt atļauju piešķiršanas procesus. Dalībvalstis būtu jāmudina veicināt stratēģisko neto nulles emisiju projektu ilgtspēju, proti, minētās investīcijas būtu jāintegrē Eiropas vērtības ķēdēs, par pamatu izmantojot starpreģionālos un pārrobežu sadarbības tīklus.
- (46) Arī Inovāciju fonds paver ļoti daudzsološas un izmaksefektīvas iespējas atbalstīt atjaunīgā ūdeņraža un citu stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas un apguves izvēršanu Eiropā, tostarp inovatīvus projektus ar pozitīvu ietekmi uz klimatu tādās nozarēs kā jūrniecība un aviācija, tādējādi stiprinot Eiropas suverenitāti attiecībā uz klimatrīcībai un enerģētiskajai drošībai svarīgām tehnoloģijām.

⁴² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

- (48) Lai pārvarētu ierobežojumus, ko rada pašreizējie sadrumstalotie publisko un privāto investīciju centieni, veicinātu integrāciju un investīciju atdevi, Komisijai un dalībvalstīm būtu jāuzlabo koordinācija un jāveido sinerģija starp esošajām finansēšanas programmām Savienības un valstu līmenī, kā arī jānodrošina labāka koordinācija un kopdarbība ar industriju un galvenajām privātā sektora ieinteresētajām personām. Svarīga loma būtu jāuzņemas Neto nulles emisiju Eiropas platformai, proti, tai būtu jāsniedz visaptverošs pārskats par pieejamajām un relevantajām finansējuma iespējām un tajā būtu jāapspriež individuālās stratēģisko neto nulles emisiju projektu finansējuma vajadzības.
- (59) Kosmosa datus un pakalpojumus, ko nodrošina ES kosmosa programma, jo īpaši *Copernicus*, pēc iespējas izmanto, lai vidisko novērtējumu un atļauju vajadzībām piegādātu informāciju par ģeoloģiju, bioloģiju, ekoloģiju, sociālekonomisko attīstību un resursu pieejamību; minētie dati un pakalpojumi, it sevišķi *Copernicus* antropogēno CO₂ emisiju monitoringa un verifikācijas funkcija, ir ļoti relevanti, lai novērtētu industrijas projektu ietekmi un antropogēno CO₂ emisiju piesaistītāju ietekmi uz globālajām siltumnīcefekta gāzu koncentrācijām un plūsmām.
- (61) Ūdeņraža ielejām ar industriāliem tiešajiem lietojumiem ir svarīga loma energoietilpīgo industriju dekarbonizācijā. *REPowerEU* izvirzīja mērķi ūdeņraža ieleju skaitu Savienībā divkāršot. Lai šo mērķi sasniegtu, dalībvalstīm būtu jāpaātrina atļauju piešķiršana un jāapsver regulatīvo smilškastu izveide, kā arī prioritārā kārtā jānodrošina piekļuve finansējumam. Lai stiprinātu neto nulles emisiju industriju, dalībvalstīm būtu jānodrošina ūdeņraža ieleju starpsavienojumi pāri Savienības robežām. Industriālās iekārtas, kuras pašas ražo enerģiju un var dot pozitīvu ieguldījumu elektroenerģijas ražošanā, būtu jāmudina dot ieguldījumu viedajā elektrotīklā kā enerģijas ražotājām, un šajā nolūkā būtu jāvienkāršo normatīvās prasības.

(62) Neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs var būt svarīgs rīks, ar ko neto nulles emisiju tehnoloģiju un regulatīvās mācīšanās jomā veicināt inovāciju. Inovācija jāveicina, izmantojot eksperimentēšanas telpas, jo zinātnisko pētījumu iznākumi ir jātestē kontrolētā reālā vidē. Lai testētu inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas vai citas inovatīvas tehnoloģijas, kurām ir potenciāls nodrošināt pāreju uz klimatneitrālu, tīru ekonomiku un samazināt stratēģiskās atkarības, kontrolētā vidē uz ierobežotu laiku būtu jāievieš regulatīvās smilškastēs, tādējādi uzlabojot regulatīvo mācīšanos un potenciālu mēroga izvēršanu un plašāku apguvi. Ir lietderīgi panākt līdzsvaru starp juridisko noteiktību neto nulles emisiju regulatīvo smilškastu dalībniekiem un Savienības tiesību aktu mērķu sasniegšanu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai valsts tiesību aktos paredzēt atkāpes attiecībā uz neto nulles līmeņa regulatīvajām smilškastēm, vienlaikus jebkurā gadījumā nodrošinot atbilstību Savienības tiesību aktiem un valsts tiesību aktos noteiktajām pamatprasībām par neto nulles emisiju tehnoloģiju. Kā izziņots jaunajā Eiropas Inovācijas programmā, Komisija 2023. gadā publicēs dokumentu “Norādījumi par smilškastēm”, kurš dalībvalstīm palīdzēs sagatavot neto nulles emisiju tehnoloģiju smilškastes. Šīs inovatīvās tehnoloģijas laika gaitā varētu kļūt būtiskas, lai sasniegtu Savienības klimatneitralitātes mērķi, nodrošinātu piegādes drošību un Savienības energosistēmas izturētspēju.

(64) Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju industriju vērtības un piegādes ķēžu paplašināšanai ir vajadzīgs būtisks kvalificētu darbinieku pieplūdums, un tas nozīmē, ka ir vajadzīgas apjomīgas investīcijas pārkvalifikācijā un prasmju pilnveidē, arī profesionālās izglītības un apmācības jomā. Tam būtu jāveicina kvalitatīvu darbvietu radīšana saskaņā ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra mērķiem nodarbinātības un apmācības jomā. Enerģētikas pārkārtošana prasīs ievērojami palielināt kvalificētu darbinieku skaitu dažādās nozarēs, arī atjaunīgās enerģijas, enerģijas uzkrāšanas un izejvielu jomā, un šiem pasākumiem būs liels potenciāls radīt kvalitatīvas darbvietas. Saskaņā ar Komisijas Eiropas energotehnoloģiju stratēģisko plānu ⁴³ līdz 2030. gadam kurināmā elementu ūdeņraža apakšsektorā būs vajadzīgi 180 000 apmācītu darbinieku, tehniķu un inženieru. Saules fotoelementu enerģijas sektorā izgatavošanā vien būs vajadzīgi līdz pat 66 000 darbvietu. Eiropas Nodarbinātības dienestu (*EURES*) tīkls darba ņēmējiem un darba devējiem sniedz informāciju, konsultācijas un darbā pieņemšanas vai iekārtošanas pakalpojumus, tostarp pāri iekšējā tirgus robežām.

⁴³ Eiropas Komisija, Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts, Kopīgais pētniecības centrs, Eiropas energotehnoloģiju stratēģiskais (*SET*) plāns, Publikāciju birojs, 2019. gads, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/04888>.

(65) Tā kā svarīgu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas stiprināšana Savienībā nebūs iespējama bez daudzskaitlīga prasmīga darbaspēka, ir jāievieš pasākumi, kuri veicinātu to, ka darba tirgū iesaistās vairāk cilvēku, jo īpaši sievietes, jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), vecāka gadagājuma cilvēki vai personas ar invaliditāti. Turklāt saskaņā ar mērķiem, kas noteikti Padomes Ieteikumā par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti, pārejā no vienas darbavietas uz citu svarīgi ir īpaši atbalstīt tos darba ņēmējus, kas strādā sektoros, kuri nākotnē vairs nebūs vajadzīgi un kuros ir lejupslīde. Tas nozīmē, ka ir jāinvestē prasmēs un tādu kvalitatīvu darbvietu radīšanā, kas nepieciešamas neto nulles emisiju tehnoloģijām Savienībā.

Pilnveidojot un pilnvērtīgi ņemot vērā iniciatīvas, piemēram, ES Prasmju pilnveides paktu, ES līmeņa darbības prasmju apzināšanā un prognozēšanā, ko īsteno, piemēram, Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs (*Cedefop*) un Eiropas Darba iestāde, un plānus nozaru sadarbībai prasmju jomā, mērķis ir mobilizēt visus dalībniekus un nepieciešamajā apjomā apmācīt visos prasmju līmeņos: dalībvalstu iestādes, arī reģionālā un vietējā līmenī, izglītības vai apmācības pakalpojumu sniedzējus, sociālos un ekonomikas partnerus un industriju, jo īpaši MVU, lai apzinātu vajadzīgās prasmes, izstrādātu izglītības un apmācības programmas un tās ātri un operatīvi īstenotu plašā mērogā. Šajā ziņā stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem ir nozīmīga loma. Dalībvalstis un Komisija var nodrošināt finansiālu atbalstu, arī izmantojot sviras efekta iespējas, ko paver Savienības budžets ar tādiem instrumentiem kā Eiropas Sociālais fonds Plus, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Atveseļošanas un noturības mehānisms, Modernizācijas fonds, *REPowerEU* un Vienotā tirgus programma.

- (66) Būtu jāizveido Eiropas Neto nulles emisiju industrijas akadēmijas, lai izstrādātu izglītības un apmācības programmas, saturu un materiālus, kā arī apliecinājumus, kas apstiprina to izmantošanu, lai pilnveidotu un pārkvalificētu visu darbības vecumu cilvēkus, kuri vajadzīgi galvenajām neto nulles emisiju tehnoloģiju vērtības ķēdēm, un piedāvātu šīs programmas, saturu un materiālus piemērotiem izglītības un apmācības sniedzējiem dalībvalstīs brīvprātīgai izmantošanai. Neto nulles emisiju industrijas akadēmijas ir attiecīgo ieinteresēto personu organizācijas, konsorģiji vai projekti, kuriem Eiropas Komisija piešķir sākuma finansējumu. Akadēmijām būtu jāuzņemas veicinoša loma, pilnībā respektējot dalībvalstu atbildību par mācību saturu un izglītības sistēmu organizāciju, kā arī par arodmačību saturu un organizāciju. Akadēmijām būtu jāpiedāvā izglītības un apmācības programmas, saturs un materiāli, kurus izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji, sociālekonomiskie partneri un citi dalībnieki, kas iesaistīti prasmju pilnveidē un pārkvalifikācijā dalībvalstīs, piemēram, valstu nodarbinātības dienesti, var izvēlēties izmantot, ja tie tos uzskata par lietderīgu. Lai nodrošinātu mācību programmu atbilstību un palielinātu to izmantošanu, to izstrādē būtu jāiesaista sociālekonomiskie partneri. Akadēmijām būtu jāmudina uz to, ka papildus citām vajadzīgajām prasmēm tiktu mācītas transversālās prasmes, kas veicina profesionālo mobilitāti. Akadēmiju mērķis būs, izmantojot mācību programmas, saturu un materiālus, ko izstrādājušas akadēmijas, tostarp apmācot savus pasniedzējus, atbalstīt izglītības un apmācības kvalitāti, ko piedāvā izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji dalībvalstīs.

- (66.a) Lai veicinātu prasmju pārredzamību un pārnesamību un darba ņēmēju mobilitāti, Eiropas Neto nulles emisiju industrijas akadēmijas izstrādās un sekmēs to, ka izglītības un apmācību pakalpojumu sniedzēji ieviestu kvalifikācijas apliecinājuma dokumentus, arī mikro kvalifikācijas, kas aptver mācīšanās rezultātus. Eiropas Neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātos apliecinājumus var izdot izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji dalībvalstīs vai atbilstošās struktūras dalībvalstīs, ja ir sekmīgi pabeigta akadēmiju izstrādātā izglītības un apmācības programma. Apliecinājumus var izdot Eiropas mācību apliecinājuma dokumentu formātā, un tos varētu integrēt *EUROPASS* un attiecīgā gadījumā un, ja iespējams, iekļaut nacionālajās kvalifikāciju ietvarstruktūrās. Dalībvalstis var veicināt pastāvīgu pārkvalifikāciju un prasmju pilnveidi, ko piedāvā akadēmijas un attiecīgie izglītības un apmācības sniedzēji to teritorijā, piemēram, izmantojot valsts programmas un Savienības finansējumu.
- (67) Lai gan tad, ja Savienības tiesību aktos nav specifisku noteikumu, ar ko tiktu noteiktas minimālās apmācības prasības, kuras jāizpilda, lai piekļūtu reglamentētai profesijai vai tajā darbotos, dalībvalsts ir kompetenta lemt, vai un kā reglamentēt profesiju, valsts noteikumi, kas regulē piekļuvi reglamentētām profesijām, nedrīkst radīt nepamatotus vai nesamērīgus šķēršļus minēto pamattiesību īstenošanai. Kompetence reglamentēt piekļuvi profesijai ir jāīsteno, ievērojot nediskriminācijas un proporcionalitātes principus, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/958 (2018. gada 28. jūnijs) par samērīguma novērtēšanu pirms jaunas profesiju reglamentācijas pieņemšanas.
- (68) Ja dalībvalstis konstatē, ka Eiropas Neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātās mācību programmas nodrošina kvalifikāciju apliecinājumus, kas atbilst zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kuras vajadzīgas, lai piekļūtu reglamentētai profesijai vai darbībām, kas ir daļa no reglamentētas profesijas, dalībvalstīm, lai veicinātu mobilitāti stratēģiskās neto nulles emisiju industrijas profesijās, šie apliecinājumi būtu jāuzskata par kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu.

- (69) Savienības līmenī būtu jāizveido Neto nulles emisiju Eiropas platforma, kurā būtu pārstāvētas dalībvalstis un kuru vadītu Komisija. Neto nulles emisiju Eiropas platforma Komisijai un dalībvalstīm konkrētos jautājumos var sniegt konsultācijas un palīdzību un kalpot par references struktūru, kurā Komisija un dalībvalstis var koordinēt savu rīcību un kura atvieglo informācijas apmaiņu par jautājumiem, kas saistīti ar šo regulu. Neto nulles emisiju Eiropas platformai būtu jāturpina veikt šajā regulā izklāstītos uzdevumus, jo īpaši attiecībā uz atļauju piešķiršanu, tostarp attiecībā uz vienotajiem kontaktpunktiem, stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, finansējuma koordinēšanu, piekļuvi tirgiem, prasmēm, neto nulles emisiju regulatīvajām smilškastēm, kā arī apspriešanos ar Komisiju, lai novērtētu pasākumu ierosināšanas iespējamību un samērīgumu, ja Komisija secina, ka regulas vispārējie mērķi, visticamāk, netiks sasniegti. Vajadzības gadījumā platforma var izveidot pastāvīgas vai pagaidu apakšgrupas un uzaicināt trešās personas, piemēram, ekspertus vai neto nulles emisiju industriju pārstāvjus un sociālekonomiskos partnerus.
- (69.a) Ja tas ir lietderīgi un noderīgi, Neto nulles emisiju Eiropas platformai būtu jācenšas cieši sadarboties ar citām attiecīgām Komisijas iniciatīvām, platformām un grupām, lai meklētu sinerģijas, dalītos zināšanās, apmainītos ar informāciju un veicinātu ieinteresēto personu iesaistīšanos, vienlaikus izvairoties no dublēšanās un pārklāšanās. Platforma sadarboties ar esošajām ES industriālajām aliansēm un tādējādi veicinās alianšu darbu, iesaistot dalībvalstis. Galvenās alianses sadarbībai ar platformu ir Eiropas Akumulatoru alianse, Eiropas Saules fotoelementu nozares alianse, Eiropas Tīrā ūdeņraža alianse, Bezemisiju aviācijas alianse, Procesoru un pusvadītāju tehnoloģiju rūpniecības alianse un Atjaunīgo un mazoglekļa degvielu vērtību ķēdes industriālā alianse. Arī tās nozares, kas pašlaik nav pārstāvētas industriālajās aliansēs, gūst labumu no strukturētā satvara, ko nodrošina Neto nulles emisiju Eiropas platforma. Attiecībā uz neto nulles emisiju stratēģiskajām partnerībām attiecīgā gadījumā ir paredzēta cieša sadarbība ar Kritisko izejvielu valdi.

- (70) Zaļā kursa industriālā plāna ietvaros Komisija paziņoja par savu nodomu izveidot neto nulles emisiju industriālās partnerības, kas aptvertu neto nulles emisiju tehnoloģijas; tās sekmētu neto nulles emisiju tehnoloģiju apguvi visā pasaulē un stiprinātu ES industriālo spēju lomu centienos panākt globālu pāreju uz tīru enerģiju. Komisija un dalībvalstis platformā var koordinēt partnerības, apspriežamas esošās relevantās partnerības un procesus, piemēram, zaļās partnerības, enerģētikas dialogus un citus esošo divpusējo līgumisko vienošanos veidus, kā arī iespējamo sinerģiju ar relevantajiem dalībvalstu divpusējiem nolīgumiem ar trešām valstīm.
- (71) Savienībai būtu jācenšas diversificēt un stimulēt starptautisko tirdzniecību un investīcijas neto nulles emisiju tehnoloģijās un visā pasaulē veicināt augstus sociālos un vidiskos standartus. Tas būtu jā dara, cieši sadarbojoties un partnerībā ar līdzīgi domājošām valstīm. Tāpat ciešā sadarbībā ar partnervalstīm, izmantojot atvērtu, bet apņēmīgu pieeju un balstoties uz savstarpību un savstarpējām interesēm, būtu jāstiprina pētniecības un inovācijas centieni izstrādāt un ieviest neto nulles emisiju tehnoloģijas.
- (72) Ja saskaņā ar šo regulu Komisijai ir deleģētas pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma 290. pantu, ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (73) Tiktāl, ciktāl kāds no šajā regulā paredzētajiem pasākumiem ir valsts atbalsts, noteikumi, kas attiecas uz šādiem pasākumiem, neskar Līguma 107. un 108. panta piemērošanu.

- (74) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās mēroga vai iedarbības dēļ to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu.. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai,

I nodaļa.

Priekšmets, darbības joma un definīcijas

1. pants

Priekšmets

1. Šīs regulas vispārīgais mērķis ir uzlabot iekšējā tirgus darbību, izveidojot satvaru, lai nodrošinātu Savienības piekļuvi drošām un ilgtspējīgām neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādēm, vienlaikus palīdzot sasniegt Savienības 2030. gadam izvirzīto mērķrādītāju – siltumnīcefekta gāzu neto emisijas samazināt vismaz par 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni – un Savienības 2050. gadam izvirzīto klimatneitralitātes mērķrādītāju.
2. Lai palīdzētu sasniegt 1. punktā minēto vispārīgo mērķi, šajā regulā ir paredzēti pasākumi, kuru mērķis ir
 - a) samazināt ar neto nulles emisiju tehnoloģijām saistīto piegādes traucējumu risku, kas varētu izkropļot konkurenci un sadrumstalot iekšējo tirgu, jo īpaši identificējot un atbalstot neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudas palielināšanu un to vērtības ķēdes;
 - b) ar publisko iepirkumu, izolēm un citiem publiskās intervences veidiem veicināt pieprasījumu pēc ilgtspējīgām un noturīgām neto nulles emisiju tehnoloģijām;
 - c) ar neto nulles emisiju industrijas akadēmiju atbalstu pilnveidot prasmes, tādējādi saglabājot un radot kvalitatīvas darbvietas;
 - d) ar neto nulles emisiju regulatīvo smilškastu izveidi atbalstīt inovāciju;
 - e) uzlabot Savienības iespējas pārraudzīt un mazināt piegāžu risku, kas saistīts ar neto nulles emisiju tehnoloģijām.
- 2.a Šīs regulas nolūks ir arī izveidot Savienības tirgu CO₂ uzglabāšanas pakalpojumiem.

2. pants

Darbības joma

Šo regulu piemēro neto nulles emisiju tehnoloģijām, izņemot šīs regulas 26. un 27. pantu, ko piemēro vienīgi inovatīvām neto nulles emisiju tehnoloģijām un citām inovatīvām tehnoloģijām, kurām ir potenciāls veicināt pāreju uz klimatneitrālu, tīru ekonomiku un samazināt stratēģiskās atkarības. Šīs regulas darbības jomā neietilpst kritiskās izejvielas, kas ietilpst Regulas (ES) .../... [pievienot zemsvītras piezīmi ar atsaucēm uz Kritisko izejvielu regulas publikāciju] darbības jomā.

Attiecībā uz integrētiem ražošanas kompleksiem, kas aptver tādu materiālu ražošanu, uz kuriem attiecas gan [Kritisko izejvielu akts], gan šī regula, to, kura no regulām tiek piemērota, nosaka pēc ražošanas kompleksu galaprodukta.

3. pants

Definīcijas

1. Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- a) “neto nulles emisiju tehnoloģijas” ir visas 3.a pantā norādītās tehnoloģijas, kas ir galaprodukti, specifiski komponenti vai specifiskas mašīnas, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanā, un kas ir sasniegušas vismaz 8. tehnoloģiju gatavības līmeni;
- aa) “stratēģiska neto nulles emisiju tehnoloģija” ir visas 3.b panta 1. punktā norādītās tehnoloģijas, kas ir galaprodukti, specifiski komponenti vai specifiskas mašīnas, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanā, un kas ir sasniegušas vismaz 8. tehnoloģiju gatavības līmeni;

- b) “primāri izmantojami” ir gala produkti un specifiski komponenti, kas ir būtiski neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanai, kā izklāstīts X pielikumā, vai gala produkti, specifiskie komponenti un specifiskās mašīnas, kas ir būtiskas neto nulles emisiju tehnoloģiju ražošanai, pamatojoties uz pierādījumiem, ko valsts kompetentajai iestādei iesniedzis projekta virzītājs, piemēram, tirgus pētījumiem vai priekšlīgumiem;
- ac) “atjaunīgā enerģija” ir “atjaunojamā enerģija”, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu;
- aca) “nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās degvielas” ir nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgās degvielas, kā definēts [pārskatītās *RED II* direktīvas XX. pantā];
- ad) “ilgtspējīgas alternatīvās degvielas” ir aviācijas nozarei paredzētās degvielas, kas minētas [“ReFuelEU Aviation” regulas] 3. panta 7., 13. un 17. punktā, vai degvielas, kas paredzētas jūrniecības nozarei, kā noteikts, piemērojot [“FuelEU Maritime” regulas] 10. panta 1. punktā un 10. panta 2. punktā noteiktos kritērijus;
- ae) “uz dekarbonizāciju orientētas transformatīvas industriālās tehnoloģijas” ir tādu transformatīvu industriālo tehnoloģiju izgatavošanas jaudas izvēršana, kuras izmanto, lai būtiski un pastāvīgi samazinātu CO₂ ekvivalenta emisiju rādītājus energoietilpīgām darbībām tērauda, alumīnija, krāsaino metālu, pamatķīmikāliju, cementa, kaļķu, stikla, keramikas, mēslošanas līdzekļu un papīra nozarēs, ciktāl tas ir tehniski iespējams;
- af) “biotehnoloģiskie risinājumi klimata un enerģētikas jomā” ir tehnoloģijas, kas sakņotas tādu dzīvu organismu izmantošanā kā, piemēram, fermenti, mikroorganismi un baktēriju kultūra, kas spēj samazināt CO₂ emisijas, rūpnieciskās izgatavošanas procesos aizstājot energoietilpīgus fosilos vai ķīmiskajās balstītus ielaidresursus, kas cita starpā ir būtiski oglekļa uztveršanai un biodegvielu ražošanai;
- b) “komponents” ir neto nulles emisiju tehnoloģijas daļa, ko izgatavo un tirgo uzņēmums, tostarp pārstrādāti materiāli;

- ba) “pārstrādāts materiāls” ir materiāls, kas ir pārstrādes vēlīnā stadijā, izņemot kritiskas izejvielas, uz kurām attiecas *CRMA*, un kas projektēts specifiskas funkcijas veikšanai neto nulles emisiju tehnoloģijā;
- c) “inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas” ir tehnoloģijas, kas atbilst “neto nulles emisiju tehnoloģiju” definīcijai, izņemot to, ka tās nav sasniegušas vismaz 8. tehnoloģiju gatavības līmeni, un kas ietver patiesu inovāciju, kura pašlaik tirgū nav pieejama un ir pietiekami izstrādāta, lai to testētu kontrolētā vidē;
- ca) “citas inovatīvas tehnoloģijas” ir ar enerģiju vai klimatu saistītas tehnoloģijas, kurām piemīt pierādīts potenciāls veicināt industriālo vai energosistēmu dekarbonizāciju un mazināt stratēģiskās atkarības un kura ietver patiesu inovāciju, kas Eiropas tirgū pašlaik nav pieejama, un kuras ir pietiekami progresīvas, lai tās varētu testēt kontrolētā vidē, bet nav sasniegušas vismaz 8. tehnoloģiju līmeni;
- d) “neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekts” ir plānots komerciāls komplekss vai esoša kompleksa paplašināšana vai pārprofilēšana neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanai;
- e) “stratēģisks neto nulles emisiju projekts” ir neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekts, CO₂ uzglabāšanas projekts vai CO₂ transportēšanas infrastruktūras projekts, kura īstenošanas vieta ir Savienībā un kuru kāda dalībvalsts ir atzinusi par stratēģisku neto nulles emisiju projektu saskaņā ar 10. un 11. pantu;

- f) “atļauju piešķiršanas process” ir process, kas aptver visas relevantās atļaujas, kuras vajadzīgas, lai būvētu, paplašinātu, mainītu un ekspluatētu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus un stratēģiskos projektus, aptverot visus pieteikumus un procedūras, sākot ar apstiprinājumu tam, ka pieteikums ir pilnīgs, līdz visaptverošā lēmuma paziņošanai. Ciktāl ir runa par CO₂ ģeoloģisko uzglabāšanu, atļauju piešķiršanas process attiecas uz uzglabāšanas atļauju piešķiršanas procesu saistībā ar visu nepieciešamo atļauju apstrādi virszemes iekārtām, kurām jāekspluatē uzglabāšanas vieta (būvatļauja, pilnvarojums attiecībā uz cauruļvadiem utt.), un vidiskais pilnvarojums CO₂ iesūkņēšanai un uzglabāšanai, kas aizpildīta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006;
- g) “visaptverošs lēmums” ir lēmums vai lēmumu kopums, kuru pieņem dalībvalsts iestādes, un kurā noteikts, vai projekta virzītājam ir vai nav atļauts īstenot neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu, neskarot lēmumus, kuri pieņemti pārsūdzības procedūras kontekstā;
- h) “projekta virzītājs” ir jebkurš uzņēmums vai uzņēmumu konsorcijs, kas izstrādā neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu vai stratēģisku neto nulles emisiju projektu;
- i) “neto nulles emisiju regulatīvā smilškaite” ir shēma, kas uzņēmumiem dod iespēju inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas un citas inovatīvas tehnoloģijas testēt kontrolētā reālu apstākļu vidē saskaņā ar īpašu plānu, kuru izstrādā un uzrauga kompetentā iestāde;
- j) “tehnoloģiju gatavības līmenis” ir metode, pēc kuras aplēš tehnoloģiju gatavību saskaņā ar Starptautiskās Enerģētikas aģentūras izmantoto klasifikāciju;
- k) “attiecīgās iestādes” ir iestādes, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir iesaistītas atļauju izdošanā atļauju piešķiršanas procesa ietvaros, kā aprakstīts f) apakšpunktā;

- l) “publiskā iepirkuma procedūra” ir jebkura šāda procedūra:
- i) jebkāda veida piešķiršanas procedūra, uz kuru attiecas Direktīva 2014/24/ES un ar kuru noslēdz publisku līgumu vai uz kuru attiecas Direktīva 2014/25/ES un ar kuru noslēdz piegādes, būvdarbu un pakalpojumu līgumu;
 - ii) būvdarbu vai pakalpojumu koncesijas piešķiršanas procedūra, uz kuru attiecas Direktīva 2014/23/ES;
- m) “līgumslēdzēja iestāde” publiskā iepirkuma procedūru kontekstā ir līgumslēdzēja iestāde, kā definēts Direktīvas 2014/23/ES 6. pantā, Direktīvas 2014/24/ES 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā un Direktīvas 2014/25/ES 3. pantā;
- n) “līgumslēdzējs” publiskā iepirkuma procedūru kontekstā ir līgumslēdzējs, kā definēts Direktīvas 2014/23/ES 7. pantā un Direktīvas 2014/25/ES 4. pantā;
- o) “līgums” publiskā iepirkuma procedūru kontekstā ir publisks līgums, kā definēts Direktīvas 2014/24/ES 2. panta 1. punkta 5. apakšpunktā, “līgumi”, kā definēts “piegādes, būvdarbu un pakalpojumu līgumos”, kā definēts Direktīvas 2014/25/ES 2. panta 1. punktā, un “koncesijas”, kā definēts Direktīvas 2014/23/ES 5. panta 1. punktā;
- p) “izsole” ir tādu konkursa procedūru mehānisms, kuru mērķis ir atbalstīt atjaunīgās enerģijas ražošanu vai patēriņu un uz kurām neattiecas Direktīvas 2014/23/ES, 2014/24/ES, 2014/25/ES un 2009/81/EK;
- q) “CO₂ iesūkņēšanas jauda” ir ikgadējais CO₂ daudzums, ko var iesūknēt ekspluatācijā esošā ģeoloģiskās uzglabāšanas vietā, kurai izdota atļauja saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK, nolūkā samazināt emisijas vai palielināt oglekļa piesaistījumus, it sevišķi no liela mēroga rūpnieciskām iekārtām; mēra tonnās gadā;

- r) “energosistēmas integrācija” ir visas energosistēmas kā viena veseluma plānošanas un ekspluatēšanas risinājumi – aptverot dažādus enerģijas nesējus, infrastruktūras un patēriņa sektorus un tos ciešāk sasaistot nolūkā panākt atjaunīgos resursos balstītus, elastīgus, uzticamus un resursefektīvus energopakalpojumus ar vismazākajām izmaksām sabiedrībai un videi;
- s) “izgatavošanas jauda” ir izgatavošanas projektā saražoto neto nulles emisiju tehnoloģiju izlaides jaudas kopējais apjoms. Ja izgatavošanas projektā neražo galaproduktus, bet gan specifiskus komponentus vai specifiskas mašīnas, ko primāri izmanto šādu produktu ražošanai, tad izgatavošanas jauda ir tā galaprodukta izlaides jauda, kurā tiktu izmantoti šādi komponenti vai specifiskas mašīnas, kas jāsaražo.

Ia nodaļa

Neto nulles emisiju tehnoloģijas un stratēģiskas neto nulles emisiju tehnoloģijas

3.a pants

Neto nulles emisiju tehnoloģiju saraksts

1. Neto nulles emisiju tehnoloģijas šīs regulas darbības jomā ir šādas:
 - a) atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas;
 - b) elektroenerģijas un siltumenerģijas akumulācija;
 - c) siltumsūkņi;
 - d) elektrotīkla tehnoloģijas;
 - e) nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgo degvielu tehnoloģijas,
 - f) ilgspējīgu alternatīvo degvielu tehnoloģijas;
 - g) ūdeņraža tehnoloģijas, cita starpā elektrolīzeri un kurināmā elementi;
 - i) kodoltehnoloģijas;

- j) CO₂ transportēšanas un oglekļa uztveršanas, izmantošanas un uzglabāšanas tehnoloģijas;
- k) ar energosistēmu saistītas energoefektivitātes tehnoloģijas;
- l) biotehnoloģiskie risinājumi klimata un enerģētikas jomā, tostarp biobāzētu ievadresursu risinājumi;
- p) uz dekarbonizāciju orientētas transformatīvas industriālās tehnoloģijas, kas nav ietvertas iepriekšējās kategorijās.

3.a pants

Stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju saraksts

1. Stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas šīs regulas darbības jomā ir šādas:
 - a) saules fotoelementu tehnoloģijas, saules siltumenerģijas elektrotehnoloģijas un saules siltumenerģijas tehnoloģijas;
 - b) sauszemes vēja enerģijas un atkrastes atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas;
 - c) akumulatoru un akumulācijas tehnoloģijas;
 - d) siltumsūkņi un ģeotermālās enerģijas tehnoloģijas;
 - e) ūdeņraža tehnoloģijas, tostarp elektrolīzeri un kurināmā elementi;
 - f) ilgtspējīgas biogāzes un biometāna tehnoloģijas;
 - g) oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas (CCS) tehnoloģijas;
 - h) elektrotīkla tehnoloģijas;
 - i) kodolu skaldīšanās enerģijas tehnoloģijas, tostarp kodoldegvielas cikla tehnoloģijas;
 - j) ilgtspējīgu alternatīvo degvielu tehnoloģijas.
2. Šā panta 1. punktā ietvertais saraksts neskar dalībvalsts tiesības izvēlēties starp dažādiem enerģijas avotiem un noteikt savu vispārējo energoapgādes struktūru.

3. Šā panta 1. punktā ietvertais saraksts neskar Savienības finansējuma piešķiršanu, jo īpaši atbilstības vai piešķiršanas kritērijus, kas pieņemti saskaņā ar atbilstīgajām procedūrām, vai Savienības atbalstu ar Eiropas Investīciju bankas starpniecību.

II nodaļa.

Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanu veicinoši nosacījumi

I SADAĻA.

ADMINISTRATĪVO UN ATĻAUJU PIEŠĶIRŠANAS PROCESU RACIONALIZĒŠANA

4. pants

Vienotais kontaktpunkts

1. Līdz ... [9 mēneši pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] dalībvalstis izraugās vienu vai vairākus kontaktpunktus relevantajos dalībvalsts pārvaldes līmeņos. Izraudzītais kontaktpunkts ir atbildīgs par atļauju piešķiršanas procesa atvieglošanu un koordinēšanu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, tostarp stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, un informācijas sniegšanu par administratīvā procesa racionalizēšanu atbilstoši 5. pantam, tostarp informācijas sniegšanu par to, kad pieteikums tiek uzskatīts par pilnīgu saskaņā ar 6. panta 2.a punktu un 6. panta 6. punktu.
 - 1.a Ja ir vairāki izraudzītie kontaktpunkti, dalībvalstis nodrošina rīkus, kas palīdz projektu virzītājiem saskaņā ar 5. pantu izveidotajā tiešsaistes tīmekļa vietnē identificēt attiecīgo izraudzīto kontaktpunktu.
2. Izraudzītais kontaktpunkts projekta virzītājam ir vienīgais kontaktpunkts atļauju piešķiršanas procesā neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektam, tostarp stratēģiskam neto nulles emisiju projektam. Izraudzītais kontaktpunkts projekta virzītājam paziņo visaptverošā lēmuma iznākumu.

3. Izraudzītā kontaktpunkta pienākumus vai ar to saistītos uzdevumus attiecībā uz neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu, tostarp stratēģisku neto nulles emisiju projektu, var deleģēt citai iestādei, ja:
 - a) izraudzītais kontaktpunkts par minēto deleģēšanu informē projekta virzītāju;
 - b) par katru projektu ir atbildīgs viens kontaktpunkts;
 - c) visu relevanto dokumentu un informācijas iesniegšanu koordinē viens kontaktpunkts;
 - d) vienotais kontaktpunkts sniedz informāciju par relevanto dokumentāciju, kas vajadzīga pieteikumu iesniegšanai atļauju piešķiršanas procesā.
4. Projektu virzītājiem ir atļauts visus atļauju piešķiršanas procesam relevantos dokumentus iesniegt elektroniski.
5. Kompetentās iestādes nodrošina, ka tiek ņemti vērā visi relevantie pētījumi, atļaujas vai pilnvarojumi, kas izdoti vai veikti saistībā konkrētam projektam, un ka nav prasīts pētījumus, atļaujas vai pilnvarojumus dublēt, ja vien valsts vai Savienības tiesību aktos nav noteikts citādi.
6. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzēji var viegli piekļūt informācijai par strīdu izšķiršanas procedūrām, kas attiecas uz atļauju piešķiršanas procesu, tostarp – attiecīgā gadījumā – alternatīviem strīdu izšķiršanas mehānismiem, ja šādas procedūras ir paredzētas valsts tiesību aktos.
7. Dalībvalstis nodrošina, ka izraudzītajam kontaktpunktam ir pietiekams skaits kvalificētu darbinieku un pietiekami finanšu, tehniskie un tehnoloģiskie resursi, kas vajadzīgi tā uzdevumu efektīvai veikšanai saskaņā ar šo regulu.
8. Šīs regulas 28. un 29. pantā minētajā platformā periodiski apspriež šīs iedaļas un 12. un 13. panta īstenošanu un dalās paraugpraksē par to, kā labāk organizēt izraudzītos kontaktpunktus.

9. Valsts kompetentās iestādes izraudzītajam kontaktpunktam precizē un dara pieejamas prasības un informācijas apjomu, ko projekta virzītājs pieprasa pirms atļauju piešķiršanas procesa sākuma.

5. pants

Informācijas pieklūstamība tiešsaistē

Dalībvalstis nodrošina pieklūvi šādai informācijai par procesiem, kas ir relevanti neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, arī stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, tiešsaistē un centralizētā un viegli pieklūstamā veidā:

- a) izraudzītie kontaktpunkti, kas minēti 4. panta 1. punktā;
- a) atļauju piešķiršanas process, citstarp informācija par strīdu izšķiršanu;
- b) finansēšanas un investīciju pakalpojumi;
- c) finansējuma ieguves iespējas Savienības vai dalībvalstu līmenī;
- d) uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi, tostarp, bet ne tikai, attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju, vietējiem nodokļu tiesību aktiem, darba tiesībām.

6. pants

Atļauju piešķiršanas procesa ilgums

1. Atļauju piešķiršanas process neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem nepārsniedz nevienu no šādiem termiņiem:
- a) 12 mēneši tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas vai paplašināšanas projektu būvniecības gadījumā, kuros izgatavošanas jauda gadā ir mazāka par 1 GW;
 - b) 18 mēneši tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas vai paplašināšanas projektu būvniecības gadījumā, kuros izgatavošanas jauda gadā ir 1 GW vai vairāk.

2. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektiem, kuros izgatavošanas jauda gadā netiek mērīta GW, atļauju piešķiršanas process nepārsniedz 18 mēnešus.
- 2.a Ja, ievērojot Direktīvu 2011/92/ES, ir vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums, 1. un 2. punktā minētajā atļauju piešķiršanas procesa ilgumā neiekļauj minētās direktīvas 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta i) punktā minētos novērtējuma posmus.
4. Izņēmuma gadījumos, ja tas nepieciešams ierosinātā neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekta vai stratēģiska neto nulles emisiju projekta rakstura, sarežģītības, atrašanās vietas vai lieluma dēļ, dalībvalsts 6. panta 1. punktā, 6. panta 2. punktā, 13. panta 1. punktā un 13. panta 2. punktā minētos termiņus pirms termiņa beigām un katrā gadījumā atsevišķi var vienreiz pagarināt par maksimāli 3 mēnešiem.
- Ja dalībvalsts uzskata, ka ierosinātais neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekts vai stratēģiskais neto nulles emisiju projekts rada ārkārtēju risku darba ņēmēju vai vispārējās sabiedrības veselībai un drošībai, un ja ir vajadzīgs papildu laiks, lai pārliecinātos, ka ir ieviesti pasākumi apzināmo risku novēršanai, minētos termiņus tā pirms termiņa beigām un katrā gadījumā atsevišķi var pagarināt vēl par 6 mēnešiem.
5. Jebkurā no šādiem gadījumiem izraudzītais kontaktpunkts informē projekta virzītāju par termiņa pagarinājuma iemesliem un datumu, kad ir gaidāms rakstisks visaptverošais lēmums.
- 5.a Izraudzītais kontaktpunkts, kas minēts 4. panta 1. punktā, informē projekta virzītāju par to, kad ir jāiesniedz Direktīvas 2011/92/ES 5. panta 1. punktā minētais ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums, ņemot vērā atļauju piešķiršanas procesa organizāciju attiecīgajā dalībvalstī un nepieciešamību paredzēt pietiekami daudz laika ziņojuma novērtēšanai. Laikposmu no dienas, kad jāiesniedz ietekmes uz vidi ziņojums, līdz dienai, kad minētais ziņojums tiek iesniegts, neieskaita atļauju piešķiršanas procesa termiņā, kas minēts 1. un 2. punktā.

Ja apspriešanās saskaņā ar Direktīvas 2011/92/ES 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta ii) punktu rada nepieciešamību ietvert ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā papildu informāciju, 4. panta 1. punktā minētais izraudzītais kontaktpunkts var dot projekta virzītājam iespēju iesniegt papildu informāciju. Šādā gadījumā izraudzītais kontaktpunkts paziņo projekta virzītājam papildu informācijas iesniegšanas termiņu, kas ir vismaz 30 dienas pēc paziņojuma saņemšanas. Laikposmu no dienas, kad jāsniedz papildu informācija, līdz dienai, kad minētā informācija tiek iesniegta, neieskaita atļauju piešķiršanas procesa termiņā, kas minēts 1. un 2. punktā.

6. Ne vēlāk kā 45 dienas pēc tam, kad saņemts atļaujas piešķiršanas pieteikums, 4. panta 1. punktā minētais izraudzītais kontaktpunkts atzīst, ka pieteikums ir pilnīgs, vai – ja projekta virzītājs nav nosūtījis visu pieteikuma apstrādei vajadzīgo informāciju – bez liekas kavēšanās pieprasa projekta virzītājam iesniegt pilnīgu pieteikumu. Dienu, kad 4. panta 1. punktā minētā izraudzītais kontaktpunkts pieteikumu ir atzinis par pilnīgu, uzskata par atļauju piešķiršanas procesa sākumu minētajam konkrētajam pieteikumam.
7. Ne vēlāk kā divus mēnešus pēc pieteikuma pilnīguma atzīšanas izraudzītais kontaktpunkts ciešā sadarbībā ar citām attiecīgajām iestādēm izstrādā detalizētu atļauju piešķiršanas procesa grafiku.
8. Termiņi, kas izklāstīti 6. un 13. pantā, neskar pienākumus, kuri izriet no Savienības un starptautiskajiem tiesību aktiem, un neskar administratīvās pārsūdzības procedūras un tiesiskās aizsardzības līdzekļus tiesu iestādēs.
9. Termiņi, kas 6. un 13. pantā noteikti jebkurai no atļauju piešķiršanas procedūrām, neskar nekādus īsākus termiņus, ko noteikušas dalībvalstis.

7. pants

Vidiskie novērtējumi un pilnvarojumi

1. Ja, ievērojot Direktīvu 2011/92/ES, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, attiecīgais projekta virzītājs pirms pieteikuma iesniegšanas izraudzītajam kontaktpunktam var pieprasīt sniegt atzinumu par to, cik plaša un detalizēta informācija jāiekļauj ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumā, ievērojot minētās direktīvas 5. panta 1. punktu. Izraudzītais kontaktpunkts nodrošina, ka pirmajā daļā minētais atzinums tiek sniegts iespējami drīz un ne vēlāk kā 45 dienu laikā no dienas, kad projekta virzītājs iesniedzis pieprasījumu.
2. Ja pienākums novērtēt ietekmi uz vidi izriet vienlaikus no Direktīvas 2011/92/ES, Direktīvas 92/43/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK, Direktīvas 2000/60/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/42/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/98/EK, Direktīvas 2010/75/ES, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2012/18/ES [vai Dabas atjaunošanas regulas COM (2022) 304 *final*], dalībvalsts nodrošina, ka tiek piemērota koordinēta vai kopīga procedūra, kas atbilst minēto Savienības tiesību aktu prasībām.

Pirmajā daļā minētajā koordinētajā procedūrā kompetentā iestāde koordinē dažādos atsevišķos konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumus, kas prasīti piemērojamajos Savienības tiesību aktos.

Pirmajā daļā minētajā kopīgajā procedūrā kompetentā iestāde paredz vienu konkrēta projekta ietekmes uz vidi novērtējumu, kas prasīts piemērojamajos Savienības tiesību aktos.

3. Dalībvalsts nodrošina, ka trīs mēnešu laikā pēc tam, kad ir saņemta visa vajadzīgā informācija, kas savākta, ievērojot Direktīvas 2011/92/ES 5., 6. un 7. pantu, un ir pabeigta minētās direktīvas 6. un 7. pantā minētā apspriešanās, par ietekmes uz vidi novērtējumu tiek sniegts argumentēts secinājums, kā norādīts minētās direktīvas 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta iv) punktā.

4. Termini, kuros jāapspriežas ar attiecīgo sabiedrības daļu, kā minēts Direktīvas 2011/92/ES 1. panta 2. punkta e) apakšpunktā, un kuros jāapspriežas ar tās pašas direktīvas 6. panta 1. punktā minētajām iestādēm par tās pašas direktīvas 5. panta 1. punktā minēto vidisko ziņojumu, nepārsniedz 90 dienas.

8. pants

Plānošana

1. Dalībvalstis mudina valsts, reģionālās un vietējās iestādes, kas ir atbildīgas par plānu, tostarp zonējuma, telpisko plānu un zemes izmantošanas plānu, sagatavošanu vajadzības gadījumā šādos plānos iekļaut noteikumus par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu, tostarp stratēģisku neto nulles emisiju projektu un visas vajadzīgās infrastruktūras, izstrādi.
2. Ja plānos ir iekļauti noteikumi par neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu (arī stratēģisku neto nulles emisiju projektu) izstrādi, un ir jāveic novērtējums saskaņā ar Direktīvu 2001/42/EK un saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 6. pantu, minētos novērtējumus racionalizē. Attiecīgā gadījumā minētajā racionalizētajā novērtējumā pievēršas ietekmei uz visiem potenciāli skartajiem ūdensobjektiem un pārbauda, vai plāns var liegt ūdensobjektam atbilst Direktīvas 2000/60/EK 4. pantā noteiktajiem pienākumiem, lai panāktu labu stāvokli vai labu potenciālu un stāvokli vai potenciālu nepasliktinātu. Ja tas ir relevanti, dalībvalstīm ir jānovērtē esošo un nākotnes darbību ietekme uz jūras vidi, arī sauszemes un jūras mijiedarbība, kā minēts Direktīvas 2014/89/ES 4. pantā; racionalizētais novērtējums attiecas arī uz šo ietekmi.

8. a pants

Neto nulles emisiju projektu paātrinātas izvēršanas teritoriju izveide

1. Dalībvalstis var pieņemt plānus, kuros nosaka konkrētas teritorijas, kurās paātrināti izvērš neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, tostarp stratēģiskus neto nulles emisiju projektus vai to kopas, lai testētu inovatīvas neto nulles tehnoloģijas, atvieglotu atļauju piešķiršanas procesu un attiecīgā gadījumā radītu saimnieciskas darbības iespējas un dalītu atbildību.

2. Minētajos plānos:
- a) nosaka skaidru neto nulles emisiju projektu paātrinātas izvēršanas teritoriju ģeogrāfisko darbības jomu;
 - b) izslēdz “*Natura 2000*” objektus un teritorijas, kas noteiktas saskaņā ar valsts dabas aizsardzības un biodaudzveidības saglabāšanas shēmām, un identificētos putnu un jūras zīdītāju migrācijas maršrutus;
 - c) veic vides novērtējumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/42/EK un attiecīgā gadījumā veic novērtējumu saskaņā ar Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 3. punktu. Šis noteikums neskar atsevišķu projektu atbilstību piemērojamiem Savienības tiesību aktiem vides jomā;
 - d) nodrošina sinerģijas ar atjaunīgo energoresursu paātrinātas apguves teritoriju izraudzīšanos saskaņā ar Atjaunojamo energoresursu direktīvu (RED III).
3. Dalībvalstis var sekmēt nepieciešamo infrastruktūru neto nulles emisiju projektu paātrinātas izvēršanas teritorijās, lai izstrādātu neto nulles emisiju projektus. Tās var būt fiziska, digitāla infrastruktūra vai elektroenerģijas infrastruktūra.

8. b pants

Atļauju piešķiršana saskaņā ar neto nulles emisiju projektu paātrinātas izvēršanas teritorijām

1. Noteikumus, kas paredzēti 1. un 2. iedaļā, piemēro atsevišķiem projektiem neto nulles emisiju projektu paātrinātas izvēršanas teritorijās.
2. Lai izvairītos no novērtējumu dublēšanās, izraudzītais kontaktpunkts, sniedzot atzinumu saskaņā ar 7. panta 1. punktu, ņem vērā saskaņā ar 8.a panta 2. punkta c) apakšpunktu veikto novērtējumu rezultātus.
3. Vienotais kontaktpunkts var izveidot veidnes, kurās norādītas konkrētās atļaujas, kas vajadzīgas projektiem neto nulles emisiju projektu paātrinātas izvēršanas teritorijās un to iesniegšanai kompetentajām iestādēm. Veidnes var kopīgot Neto nulles emisiju Eiropas platformā.

9. pants

UNECE konvenciju piemērojamība

1. Šajā regulā izklāstītie noteikumi neskar pienākumus, kas noteikti 6. un 7. pantā Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas (*UNECE*) Konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kura parakstīta Orhūsā 1998. gada 25. jūnijā, un *UNECE* Konvencijā par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā, kas parakstīta Espo 1991. gada 25. februārī, un tās Protokolu par stratēģisko vides novērtējumu, kas parakstīts Kijevā 2003. gada 21. maijā.
2. Visus lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar šo iedaļu un 12. un 13. pantu, dara publiski pieejamus.

II IEDAĻA

STRATĒĢISKI NETO NULLES EMISIJU PROJEKTI

9. a pants

Etalonrādītājs

Komisija un dalībvalstis atbalsta stratēģiskos projektus saskaņā ar šo iedaļu, lai nodrošinātu, ka līdz 2030. gadam pielikumā uzskaitīto stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda Savienībā tuvojas vai sasniedz etalonrādītāju, kas ir vismaz 40 % no Savienības ikgadējām vajadzībām pēc attiecīgo tehnoloģiju izvēršanas, kuras nepieciešamas, lai sasniegtu Savienības 2030. gada klimata un enerģētikas mērķrādītājus.

10. pants

Atlases kritēriji

1. Dalībvalstis par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem atzīst tādus neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, kuri atbilst 3.b pantā uzskaitītai tehnoloģijai un kuru īstenošanas vieta ir Savienībā, un kuri palīdz sasniegt mērķus, un atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

- a) neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekts stiprina Savienības neto nulles emisiju tehnoloģiju tehnoloģisko un industriālo noturību, palielinot izgatavošanas jaudu kādam komponentam vai segmentam neto nulles emisiju tehnoloģijas vērtības ķēdē, attiecībā uz kuru Savienība ir ļoti atkarīga no importa no vienas trešās valsts;
- b) neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektam ir nepārprotami pozitīva ietekme uz Savienības neto nulles emisiju industrijas piegādes ķēdi vai lejupējiem sektoriem ar papildu ietekmi citās dalībvalstīs, neaprobežojoties tikai ar projekta virzītāju un attiecīgajām dalībvalstīm, un tas vienlaikus veicina konkurētspēju, Savienības mērķus enerģētikas un klimata jomā un kvalitatīvu darbvietu radīšanu Savienības neto nulles emisiju industrijas piegādes ķēdē atbilstoši vismaz vienam no šādiem kritērijiem:
 - i) tas Savienībā pievieno ievērojamu ražošanas jaudu attiecīgajai neto nulles emisiju tehnoloģijai, kas palīdz sasniegt 9.a pantā noteikto mērķi;
 - ii) projektā izgatavo tehnoloģijas ar uzlabotu vides ilgtspēju un sniegumu; un vismaz viens no šādiem kritērijiem:
 - iii) projektā ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem ievieš pasākumus, ar kuriem piesaista neto nulles emisiju tehnoloģijām vajadzīgo darbaspēku, pilnveido darbaspēka prasmes vai palīdz pārkvalificēties, arī izmantojot mācekļību;
 - iv) projekts tiek īstenots, piemērojot vispusīgu mazoglekļa un aprites īstenošanai atbilstošu izgatavošanas praksi, tostarp, piemēram, atlikumsiltuma atgūšanu, blakusplūsmas valorizāciju un lietderīgu ūdens patēriņu;

2. Dalībvalstis par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem atzīst tādas CO₂ uzglabāšanas projektus, kuri atbilst šādiem kumulatīviem kritērijiem:

- a) CO₂ uzglabāšanas vieta atrodas Savienības teritorijā, tās ekskluzīvajās ekonomikas zonās vai tās kontinentālajā šelfā Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas (*UNCLOS*) nozīmē;
 - b) CO₂uzglabāšanas projekts palīdz sasniegt 16. pantā izvirzīto mērķi;
 - c) attiecībā uz CO₂ uzglabāšanas projektu ir iesniegts pieteikums uz atļauju nodrošināt drošu un pastāvīgu CO₂ ģeoloģisko uzglabāšanu saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK.
- 2a. Par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem uzskata arī CO₂ uztveršanas projektus un CO₂ transportēšanas infrastruktūras projektus, kas veicina CO₂ uztveršanas iekārtu savienojumus ar CO₂ uzglabāšanas vietām, kuras atzītas par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem saskaņā ar 2. punktu.
- 2b. Komisija sniedz vispārīgu informāciju, datus un norādījumus 1. un 2. punktā minēto kritēriju novērtēšanai.
3. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, kuri atbilst pielikuma 3. panta 1. punkta aa) apakšpunktā noteiktajai tehnoloģijai, kuru īstenošanas vieta ir mazāk attīstītos un pārejas reģionos un Taisnīgas pārkārtošanās fonda teritorijās un kuri ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar kohēzijas politikas noteikumiem, pēc piešķiršanas procedūras pabeigšanas dalībvalstis par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem saskaņā ar 11. panta 3. punktu atzīst pēc projekta virzītāja rakstiska pieprasījuma, un projekta virzītājam nav jāiesniedz oficiāls pieteikums saskaņā ar 11. panta 2. punktu.
4. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektu, kura īstenošanas vieta ir Savienībā, kurš veicina 1. panta 1. punktā izvirzītā galvenā mērķa sasniegšanu un kurš vai nu saņem atbalstu no ETS Inovāciju fonda, vai ir daļa no svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs, Eiropas ūdeņraža ielejām vai Ūdeņraža bankas, ja ar minētajiem līdzekļiem tiek atbalstītas investīcijas ražošanas jaudās, kuras atbilst 3. panta 1. punkta aa) apakšpunktā noteiktajai tehnoloģijai, dalībvalstis pēc projekta virzītāja pieprasījuma atzīst par stratēģisku neto nulles emisiju projektu saskaņā ar 11. panta 3. punktu, un projekta virzītājam šajā nolūkā nav jāiesniedz oficiāls pieteikums saskaņā ar 11. panta 2. punktu.

5. Ja stratēģisks neto nulles emisiju projekts veicina tādas tehnoloģijas vērtības ķēdi, kuru dalībvalsts nepieņem kā daļu no savas energoapgādes vispārējās struktūras, dalībvalsts var atteikties piešķirt projekta statusu.

11. pants

Pieteikums un atzīšana

1. Pieteikumus atzīšanai par stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem projekta virzītājs iesniedz relevantajai dalībvalstij.
2. Šā panta 1. punktā minētajā pieteikumā iekļauj visus šos elementus:
 - a) relevanti pierādījumi, kas saistīti ar 10. panta 1. vai 2. punktā noteikto kritēriju izpildi;
 - b) uzņēmējdarbības plāns, kurā izvērtēta projekta finansiālā dzīvotspēja, kas ir saskanīga ar mērķi radīt kvalitatīvas darbvietas;
 - c) projekta grafika pirmo aplēsi, lai aplēstu, kad projekts varētu palīdzēt sasniegt 9.a pantā minēto Savienības ražošanas jaudas etalonrādītāju vai 16. pantā minēto Savienības līmeņa CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķi.
- 2.a Komisija nodrošina iepriekš noteiktu veidlapu 1. punktā minēto pieteikumu iesniegšanai.
3. Dalībvalstis 1. punktā minēto pieteikumu viena mēneša laikā pēc pilnīga pieteikuma saņemšanas novērtē taisnīgā un pārredzamā procesā. Ja projekta virzītājs nav nosūtījis visu būtisko un pilnīgo informāciju, kas vajadzīga pieteikuma apstrādei, dalībvalsts projekta virzītājam pieprasa, tikai vienu reizi, bez liekas kavēšanās iesniegt papildu informāciju, lai pabeigtu pieteikumu. Novērtēšanas procesa sākums ir diena, kurā apstiprināts, ka iesniegums ir pilnīgs.

- 3.a Ja 3. punktā noteiktajā termiņā lēmums nav pieņemts, projekta virzītājs var informēt Neto nulles emisiju Eiropas platformu, un Komisija bez liekas kavēšanās pieprasa, lai dalībvalsts iesniedz projekta virzītājam atjauninātu termiņu. Pēc tam dalībvalsts nosaka termiņu, kurā tiks pieņemts lēmums par projekta atzīšanu par stratēģisku.
4. Komisija par apstiprinātajiem stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem var sniegt atzinumu. Ja dalībvalsts kādu pieteikumu noraida, pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pieteikumu iesniegt Komisijai, kas 20 darbdienu laikā pieteikumu novērtē. Komisijas novērtējums neskar dalībvalsts lēmumu.
5. Ja Komisija pēc novērtējuma saskaņā ar 4. punktu piekrīt tam, ka dalībvalsts pieteikumu ir noraidījusi, tā par savu secinājumu vēstulē paziņo pieteikuma iesniedzējam. Ja Komisijas novērtējums nesakrīt ar dalībvalsts novērtējumu, konkrēto projektu apspriež Neto nulles emisiju Eiropas platforma, kā noteikts 28. pantā.
6. Ja Komisija vai dalībvalsts konstatē, ka stratēģiskā neto nulles emisiju projektā ir veiktas būtiskas izmaiņas, tas vairs neatbilst 10. panta 1. vai 3. punktā noteiktajiem kritērijiem vai tā atzīšanas pamatā bijis pieteikums, kas satur nepareizu informāciju, tā informē attiecīgo projekta virzītāju. Pēc projekta virzītāja uzklauššanas dalībvalsts lēmumu, ar ko projektam piešķirts stratēģiska neto nulles emisiju projekta statuss, var atcelt.
7. Projekti, kas vairs nav uzskatāmi par stratēģisku neto nulles emisiju projektu, zaudē visas tiesības, kas saistītas ar minēto statusu saskaņā ar šo regulu.
8. Komisija izveido un uztur stratēģisku neto nulles emisiju projektu reģistru, kas ir atklāti pieejams.

Stratēģisku neto nulles emisiju projektu prioritārais statuss

1. Projektu virzītāji un visas attiecīgās iestādes nodrošina, ka attiecībā uz stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem šie procesi tiek izskatīti pēc iespējas ātrāk saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktiem.
2. Neskarot Savienības tiesību aktos paredzētos pienākumus, ja projektam ir piešķirts stratēģiska neto nulles emisiju projekta statuss, dalībvalstis stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem piešķir visaugstāko iespējamo valsts nozīmes statusu, ja valsts tiesību aktos šāds statuss ir paredzēts, un attiecīgi pret tiem attiecas kā tādiem atļauju piešķiršanas procesos, arī tajos, kas saistīti ar vidiskajiem novērtējumiem un, ja to paredz valsts tiesību akti, ar telpisko plānošanu.
3. Uzskata, ka stratēģiski neto nulles emisiju projekti palīdz stiprināt stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes drošību Savienībā un tādējādi tie ir sabiedrības interesēs. Attiecībā uz ietekmi uz vidi, kas aplūkota Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 4. punktā un 16. panta 1. punktā, Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 7. punktā un Direktīvas 2009/147/EK 9. panta 1. punkta a) apakšpunktā [vai Dabas atjaunošanas regulas 4. panta 8. un 8.a punktā], stratēģiskos neto nulles emisiju projektus Savienībā uzskata par tādiem, kas ir sabiedrības interesēs, un tos var uzskatīt par tādiem, ko pamato sevišķi svarīgas sabiedrības intereses, ja ir izpildīti visi minētajos tiesību aktos izklāstītie nosacījumi.
4. Visas ar stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem saistītās strīdu izšķiršanas procedūras, tiesvedību, pārsūdzības un tiesiskās aizsardzības līdzekļus valstu tiesu iestādēs, komisijās, arī mediācijā vai šķīrējtiesā, ja valsts tiesību aktos tādas ir paredzētas, uzskata par steidzamiem, ja un ciktāl valsts tiesību aktos, kuri attiecas uz atļauju piešķiršanas procesiem, šādas steidzamības procedūras ir paredzētas, un ar nosacījumu, ka tiktu ievērotas parasti piemērojamās privātpersonu vai vietējo kopienu tiesības uz aizstāvību. Attiecīgā gadījumā šādā steidzamības procedūrā piedalās stratēģisko projektu virzītāji.

13. pants

Stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem vajadzīgo atļauju piešķiršanas procesa ilgums

1. Atļauju piešķiršanas process stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem nepārsniedz nevienu no šādiem termiņiem:
 - a) 9 mēneši tādu stratēģisku neto nulles emisiju projektu būvniecības vai paplašināšanas gadījumā, kuros ražošanas jauda gadā ir mazāka par 1 GW;
 - b) 12 mēneši tādu stratēģisku neto nulles emisiju projektu būvniecības vai paplašināšanas gadījumā, kuros ražošanas jauda gadā ir lielāka par 1 GW;
 - c) 18 mēneši visām atļaujām, kas vajadzīgas uzglabāšanas vietas ekspluatācijai saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK.
2. Stratēģiskām neto nulles emisiju tehnoloģijām, kurām ražošanas jauda gadā netiek mērīta GW, atļauju piešķiršanas process nepārsniedz 12 mēnešus.
- 2.a Ja, ievērojot Direktīvu 2011/92/ES, ir vajadzīgs ietekmes uz vidi novērtējums, 1. un 2. punktā minētajā atļauju piešķiršanas procesa ilgumā neiekļauj minētās direktīvas 1. panta 2. punkta g) apakšpunkta i) punktā minētos novērtējuma posmus.

14. pants

Stratēģisku neto nulles emisiju projektu īstenošanas paātrināšana

1. Komisija un dalībvalstis attiecīgā gadījumā veic darbības, ar kurām paātrina un piesaista privātās investīcijas stratēģiskos neto nulles emisiju projektos. Neskarot LESD 107. un 108. pantu, šādas darbības var ietvert atbalsta sniegšanu un koordinēšanu stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, kuriem ir grūtības piekļūt finansējumam.
2. Dalībvalstis stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem var sniegt administratīvu atbalstu nolūkā sekmēt to savlaicīgu un faktiski īstenošanu, arī nodrošināt šādu atbalstu:

- a) palīdzība ar mērķi nodrošināt, ka tiek panākta atbilstība piemērojamajiem administratīvajiem un ziņošanas pienākumiem;
- b) palīdzība projektu virzītājiem saistībā ar sabiedrības informēšanu ar mērķi palielināt sabiedrības atbalstu projektam.

15. pants

Finansējuma koordinēšana

1. Ar 28. pantu izveidotajā Neto nulles emisiju Eiropas platformā tiek apspriestas stratēģisku neto nulles emisiju projektu finansiālās vajadzības un vājās vietas, iespējamā paraugprakse, it sevišķi nolūkā attīstīt ES pārrobežu piegādes ķēdes, balstoties uz regulāru informācijas apmaiņu ar relevantajām industriālajām aliansēm.
2. Pēc stratēģiskā neto nulles emisiju projekta virzītāja pieprasījuma Neto nulles emisiju Eiropas platformā apspriež un konsultē par to, kā var rast trūkstošo projekta finansējumu, ņemot vērā jau nodrošināto finansējumu un apsverot vismaz šādus elementus:
 - a) papildu privātā finansējuma avoti;
 - b) atbalsts, izmantojot Eiropas Investīciju bankas grupas vai citu starptautisku finanšu iestāžu, arī Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas, resursus;
 - c) pastāvošie dalībvalstu instrumenti un programmas, arī no valsts attīstību veicinošām bankām, iestādēm un eksporta kredīta aģentūrām;
 - d) relevantas Savienības finansējuma un finansēšanas programmas.

III nodaļa.
Co2iesūknēšanas jauda

16.pants

Savienības līmeņa CO₂ iesūknēšanas jaudas mērķis

1. Līdz 2030. gadam panāk, ka uzglabāšanas vietās, kas atrodas Eiropas Savienības teritorijā, tās ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās vai kontinentālajā šelfā Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas (*UNCLOS*) nozīmē un kas nav kombinētas ar uzlabotu ogļūdeņražu atguvi, CO₂ iesūknēšanas jauda ir vismaz 50 miljoni tonnu.
2. Visas uzglabāšanas vietas projektē tā, lai tās darbotos vismaz piecus gadus, un tajās ievēro pārredzamā un nediskriminējošā veidā nodrošinātas taisnīgas un atvērtas piekļuves principus, kā noteikts Direktīvā 2009/31/EK.

17. pants

CO₂ uzglabāšanas jaudas datu pārredzamība

1. Sešu mēnešu laikā no šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis:
 - a) dara publiski pieejamus datus par visām teritorijām, kurās to teritorijā varētu atļaut CO₂ uzglabāšanas vietas, tostarp sālsūdens nesējslāņiem, neskarot prasības attiecībā uz konfidencialas informācijas aizsardzību;

- b) subjektiem, kuriem to teritorijā ir vai ir bijusi piešķirta atļauja, kas definēta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK ⁴⁴ 1. panta 3) punktā, uzliek pienākumu darīt publiski pieejamus visus ģeoloģiskos datus, kas attiecas uz ražošanas objektiem, kuru ekspluatācija ir izbeigta vai par kuru ekspluatācijas izbeigšanu ir paziņots kompetentajai iestādei, ja vien subjekts nav iesniedzis izpētes atļaujas pieteikumu saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK;
- c) šā punkta a) apakšpunkta vajadzībām dati ietver vismaz to informāciju, kas prasīta Komisijas paziņojumā “Norādījumi dalībvalstīm par 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanu”.

2. Sešu mēnešu laikā no šīs regulas stāšanās spēkā un pēc tam katru gadu katra dalībvalsts iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā apraksta šādus aspektus:

- a) procesā esošie CO₂ uztveršanas projekti un aplēses par attiecīgajām vajadzībām un plāniem saistībā ar iesūkņēšanas un uzglabāšanas jaudām;
- b) procesā esošie CO₂ transportēšanas un uzglabāšanas projekti dalībvalsts teritorijā, arī Direktīvā 2009/31/EK paredzēto atļauju piešķiršanas statuss, datumi, kad paredzēts pieņemt galīgo investēšanas lēmumu, un datumi, kad paredzēts sākt ekspluatāciju;
- c) valsts atbalsta pasākumi, kas ir pieņemti vai tiks pieņemti, lai veicinātu a) un b) apakšpunktā minētos projektus, kā arī pasākumi, kas saistīti ar CO₂ pārrobežu transportēšanu.

3. Ja dalībvalstī netiek īstenoti CO₂ uzglabāšanas projekti, tā ziņo par saviem plāniem veicināt rūpniecības nozaru dekarbonizāciju vai attīstīt CO₂ pārrobežu transportēšanu.

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 94/22/EK (1994. gada 30. maijs) par atļauju piešķiršanas un izmantošanas noteikumiem ogļūdeņražu meklēšanai, izpētei un ieguvei (OV L 164, 30.6.1994., 3. lpp.).

Pilnvaroto naftas un gāzes ražotāju ieguldījums

1. Katram subjektam, kuram ir izdota Direktīvas 94/22/EK 1. panta 3) punktā definēta atļauja, piemēro pienākumu sniegt individuālu ieguldījumu 16. pantā noteiktā Savienības mēroga mērķrādītāja sasniegšanā attiecībā uz pieejamo CO₂ iesūkņēšanas jaudu. Minēto individuālo ieguldījumu aprēķina proporcionāli, balstoties uz katra subjekta daļu Savienības jēlnaftas un dabasgāzes produkcijā periodā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim, un to veido CO₂ iesūkņēšanas jauda uzglabāšanas vietā, attiecībā uz kuru izdota atļauja saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un kura līdz 2030. gadam tiks darīta pieejama tirgū. Subjekti, kuru jēlnaftas un dabasgāzes ražošana ir mazāka par konkrētu robežvērtību, kas noteikta saskaņā ar deleģēto aktu atbilstīgi 7. punktam, šajā aprēķinā neiekļauj, un tiem nepiemēro pienākumu sniegt ieguldījumu.
2. Trīs mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā dalībvalstis identificē un paziņo Eiropas Komisijai 1. punktā minētos subjektus un to jēlnaftas un dabasgāzes produkcijas apjomus periodā no 2020. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim.
3. Pēc tam, kad Komisija būs saņēmusi ziņojumus, kas iesniegti saskaņā ar 17. panta 2. punktu, tā apspriežas ar dalībvalstīm un ieinteresētajām personām un norāda 1. punktā minēto subjektu ieguldījum Savienības CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķrādītāja sasniegšanā līdz 2030. gadam.
4. Divpadsmit mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā 1. punktā minētie subjekti iesniedz Komisijai plānu, kurā sīki norāda, kā tie plāno līdz 2030. gadam sasniegt savu ieguldījumu Savienības CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķrādītāja sasniegšanā. Minētajos plānos:
 - a) apstiprina subjekta ieguldījumu, kas ir jaunās CO₂ uzglabāšanas un iesūkņēšanas jaudas mērķapjoms, kas līdz 2030. gadam tiks nodots ekspluatācijā;
 - b) norāda mērķapjoma sasniegšanas līdzekļus un atskaites punktus.

5. Nolūkā sasniegt pieejamās iesūkņēšanas jaudas mērķapjomus 1. punktā minētie subjekti var veikt jebkuru no šādām darbībām:
- a) izstrādāt CO₂ uzglabāšanas projektus atsevišķi vai sadarbībā;
 - b) slēgt līgumus ar citiem 1. punktā minētajiem subjektiem;
 - c) sava ieguldījuma sasniegšanas labad slēgt līgumus ar uzglabāšanas projektu attīstītājiem vai investoriem, kas ir trešās personas.
6. Divus gadus pēc šīs regulas stāšanās spēkā un pēc tam katru gadu 1. punktā minētās struktūras iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā sniegts detalizēts pārskats par progresu ceļā uz ieguldījuma sasniegšanu. Komisija minētos ziņojumus dara publiski pieejamus.
- 6.a Atkāpjoties no minētā, dalībvalsts var lūgt Komisiju no 2020. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 31. decembrim atbrīvot 1. punktā minētos subjektus no individuālā ieguldījuma saistībā ar ražošanas darbībām, ko tie veikuši minētās dalībvalsts teritorijā, ar noteikumu, ka:
- a) visu to uzglabāšanas vietu kopējā gada iesūkņēšanas jauda, ko ekspluatē jebkura struktūra, kura ir saņēmusi uzglabāšanas atļauju Direktīvas 2009/31/EK nozīmē un pieņēmusi galīgo lēmumu par investīcijām, kas atrodas dalībvalsts teritorijā, pārsniedz 1. punktā minēto struktūru individuālo ieguldījumu summu saistībā ar attiecīgajām ražošanas darbībām. Ikgadējā iesūkņēšanas jauda, kas saistīta ar šīm uzglabāšanas vietām, atbilst uzglabāšanas atļaujās un galīgajos investīciju lēmumos minētajai jaudai un palīdz sasniegt 16. pantā noteikto Savienības mēroga mērķrādītāju attiecībā uz pieejamo CO₂ iesūkņēšanas jaudu.
 - b) pieteikums ir iesniegts pirms 2027. gada beigām.

Ja ir izpildīti abi iepriekš minētie nosacījumi, Komisija pieņem lēmumu, ar ko 1. punktā minētos attiecīgos subjektus atbrīvo no to individuālā ieguldījuma saistībā ar ražošanas darbībām, ko tie veikuši pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts teritorijā.

Atbrīvotie subjekti var slēgt nolīgumus saskaņā ar 5. punkta b) un c) apakšpunktu tikai attiecībā uz jebkādu iesūknēšanas jaudu, kas pārsniedz individuālo ieguldījumu, no kura tie ir atbrīvoti, un individuālo ieguldījumu summu, par kuru piešķirts atbrīvojums.

Vienu gadu pēc lēmuma par atbrīvojumu un pēc tam katru gadu dalībvalsts iesniedz Komisijai ziņojumu, kurā sīki izklāstīts atbrīvoto subjektu progress 16. pantā noteiktā Savienības mēroga mērķrādītāja sasniegšanā attiecībā uz pieejamo CO2 iesūknēšanas jaudu. Komisija minētos ziņojumus dara publiski pieejamus.

- 6.b Komisija, pamatojoties uz ziņojumiem saskaņā ar 31. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 31. panta 7. punktu, līdz 2028. gada 31. decembrim novērtē attiecību starp pieprasījumu pēc iesūknēšanas jaudas no tādiem CO2 uztveršanas projektiem, kuri ir īstenošanas procesā vai kuru ekspluatāciju plānots sākt līdz 2030. gadam, un 1. punktā minēto struktūru individuālo ieguldījumu summu saistībā ar ražošanas darbībām attiecīgās dalībvalsts teritorijā. Būtiska līdzsvara trūkuma gadījumā attiecīgā dalībvalsts var izņēmuma kārtā lūgt Komisijai piešķirt atkāpi attiecībā uz datumu, līdz kuram individuālie ieguldījumi tiek sasniegti.
7. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 32. pantu, ar kuriem šo regulu papildina attiecībā uz šādiem aspektiem:
- a) noteikumi par to subjektu identificēšanu, uz kuriem attiecas iemaksas saskaņā ar 1. punktu, tostarp robežvērtību, zem kuras subjekti ir atbrīvoti no ieguldījuma;
 - a) kārtība, kādā ņem vērā līgumus starp 1. punktā minētajiem subjektiem un investīcijas trešo personu turētā uzglabāšanas jaudā, lai individuālo ieguldījumu sasniegtu saskaņā ar 5. punkta b) un c) apakšpunktu;

- b) šā panta 6. punktā minēto ziņojumu saturs.
- c) nosacījumi, saskaņā ar kuriem Komisija var atbrīvot subjektus no daļas to individuālā ieguldījuma saskaņā ar 6.a punktu.

IV nodaļa.
Pieklūve tirgiem

19. pants

Ieguldījums ilgtspējas un noturības stiprināšanā publiskā iepirkuma procedūrās

1. Iepirkuma procedūrām, uz kurām attiecas Direktīvas 2014/23/ES, 2014/24/ES vai 2014/25/ES darbības joma, ja līgumu priekšmets ir stratēģiska neto nulles emisiju tehnoloģija, kas uzskaitīta šīs regulas 3.b pantā, vai tādu būvdarbu līgumu gadījumā, kuros iekļauta minētā tehnoloģija, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji piemēro minimālās obligātās prasības attiecībā uz vidisko ilgtspēju, kā noteikts 4. punktā minētajos īstenošanas aktos.
Tas neliedz līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem izmantot citas minimālās prasības vai piešķiršanas kritērijus saistībā ar vidisko ilgtspēju.
3. Minimālās obligātās prasības, kas minētas 1. punktā, attiecīgā gadījumā ir šādas:
 - a) tehniskās specifikācijas vai prasības Direktīvas 2014/23/ES 36. panta, Direktīvas 2014/24/ES VII pielikuma 1. punkta un Direktīvas 2014/25/ES 60. panta nozīmē, vai
 - b) līguma izpildes klauzulas Direktīvas 2014/24/ES 70. panta un Direktīvas 2014/25/ES 87. panta, kā arī Direktīvas 2014/23/ES vispārīgo principu nozīmē.
4. Komisija pieņem īstenošanas aktu, kurā precizētas minimālās prasības attiecībā uz vidisko ilgtspēju. Pieņemot minēto īstenošanas aktu, ņem vērā vismaz šādus elementus:

- a) relevanto tehnoloģiju stāvoklis tirgū Savienības līmenī;
- b) noteikumus par vidisko ilgtspēju, kas izklāstīti citos Savienības leģislatīvos un neleģislatīvos aktos, kuri piemērojami iepirkumiem, uz kuriem attiecas 1. punktā noteiktais pienākums,
- c) Savienības starptautiskajām saistībām, tostarp NVI un citiem starptautiskiem nolīgumiem, kas Savienībai ir saistoši.

Īstenošanas aktu pieņem deviņu mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā saskaņā ar 34. panta 3. punktā minēto pārbaudes procedūru.

5. Publiskā iepirkuma procedūru gadījumā, ja līgumu priekšmets ir stratēģiska neto nulles emisiju tehnoloģija, kas uzskaitīta šīs regulas 3.b pantā, vai tādu būvdarbu līgumu gadījumā, kuros iekļauta minētā tehnoloģija, kā arī tādu līgumu gadījumā, kuru slēgšanas tiesības piešķir, pamatojoties uz pamatnolīgumu, ja minēto nolīgumu paredzamā vērtība ir vienāda vai lielāka par vērtībām, kas noteiktas Direktīvas 2014/23/ES 8. pantā, Direktīvas 2014/24/ES 4. pantā un Direktīvas 2014/25/ES 15. pantā, ņem vērā piedāvājuma ieguldījumu noturībā.

Ja laikā, kad tiek izsludināts iepirkums vai sākota šāda procedūra, Komisija saskaņā ar 22. panta 2. punktu ir konstatējusi, ka konkrētas stratēģiskas neto nulles emisiju tehnoloģijas vai specifisko komponentu, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanai un kuru izcelsme ir trešā valstī, īpatsvars veido vairāk nekā 50 % no minētās konkrētās stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas vai to specifisko komponentu, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanai Savienībā, piegādes, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji attiecībā uz 1. punktā minētajām publiskā iepirkuma procedūrām iekļauj šādus nosacījumus:

- a) pienākums nepiegādāt no trešās valsts vairāk nekā 50 % no šajā punktā minētās konkrētās stratēģiskās nulles emisiju tehnoloģijas vērtības, kā noteikusi Komisija;

- b) pienākums līguma darbības laikā nodrošināt, ka šajā punktā minētās stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas galvenie komponenti, kas piegādāti vai sniegti līguma izpildē, nepārsniedz 50 % no šajā punktā minētās konkrētās stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas galveno komponentu vērtības neatkarīgi no tā, vai šādus komponentus piegādā vai nodrošina tieši izraudzītais pretendents vai apakšuzņēmējs no trešās valsts, kā noteikusi Komisija;
- c) ne vēlāk kā pēc līguma izpildes pabeigšanas sniegt līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam pēc to pieprasījuma atbilstošus pierādījumus, kas atbilst a) vai b) apakšpunktam;
- d) ja netiek ievēroti a) vai b) apakšpunktā minētie nosacījumi, samaksāt samērīgu maksu vismaz 5 % apmērā no šajā punktā minētā līguma konkrēto stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju vērtības.

Attiecībā uz līgumiem, uz kuriem attiecas Eiropas Savienības NVI I pielikums, kā arī citi attiecīgi starptautiski nolīgumi, kas ir saistoši Savienībai, līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji nepiemēro a) līdz d) apakšpunkta prasības piegādes avotu ekonomikas dalībniekiem, kuri ir parakstījuši šos nolīgumus.

Tas neliedz līgumslēdzējām iestādēm un līgumslēdzējiem izmantot papildu ar cenu nesaistītus kritērijus.

- 6. Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji izņēmuma kārtā var nolemt nepiemērot 1., 2., 3. un 5. punktu, ja:
 - a) vajadzīgo neto nulles emisiju tehnoloģiju var piegādāt tikai konkrēts ekonomikas dalībnieks, un ja nepastāv saprātīga alternatīva vai cita iespēja un konkurences trūkuma iemesls nav iepirkuma parametru mākslīga sašaurināšana;

- b) iepriekšējā publiskā iepirkuma procedūrā nav tikuši iesniegti piemēroti piedāvājumi vai piemēroti dalības pieteikumi;
- c) to piemērošana uzliktu līgumslēdzējai iestādei vai līgumslēdzējam pienākumu iegādāties aprīkojumu, kura izmaksas ir nesamērīgas, vai kura tehniskie parametri atšķiras no esošā aprīkojuma parametriem, vai kurš radītu nesaderību vai tehniskas grūtības ekspluatācijā un uzturēšanā.

Līgumslēdzējas iestādes un līgumslēdzēji par nesamērīgām var prezumēt aplēstās izmaksas, kas atšķiras vairāk kā par 20 %, pamatojoties uz objektīviem un pārredzamiem datiem.

Šis noteikums neskar iespēju izslēgt nepamatoti lētus piedāvājumus saskaņā ar Direktīvas 2014/24/ES 69. pantu un Direktīvas 2014/25/ES 84. pantu.

20 pants

Atjaunīgo energoresursu apguvi veicinošas izsoles

1. Plānojot izsoles atjaunīgo energoresursu enerģijas apguves veicināšanai un ja dalība tajās ir atļauta tehnoloģijām, kas saskaņā ar šo regulu ir uzskaitītas kā stratēģiskas neto nulles emisiju tehnoloģijas, dalībvalstis iekļauj:
 - a) pirmskvalifikācijas kritērijus, kas saistīti ar atbildīgu uzņēmējdarbību, kiberneti drošību un datu drošību un spēju pilnībā un laikus īstenot projektu;
 - b) pirmskvalifikācijas kritērijus, kas atšķiras no a) apakšpunktā minētajiem, vai piešķiršanas kritērijus, pēc kuriem novērtē izsoles ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, kā minēts 1.a punktā.

Tas neskar Direktīvas (ES) 2018/2001 4. pantu un Līguma 107. un 108. pantu, kā arī Savienības starptautiskās saistības.

1.a Izsoļu ieguldījuma ilgtspējas un noturības stiprināšanā pamatā ir a) apakšpunktā noteiktais kritērijs un vismaz viens no b) līdz d) apakšpunktā noteiktajiem kritērijiem, kas ir objektīvs, pārredzams un nediskriminējošs:

- a) ieguldījums noturībā, ņemot vērā stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju vai specifisko komponentu, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanai un kuru izcelsme ir trešā valstī, īpatsvaru, kas veido vairāk nekā 50 % no minētās konkrētās stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas piegādes Savienībā;

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā izcelsmes valsti nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013;

- b) vidiskā ilgtspēja, kas pārsniedz minimālās prasības piemērojamajos tiesību aktos;
- c) ieguldījums inovācijā, nodrošinot pilnīgi jaunus risinājumus vai uzlabojot līdzīgus modernākos risinājumus;
- d) ieguldījums energosistēmas integrācijā.

Tas neliedz dalībvalstīm izmantot ar cenu nesaistītus papildu kritērijus papildus tiem, kas uzskaitīti šajā 1.a punktā.

Komisija pieņems īstenošanas aktu, kurā sīkāk precizē pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijus.

Šo īstenošanas aktu pieņem 9 mēnešu laikā pēc šīs regulas stāšanās spēkā saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 34. panta 3. punktā.

2. Ja tos piemēro kā piešķiršanas kritērijus, dalībvalstis katram kritērijam, pēc kura novērtē izsoles ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, piešķir vismaz 5 % svērumu un kopējo svērumu no 15 % līdz 30 % no piešķiršanas kritērijiem. Tas neskar iespēju piešķirt lielāku svērumu 1.a punkta b), c) un d) apakšpunktā minētajiem kritērijiem saskaņā ar jebkādiem ar cenu nesaistītu kritēriju ierobežojumiem, kas noteikti valsts atbalsta noteikumos.
3. Dalībvalstīm nav pienākuma piemērot apsvērumus, kas saistīti ar 1. punktā noteiktajiem pirmskvalifikācijas un piešķiršanas kritērijiem, ja to piemērošana radītu nesamērīgas izmaksas. Pamatojoties uz objektīviem un pārbaudāmiem datiem, dalībvalstis par nesamērīgām var prezumēt aplēsto izmaksu atšķirības, kas pārsniedz 15 %.
4. Šā panta 1. – 3. punktu piemēro vismaz 20 % no apjoma, ko gadā izsola katrai dalībvalstij. Stājoties spēkā 5. punktā minētajam īstenošanas aktam, 1. – 3. punktu piemēro apjomam, ko gadā izsola katrai dalībvalstij, kā noteikts 5. punktā minētajā īstenošanas aktā.
5. Līdz 2027. gada 31. decembrim un pēc tam reizi divos gados Komisija pieņem īstenošanas aktu, lai noteiktu katrai dalībvalstij gadā izsolītā apjoma īpatsvaru, kam piemēro 1. – 3. punktu, un lai samazinātu 3. punktā minēto aplēsto izmaksu atšķirību robežvērtību. Izsolītā apjoma īpatsvaru nosaka, pamatojoties uz visaptverošu novērtējumu par noturības un ilgtspējas kritēriju piemērošanu atjaunīgās enerģijas izsolēm un to ietekmi uz atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju paātrinātu izvēršanu.

Pirmajā daļā minētais īstenošanas akts nodrošina pietiekamu un pienācīgu īstenošanas laiku, paredzot vismaz 12 mēnešus pēc īstenošanas akta stāšanās spēkā, lai pielāgotu valsts tiesību aktus un izsoļu struktūru.

6. Lai aprēķinātu gadā izolāmos apjomus katrai dalībvalstij, var izslēgt šādas izsoles:
- a) konkrētas tehnoloģijas izsoles, kurās iepriekšējos divos gados visās izolēs nav gūta pietiekama atsaucība;
 - b) izsoles iekārtām, kuru projekta maksimālais apjoms ir 10 MW.
7. Lai atvieglotu īstenošanu visās dalībvalstīs, jo īpaši tajās, kurās izsoļu apjoms ir mazs, dalībvalstis, kas pēdējo divu gadu laikā nav sākušas vairāk par divām izolēm gadā, var aprēķināt to izsoļu īpatsvaru, kurām piemēro ar cenu nesaistītus kritērijus divu gadu laikā.

21. pants

Citi publiskās intervences veidi

1. Neskarot Līguma 107. un 108. pantu un Direktīvas 2018/2001⁴⁵ 4. pantu un saskaņā ar Savienības starptautiskajām saistībām, lemjot par tādu jaunu shēmu izveidi vai par tādu esošu shēmu atjaunināšanu, kurās labuma guvēji ir mājstaimniecības, uzņēmumi vai patērētāji un kuras stimulē stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi, dalībvalstis, reģionālās vai vietējās iestādes, publisko tiesību subjekti vai apvienības, ko veido viena vai vairākas šādas iestādes vai viens vai vairāki šādi publisko tiesību subjekti, tās izstrādā tā, lai veicinātu to, ka labuma guvēji iegādājas stratēģisku neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktus ar augstu 21. panta 3.a. punktā minēto ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, un to panāk, sniedzot samērīgu papildu finansiālu kompensāciju.

⁴⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu.

2. Papildu finansiālā kompensācija, ko iestādes piešķir saskaņā ar 1. punktu, piemērojot 21. panta 3.a punkta a), c) un d) apakšpunktā minētos kritērijus, nepārsniedz 5 % no neto nulles emisiju tehnoloģijas galaprodukta izmaksām, ko maksā patērētājs.
3. Izstrādājot un īstenojot shēmu, uz kuru attiecas 1. punkts, iestāde tirgū pieejamo stratēģiskas neto nulles emisiju tehnoloģijas galaproduktu ieguldījumu noturības un ilgtspējas stiprināšanā novērtē atklātā, nediskriminējošā un pārredzamā procesā. Tiesības jebkurā laikā pieteikties uz dalību shēmā ir jebkuram stratēģiskas neto nulles emisiju tehnoloģijas galaproduktam. Iestāde nosaka minimālo punktu skaitu, kas stratēģiskas nulles emisiju tehnoloģijas gala produktiem jāsavāc, lai tie atbalsta shēmas satvarā būtu tiesīgi saņemt papildu finansiālo kompensāciju.
- 3.a Citu publiskās intervences veidu ilgtspējas un noturības stiprināšanas ieguldījuma pamatā ir šādi objektīvi, pārredzami un nediskriminējoši kritēriji:
 - a) ieguldījums noturībā, ņemot vērā stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju vai specifisko komponentu, ko primāri izmanto minēto produktu ražošanai un kuru izcelsme ir trešā valstī, īpatsvaru, kas veido vairāk nekā 50 % no minētās konkrētās stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas piegādes Savienībā;un vismaz viens no šādiem kritērijiem:
 - b) vidiskā ilgtspēja, kas pārsniedz minimālās prasības piemērojamajos tiesību aktos;
 - c) ieguldījums inovācijā, nodrošinot pilnīgi jaunus risinājumus vai uzlabojot līdzīgus modernākos risinājumus;
 - d) ieguldījums energosistēmas integrācijā.

Tas neliedz dalībvalstīm izmantot ar cenu nesaistītus papildu kritērijus papildus tiem, kas uzskaitīti šajā 3.a punktā.

Šā punkta a) apakšpunkta nolūkā izcelsmes valsti nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013.

4. Dalībvalstis visu informāciju, kas attiecas uz shēmām saskaņā ar 21. panta 1. punktu, par katru relevanto stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas galaproduktu publicē vienotā brīvpiekļuves tīmekļvietnē.

22. pants

To iniciatīvu koordinēšana, kas veltītas piekļuvei tirgiem

1. Komisija sniedz norādījumus par to kritēriju piemērošanu, pēc kuriem novērtē to pieejamo produktu ieguldījumu noturības un ilgtspējas stiprināšanā, uz kuriem attiecas 19., 20. un 21. pantā minētie publiskās intervences veidi.
2. Lai novērtētu ieguldījumu noturībā, Komisija pieņem īstenošanas aktu, kurā iekļauj sarakstu ar katru stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu un tā galvenajiem komponentiem. Īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 34. panta 3. punktā.

Pamatojoties uz pirmajā daļā minēto īstenošanas aktu, Komisija sniedz atjauninātu informāciju par dažādu trešo valstu izcelsmes Savienības piegāžu īpatsvaru pēdējā gadā, par kuru ir pieejami dati, par katru stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju un tās galvenajiem komponentiem. [...] **Izcelsmes valsti** nosaka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013.

3. Neto nulles emisiju Eiropas platforma apspriež pasākumus, ko dalībvalstis veikušas, lai īstenotu 19. līdz 21. pantu, un apmainās ar paraugpraksi, cita starpā attiecībā uz tādu kritēriju praktisku izmantošanu, pēc kuriem publiskajā iepirkumā definē ieguldījumu ilgtspējas un noturības stiprināšanā, vai shēmām, kas stimulē neto nulles emisiju tehnoloģiju galaproduktu iegādi.

V nodaļa

Prasmju uzlabošana kvalitatīvu darbvietu radīšanai

23. pants

Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmijas

1. Pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetenci izglītības un apmācības jomā, Komisija var atbalstīt, tostarp nodrošinot darbības uzsākšanas finansējumu, tādu Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izveidi, kuru mērķi ir:
- a) dalībvalstu un izglītības vai apmācības pakalpojumu sniedzēju, kas darbojas to teritorijās, brīvprātīgai izmantošanai izstrādāt mācību programmas, saturu un mācību un apmācības materiālus, ar kuru palīdzību īsteno apmācību un izglītošanu, piemēram, par neto nulles emisiju tehnoloģiju izstrādi, ražošanu, uzstādīšanu, nodošanu ekspluatācijā, darbināšanu, uzturēšanu, remontu, ekodizainu, atkalizmantošanu un reciklēšanu, tostarp arī par izejvielām, kā arī atbalstīt publisko iestāžu spējas, jo īpaši to, kuras ir kompetentas izdot šīs regulas II nodaļā minētās atļaujas un pilnvarojumus, un šīs regulas IV nodaļā minētās līgumslēdzējas iestādes;
 - b) veicināt to, ka izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji dalībvalstīs brīvprātīgi izmanto mācību programmas, saturu un materiālus;
 - b1) piedāvāt atbalstu izglītības un apmācības sniedzējiem, kas izmanto akadēmisko aprindu izstrādātās mācību programmas, saturu un materiālus, lai uzlabotu piedāvātās apmācības kvalitāti;

- c) izstrādāt akreditācijas dokumentus, tostarp attiecīgā gadījumā mikrokvalifikācijas, ko dalībvalstis un izglītības un apmācības sniedzēji varētu brīvprātīgi izmantot savā teritorijā un kas veicinātu iegūto prasmju pārredzamību un uzlabotu pārnesamību starp darbvietām un darbaspēka pārrobežu mobilitāti, un veicinātu relevantu darbvietu piemeklēšanu, izmantojot tādus rīkus kā Eiropas Nodarbinātības dienestu (*EURES*) tīkls un *EURAXESS*, kā arī lai noteiktu, ka Eiropas Neto nulles emisiju industrijas akadēmija ir izstrādājusi mācību programmu vai mācību saturu.
2. Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmijas veido dzimumu ziņā līdzsvarotu saturu, palīdz vērsties pret dzimumu stereotipiem un īpašu uzmanību pievērš vajadzībai darba tirgū aktīvi iesaistīt vairāk sieviešu un jauniešu, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, **un** vecāka gadagājuma cilvēkus un personas ar invaliditāti.

24. pants

Reglamentētās profesijas neto nulles emisiju industrijās un profesionālo kvalifikāciju atzīšana

1. Līdz 2025. gada 31. decembrim un pēc tam reizi divos gados dalībvalstis cenšas apzināt, vai Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātās mācību programmas ir līdzvērtīgas konkrētajām kvalifikācijām, ko uzņēmēja dalībvalsts pieprasa, lai varētu piekļūt reglamentētām darbībām tādas profesijas ietvaros, kas ir īpaši interesanta neto nulles emisiju industrijā minētajā dalībvalstī.

2. Ja dalībvalsts secina, ka Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātās mācību programmas ir līdzvērtīgas konkrētajām kvalifikācijām, ko uzņēmēja dalībvalsts pieprasa, lai varētu piekļūt reglamentētām darbībām tādas profesijas ietvaros, kas ir īpaši interesanta neto nulles emisiju industrijā, tā dara to publiski un viegli pieejamu tiešsaistē. Turklāt tā atvieglo to apliecinājuma dokumentu atzīšanu, kurus izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzēji izdevuši, balstoties uz akadēmiju izstrādātajām mācību programmām, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK ⁴⁶ tad, ja šāda apliecinājuma dokumenta turētājs pieprasa piekļuvi reglamentētai profesijai Direktīvas 2005/36/EK 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē un ja tas ir īpaši svarīgi neto nulles emisiju industrijai, proti, tā apliecinājuma dokumentu uzskata par pietiekamu kvalifikāciju apliecinošu dokumentu saskaņā ar Direktīvas 2005/36/EK 11. pantu.
3. Ja piekļuve profesijai, kas ir īpaši svarīga neto nulles emisiju industrijai, ir reglamentēta Direktīvas 2005/36/EK 3. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē, dalībvalstīm iesaka strādāt pie tā, lai izstrādātu vienotu minimālo zināšanu, prasmju un kompetenču kopumu, kas vajadzīgs, lai strādātu šajā konkrētajā profesijā, nolūkā izveidot kopēju apmācības satvaru, kas minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/36/EK 49.a panta 1. punktā un kas dotu iespēju automātiski atzīt kvalifikācijas. Turklāt Neto nulles emisiju [...] **Eiropas** platforma var iesniegt ierosinājumus, kā minēts Direktīvas 2005/36/EK 49.a panta 3. punktā.

25. pants

Neto nulles emisiju Eiropas platforma un prasmes

Neto nulles emisiju Eiropas platforma, kas minēta 28. pantā, atbalsta un papildina dalībvalstu rīcību, ja iespējams un izvairoties no nesamērīga administratīvā sloga dalībvalstīm, kā arī respektējot to kompetenci, un sniedz konsultācijas un palīdz Komisijai un dalībvalstīm, tostarp II un IV nodaļā minētajām kompetentajām iestādēm un līgumslēdzējām iestādēm, veicot šādus uzdevumus:

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.).

- (1) palīdzot Komisijai novērtēt, pastāvīgi uzraudzīt un prognozēt tāda darbaspēka pieprasījumu un piedāvājumu, kuram ir prasmju kopums, kas vajadzīgs neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā, attiecīgā gadījumā sniedzot informāciju, kas ir noderīga Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju darbībām;
- (2) uzraugot Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju darbību un veicinot sinerģiju ar citām valstu un Savienības prasmju iniciatīvām un projektiem, stiprinot un izvēršot labu praksi un nodrošinot vispārēju pārraudzību;
- (3) palīdzot mobilizēt ieinteresētās personas, arī industriju, sociālos partnerus un izglītības un apmācības pakalpojumu sniedzējus, lai veicinātu Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātās mācību programmas;
- (4) palīdzot dalībvalstīs ieviest Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izdotos apliecinājumus par mācīšanos, lai veicinātu prasmju apzināšanu un prasmēm atbilstoša darba piemeklēšanu, cita starpā veicinot apliecinājuma dokumentu derīgumu un akceptēšanu visā Eiropas Savienības darba tirgū;
- (5) attiecīgā gadījumā veicinot, lai dalībvalstu brīvprātīgai izmantošanai tiktu izstrādāti profesionālie profili, proti, vienots zināšanu, prasmju un kompetenču kopums galvenajām profesijām neto nulles emisiju tehnoloģijās, cita starpā balstoties uz Eiropas neto nulles emisiju industrijas akadēmiju izstrādātajām mācību programmām un attiecīgā gadījumā izmantojot terminoloģiju, ko nodrošina Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju klasifikācija (*ESCO*), lai veicinātu pārredzamību un mobilitāti starp darbvietām un pāri iekšējā tirgus robežām;
- (6) veicināt pienācīgus darba apstākļus darbvietās neto nulles emisiju tehnoloģiju industrijās, jauniešu, sievietes un vecāka gadagājuma cilvēku aktīvāku iesaisti neto nulles emisiju tehnoloģiju industriju darba tirgū un prasmīgu darbinieku piesaisti no trešām valstīm, ievērojot valstu kompetences, tiesību aktus un praksi, tādējādi panākot lielāku darbaspēka dažādību;

- (7) veicināt ciešāku koordināciju un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm, lai uzlabotu prasmju pieejamību neto nulles emisiju tehnoloģiju jomā, tostarp sniedzot ieguldījumu Savienības un dalībvalstu rīcībpolitikās, ar kurām paredzēts piesaistīt jaunus talantus no trešām valstīm, ievērojot valstu kompetences, tiesību aktus un praksi. To veic, saskaņojot ar jau pastāvošajām Eiropas sadarbības struktūrām izglītības un mācību jomā;
- (8) meklēt sinerģiju ar esošajām apmācības vai izglītības programmām, cita starpā ar mērķi pielāgot programmas Eiropas rūpniecības vajadzībām.

VI nodaļa

Inovācija

26. pants

Neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs

1. Dalībvalstis pēc savas iniciatīvas var izveidot neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs, kurās uz noteiktu laiku kontrolētā reālu apstākļu vidē ir iespējams izstrādāt, testēt un validēt inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas vai citas inovatīvas tehnoloģijas pirms to laišanas tirgū vai nodošanas ekspluatācijā.

Dalībvalstis 1. punktā minētās neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs izveido pēc jebkura tāda uzņēmuma, organizācijas vai konsorcija pieprasījuma, kurš izstrādā inovatīvas neto nulles emisiju tehnoloģijas un kurš atbilst 2. punkta a) apakšpunktā minētajiem atbilstības un atlases kritērijiem, un kuru kompetentās iestādes atlasījušas ar 2. punkta b) apakšpunktā minēto atlases procedūru.

2. Šajā regulā minēto neto nulles emisiju regulatīvo smilškastu izveides un darbības kārtību un nosacījumus pieņem ar īstenošanas aktiem saskaņā ar 34. pantā minēto pārbaudes procedūru. Minētā kārtība un nosacījumi ir tādi, kas atbalsta valstu kompetento iestāžu elastību noteikt prioritātes attiecībā uz pieteikumiem neto nulles emisiju regulatīvo smilškastu apstiprināšanai un lēmumu pieņemšanu par tiem. Minētā kārtība un nosacījumi ir tādi, kas veicina inovāciju un regulatīvo mācīšanos, un tajos jo īpaši ņem vērā iesaistīto MVU, arī jaunuzņēmumu, specifiskos apstākļus un spējas. Īstenošanas aktos nosaka kopīgus galvenos principus šādos jautājumos:
- a) atbilstība un atlase dalībai neto nulles emisiju regulatīvajās smilškastēs;
 - b) procedūra, kas nosaka pieteikšanos neto nulles emisiju regulatīvajai smilškastei, dalību tajā, tās uzraudzību, iziešanu no tās un tās izbeigšanu;
 - c) dalībniekiem piemērojamie noteikumi.
3. Dalība neto nulles emisiju regulatīvajās smilškastēs neietekmē to iestāžu pārraudzības un korektīvās pilnvaras, kuras regulatīvo smilškasti pārrauga. Inovatīvu neto nulles emisiju tehnoloģiju vai citu inovatīvu tehnoloģiju testēšana, izstrāde un validācija notiek kompetento iestāžu pārraudzībā un ar to atbalstu. Kompetentās iestādes attiecībā uz konkrētu neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes projektu savas pārraudzības pilnvaras īsteno elastīgi, ievērojot relevantos tiesību aktus, pielāgojot esošo regulatīvo praksi un izmantojot savu rīcības brīvību, kad tiek īstenotas tiesību normas un panākta to izpilde, un to dara ar mērķi likvidēt šķēršļus, mazināt regulatīvo slogu, samazināt regulatīvo nenoteiktību un atbalstīt inovāciju neto nulles emisiju tehnoloģiju vai citu inovatīvu tehnoloģiju jomā.

4. Ja tas ir relevanti šā panta mērķa sasniegšanai, kompetentās iestādes apsver iespēju piešķirt atkāpes vai atbrīvojumus valsts tiesību aktos, ciktāl to atļauj relevantie Savienības tiesību akti. Kompetentās iestādes nodrošina, ka regulatīvās smilškastes plāns nodrošina Savienības tiesību aktu prasību un valstu tiesību aktu galveno mērķu un pamatprasību ievērošanu. Kompetentās iestādes nodrošina, ka par visiem būtiskajiem riskiem veselībai, drošībai vai videi, kas konstatēti inovatīvu neto nulles emisiju tehnoloģiju vai citu inovatīvu tehnoloģiju izstrādes un testēšanas gaitā, tiek publiski paziņots un izstrādes un testēšanas process tiek nekavējoties apturēts, līdz šāds risks tiek mitigēts. Ja kompetentās iestādes uzskata, ka ierosinātais projekts rada ārkārtēju risku darba ņēmēju, visas sabiedrības vai vides veselībai un drošībai, it sevišķi tāpēc, ka tas ir saistīts ar testēšanu, izstrādi vai validēšanu, kurā iesaistītas īpaši toksiskas vielas, regulatīvās smilškastes plānu tās apstiprina tikai pēc tam, kad tās ir pārliecinājušās, ka ir ieviesti pienācīgi aizsardzības pasākumi, kas ir samērīgi ar konstatēto ārkārtējo risku.
6. Neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes dalībnieki saglabā atbildību saskaņā ar piemērojamajiem Savienības un dalībvalstu tiesību aktiem par būtisku kaitējumu, kas nodarīts trešām personām sakarā ar testēšanu regulatīvajā smilškastē.
7. Ja valsts kompetentā iestāde piekrīt, neto nulles emisiju regulatīvās smilškastes darbības ilgumu var pagarināt, izmantojot to pašu procedūru.

8. Neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs plāno un īsteno tā, lai tad, ja tas ir relevanti, tās veicinātu pārrobežu sadarbību starp valstu kompetentajām iestādēm. Dalībvalstis, kuras ir izveidojušas neto nulles emisiju regulatīvās smilškastēs, savas darbības koordinē un sadarbojas Neto nulles emisiju Eiropas platformā ar mērķi dalīties relevantā informācijā ar citām Platformā iesaistītajām dalībvalstīm. Platforma var uzaicināt uzņēmumus, kas ir piedalījušies neto nulles emisiju regulatīvajā smilškastē, dalīties pieredzē par šo procesu. Komisija, pamatojoties uz Platformas sniegto informāciju, reizi gadā ziņo par regulatīvo smilškastu īstenošanas rezultātiem, arī par labu praksi, gūto pieredzi un ieteikumiem par to izveidi un, ja tas ir relevanti, par šīs regulas un citu Savienības tiesību aktu piemērošanu regulatīvajā smilškastē veidā, kas pielāgots regulatīvās smilškastēs vajadzībām.

27. pants

Maziem un vidējiem uzņēmumiem, tostarp jaunuzņēmumiem, paredzētie pasākumi

1. Dalībvalstis veic šādas darbības:
- a) nodrošina mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, tostarp jaunuzņēmumiem, prioritāru piekļuvi inovatīvām Neto nulles emisiju regulatīvajām smilškastēm, ciktāl tie izpilda 26. pantā noteiktos atbilstības nosacījumus;
 - b) organizē izpratnes veicināšanas aktivitātes par mazo un vidējo uzņēmumu, tostarp jaunuzņēmumu, dalību regulatīvajās smilškastēs;
 - c) attiecīgā gadījumā izveido īpašu kanālu komunikācijai ar maziem un vidējiem uzņēmumiem, tostarp jaunuzņēmumiem, ar kura palīdzību sniedz norādījumus un atbild uz jautājumiem par 26. panta īstenošanu.

2. Dalībvalstis ņem vērā mazo un vidējo uzņēmumu, tostarp jaunuzņēmumu, īpašās intereses un vajadzības un sniedz pienācīgu administratīvo atbalstu, lai tie varētu piedalīties regulatīvajās smilškastēs. Neskarot Līguma 107. un 108. panta piemērošanu, dalībvalstīm mazie un vidējie uzņēmumi, tostarp jaunuzņēmumi, būtu jāinformē par finansiālo atbalstu, kas pieejams to darbībām regulatīvajās smilškastēs.

VII nodaļa

Pārvaldība

28. pants

Neto nulles emisiju Eiropas platformas izveide un uzdevumi

1. Tiek izveidota Neto nulles emisiju Eiropas platforma (turpmāk "Platforma").
2. Platforma pilda šajā regulā noteiktos uzdevumus.
3. Platforma var Komisijai un dalībvalstīm sniegt konsultācijas un palīdzību saistībā ar darbībām, ko tās veic, lai sasniegtu šīs regulas I nodaļā izvirzītos mērķus, ņemot vērā dalībvalstu nacionālos enerģētikas un klimata plānus, kas iesniegti saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1999 ⁴⁷.

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.).

4. Neto nulles emisiju platformas dalībnieki Platformā var veikt koordināciju attiecībā uz neto nulles emisiju industriālajām partnerībām, lai palīdzētu veicināt neto nulles emisiju tehnoloģiju apguvi visā pasaulē un atbalstītu Savienības industriālo spēju lomu globālajā pārejā uz tīru enerģiju saskaņā ar šīs regulas vispārējiem mērķiem, kas izriet no šīs regulas 1. panta. Platforma cita starpā var periodiski apspriest šādus jautājumus:
- a) kā neto nulles emisiju vērtības ķēdē uzlabot sadarbību starp Savienību un trešām valstīm;
 - b) kā novērst ar tarifiem nesaistītus šķēršļus tirdzniecībai, piemēram, varētu savstarpēji atzīt atbilstības novērtējumus vai uzņemties saistības nepieļaut eksporta ierobežojumus;
 - c) ar kurām trešām valstīm varētu prioritāri noslēgt neto nulles emisiju industriālās partnerības, ņemot vērā šādus aspektus:
 - i) iespējamais ieguldījums piegādes drošībā, ņemot vērā to neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jaudu;
 - ii) tas, vai starp trešo valsti un Savienību ir noslēgti sadarbības nolīgumi;
 - iii) vai trešās valsts tiesiskais regulējums un tā īstenošana ir tādi, ka ir iespējams veikt vidiskās ietekmes monitoringu, vidisko ietekmi novērst un samazināt līdz minimumam, piekopt sociāli atbildīgu praksi, tostarp ievērot cilvēktiesības un darba tiesības, jēgpilni un taisnīgi sadarboties ar vietējām kopienām, piekopt pārredzamu uzņēmējdarbības praksi un novērst nelabvēlīgu ietekmi uz valsts pārvaldes pienācīgu darbību un tiesiskumu;
 - d) kā stimulēt ražošanu Eiropā, pievēršoties finansējumam, tiesiskajam regulējumam un ieguldījumu un atrašanās vietas garantijām.

Šis punkts neskar Padomes prerogatīvas saskaņā ar Līgumiem.

5. Dalībvalstis palīdz Komisijai īstenot sadarbības pasākumus, kas izklāstīti neto nulles emisiju industriālajā partnerībā.

29. pants

Neto nulles emisiju Eiropas platformas uzbūve un darbība

1. Platformu veido dalībvalstu pārstāvji un Komisija. Tās priekšsēdētājs ir Komisijas pārstāvis.
2. Katra dalībvalsts dalībai Platformā ieceļ augsta līmeņa pārstāvi. Ja tas ir relevanti, ņemot vērā funkciju un speciālās zināšanas, dalībvalstij attiecībā uz dažādiem Platformas uzdevumiem var būt vairāki pārstāvji. Katram Platformas loceklim ir izvietotājs. Balsstiesības ir tikai dalībvalstīm. Katrai dalībvalstij ir tikai viena balss neatkarīgi no pārstāvju skaita.
3. Pēc Komisijas priekšlikuma Platforma ar locekļu vienkāršu balsu vairākumu pieņem reglamentu.
4. Platformas locekļi regulāri tiekas, lai nodrošinātu šajā regulā norādīto uzdevumu faktisku izpildi. Vajadzības gadījumā Platforma rīko ārkārtas sanāksmes pēc argumentēta Komisijas vai dalībvalsts lūguma.
5. Komisija Platformai palīdz, nodrošinot izpildsekretariātu, kas sniedz tehnisku un loģistikas atbalstu.
6. Platforma var izveidot pastāvīgas vai pagaidu apakšgrupas, kurām uztic konkrētus ar šo regulu saistītus jautājumus un uzdevumus.
- 6.a Platformas sanāksmes notiek vismaz reizi gadā, lai apspriestu 31. pantā paredzēto uzraudzību.

7. Platforma savās sanāksmēs, arī 6. punktā minētajās pastāvīgajās vai pagaidu apakšgrupās, kā novērotājus aicina piedalīties Eiropas Parlamenta pārstāvjus.
8. Attiecīgā gadījumā Platforma vai Komisija var uzaicināt ekspertus un citas trešās personas ar īpašām zināšanām attiecīgajā jautājumā, tostarp no nozares un ieinteresēto personu organizācijām, piedalīties Platformas un apakšgrupas sanāksmēs vai sniegt rakstiskus komentārus, bet bez tiesībām piedalīties lēmumu pieņemšanā.
9. Platforma veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu drošu apiešanos ar konfidencialu un komerciāli sensitīvu informāciju un tās apstrādi.
10. Platforma dara visu iespējamo, lai panāktu konsensu.
11. Platforma koordinējas un sadarbojas ar esošajām industriālajām aliansēm.

30. pants

Sasaiste ar nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem

Dalībvalstis šo regulu ņem vērā, sagatavojot nacionālos enerģētikas un klimata plānus un to atjauninājumus, ko iesniedz saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 3., 9. un 14. pantu, jo īpaši attiecībā uz enerģētikas savienības pētniecības, inovācijas un konkurētspējas dimensiju, un progresu ziņojumos, ko reizi divos gados iesniedz saskaņā ar minētās regulas 17. pantu.

VIII nodaļa

Uzraudzība

31. pants

Uzraudzība

1. Komisija pastāvīgi uzrauga:
 - a) Savienības progresu attiecībā uz 1. pantā minētajiem Savienības mērķiem, jo īpaši attiecībā uz tādu neto nulles emisiju tehnoloģiju piegādes riskiem, kas kropļotu konkurenci vai sadrumstalotu iekšējo tirgu, un šīs regulas saistīto ietekmi;
 - aa) Savienības progresu attiecībā uz 9.a pantā minēto etalonrādītāju;
 - ab) stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju importa Savienības teritorijā un eksporta ārpus tās teritorijas apjomu;
 - b) progresu attiecībā uz 16. pantā minētā Savienības līmeņa CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķa sasniegšanu un attiecībā uz saistīto CO₂ transporta infrastruktūru.
2. Dalībvalstis un valsts iestādes, ko tās šim nolūkam norīkojušas, vāc un sniedz datus un citus pierādījumus, kas prasīti saskaņā ar 1. punkta a), aa), ab) un b) apakšpunktu. Proti, tās vāc un reizi četros gados ziņo Komisijai datus par šādiem aspektiem:
 - a) konstatētie šķēršļi neto nulles emisiju tehnoloģiju vai tādu preču tirdzniecībai, kurās izmanto neto nulles emisiju tehnoloģijas, iekšējā tirgū;
 - a) stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju attīstība un tirgus tendences, kā arī attiecīgo neto nulles emisiju tehnoloģiju tirgus cenas, tostarp informācija par izsolēm attiecībā uz to biežumu, piešķiršanas cenām un apjomu, kas attiecas uz IV nodaļu;

- b) neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas jauda katrā stratēģiskajā tehnoloģijā un katrā galvenajā vērtības ķēdes komponentā, ja uzskaitīts X pielikumā, kā arī turpmāko tādu stratēģisko neto nulles emisiju projektu izgatavošanas jauda, par kuriem ir pieņemti galīgie investēšanas lēmumi;
 - ba) dati par nodarbinātību un prasmēm attiecībā uz izgatavošanu katrā stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju nozarē, tostarp attiecīgā gadījumā par darbinieku skaitu, darbaspēka un prasmju trūkumu, un rādītāji par darbaspēka un prasmju vajadzībām šīs regulas mērķu sasniegšanai;
 - d) šāda informācija par atļauju piešķiršanas procesiem attiecībā uz katru stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju:
 - i. sāktu atļauju piešķiršanas procesu skaits, noraidīto pieteikumu skaits un pieņemto visaptverošo lēmumu skaits un norāde par to, vai projekts ir apstiprināts vai noraidīts;
 - ii. to atļauju piešķiršanas procesu ilgums, par kuriem tika pieņemts visaptverošs lēmums, tostarp termiņu pagarinājumu ilgums;
 - iii. informācija par izraudzītā(-o) kontaktpunkta(-u) darbībai piešķirtajiem resursiem;
 - g) pēdējo 12 mēnešu laikā izveidoto smilškastu skaits un būtība;
 - h) CO₂ daudzums, kas tiek pastāvīgi uzglabāts pazemē saskaņā ar Direktīvu 2009/31/EK.
- 3.a Šā panta 2. punktā minētos datus ziņo, ja tie vēl nav iekļauti ziņošanas elementos, kas Komisijai paziņoti saskaņā ar Regulas 2018/1999 17. un 25. pantu, vai saskaņā ar tiem.

- 3.b Šā panta 2. punktā minētos ziņošanas pienākumus nepiemēro, ja dalībvalstis uzskata, ka tas būtu pretrunā to būtiskām drošības interesēm saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 346. pantu.
4. Pirmo ziņojumu katra dalībvalsts Komisijai nosūta maija beigās gadā, kas seko šīs regulas spēkā stāšanās dienas gadam. Nākamās ziņojumus nosūta līdz katra gada maija beigām.
- 4.a Komisija tiek pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus saskaņā ar 34. panta 3. punktu, ar kuriem nosaka šā panta 4. punktā minēto ziņojumu veidni.
6. Pamatojoties uz ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar šā panta 2. punktu, Komisija uzrauga Savienības progresu, kas minēts 1. punkta a) apakšpunktā, un katru gadu kā daļu no gada ziņojumiem par tīras enerģijas tehnoloģiju konkurētspēju saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 35. panta 2. punkta m) apakšpunktu publicē ar to saistītus ieteikumus. Ieteikumos iekļauj arī apsvērumus par to, vai regula aptver visas neto nulles emisiju tehnoloģijas, kas vajadzīgas 1. pantā minēto mērķu sasniegšanai.
7. Balstoties uz atļauju pieteikumu projektiem, kas iesniegti saskaņā ar Direktīvas 2009/31/EK 10. pantu, un ziņojumiem, kas iesniegti saskaņā ar šīs regulas 17. panta 2. punktu, 18. panta 4. punktu un 18. panta 6. punktu, Komisija uzrauga progresu virzībā uz šā panta 1. punkta b) apakšpunktā minētā Savienības CO₂ iesūkņēšanas jaudas mērķrādītāja sasniegšanu un katru gadu par to ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei.
8. Komisija informē Neto nulles emisiju Eiropas platformu par saviem konstatējumiem.

IX nodaļa

Nobeiguma noteikumi

32. pants

Pilnvaru deleģēšana

Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 33. pantu, ar kuriem groza kārtību, kādā tiek ņemti vērā līgumi starp 18. panta 1. punktā minētajām struktūrām un investīcijas trešo personu turētā uzglabāšanas jaudā, lai sasniegtu 18. panta 5. punktā noteikto individuālo ieguldījumu, kā arī 18. panta 6. punktā minēto ziņojumu saturu.

33. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 32. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no [šīs regulas piemērošanas dienas]. Komisija iesniedz ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 32. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģēto aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 32. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

34. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

Jautājumos, kas saistīti ar 19. pantu, Komisijai palīdz Publiskā iepirkuma padomdevēja komiteja, kas izveidota ar Padomes Lēmumu 71/306/EEK.

Jautājumos, kas saistīti ar 20. pantu, Komisijai palīdz Enerģētikas savienības komiteja, kas izveidota ar Regulas (ES) 2018/1999 44. pantu.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 4. pantu.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.
4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 8. pantu saistībā ar tās 4. pantu.

35. pants

Izvērtēšana

1. Komisija līdz [5 gadi pēc šīs regulas piemērošanas dienas] un pēc tam reizi 5 gados veic šīs regulas izvērtēšanu un ziņojumu par galvenajiem konstatējumiem iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai.
2. Izvērtējumā novērtē:
 - a) to, vai ir sasniegti šīs regulas 1. pantā izvirzītie mērķi, jo īpaši tās ieguldījums vienotā tirgus darbībā, un tās ietekmi uz komerciāliem lietotājiem, it sevišķi MVU, un tiešajiem lietotājiem, un Eiropas zaļā kursa mērķiem;
 - b) to, vai Neto nulles emisiju industrijas akta noteikumi ir piemēroti, lai darbotos pēc 2023. gada un palīdzētu sasniegt 2050. gadam izvirzīto klimatneitralitātes ilgtermiņa mērķrādītāju, kā minēts 1. pantā, cita starpā ņemot vērā iespēju Neto nulles emisiju industrijas aktā iekļaut citas tehnoloģijas, kurām var būt būtiska nozīme klimatneitralitātes sasniegšanā līdz 2050. gadam, kā arī iespējamo šīs regulas darbības jomas paplašināšanu, lai aptvertu grūti dekarbonizējamās nozarēs veiktu staciju un kompleksu būvniecību vai pārveidošanu uz klimatneitrāliem procesiem, ja attiecīgo staciju un kompleksu būvniecība vai pārveidošana ievērojami un pastāvīgi samazina rūpniecisko procesu CO₂ ekvivalenta emisiju rādītājus tādā mērā, kas ir tehniski iespējams.

3. Izvērtējumā ņem vērā 31. pantā izklāstītā uzraudzības procesa rezultātus, kā arī tehnoloģiju vajadzības, kas izriet no nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanas, kurus dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar [Enerģētikas savienības pārvaldības regulu] un kuros ņemta vērā informācija no ziņojuma par enerģētikas savienības stāvokli.
- 3.a Ne vēlāk kā tajā pašā 1. punktā minētajā laikposmā un pēc apspriešanās ar Neto nulles emisiju Eiropas platformu Komisija novērtē un vajadzības gadījumā iesniedz priekšlikumu paplašināt 3.a pantā izklāstīto neto nulles emisiju tehnoloģiju sarakstu un 3.b pantā izklāstīto stratēģisko neto nulles emisiju tehnoloģiju sarakstu.
4. Dalībvalstu kompetentās iestādes Komisijai iesniedz visu savā rīcībā esošo relevanto informāciju, kas Komisijai var būt nepieciešama, lai sagatavotu 1. punktā minēto ziņojumu.
5. Ja, balstoties uz 1. punktā minēto ziņojumu, Komisija secina, ka Savienība 1. panta 1. punktā izvirzītos mērķus, visticamāk, nerasniegs, tā pēc apspriešanās ar Neto nulles emisiju Eiropas platformu novērtē, cik iespējami un samērīgi ir ierosināt pasākumus, lai nodrošinātu minēto mērķu sasniegšanu.
6. Ne vēlāk kā 2026. gada 31. decembrī Komisija var ierosināt grozījumu šajā regulā, lai ieviestu jaunu Savienības līmeņa mērķi attiecībā uz CO2 iesūkņēšanas jaudu līdz 2040. gadam. Komisija pamato savu izvēli Eiropas Parlamentam un Padomei, ja tā nolemj neierosināt ieviest mērķi 2040. gadam.

36. pants

Konfidenciālas informācijas apstrāde

1. Informāciju, kas iegūta, īstenojot šo regulu, izmanto tikai šīs regulas mērķiem, un to aizsargā relevantie Savienības un valstu tiesību akti.

2. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, ka saskaņā ar Savienības un attiecīgajiem valsts tiesību aktiem tiek aizsargāts komercnoslēpums un uzņēmuma noslēpumi, kā arī cita sensitīva, konfidenciāla un klasificēta informācija, kas iegūta un sagatavota, piemērojot šo regulu, arī ieteikumi un veicamie pasākumi.
3. Dalībvalstis un Komisija nodrošina, ka **saskaņā ar attiecīgajiem valsts vai Savienības tiesību aktiem** klasificētai informācijai, ko sniedz vai ar ko apmainās saskaņā ar šo regulu, klasifikācijas pakāpe netiek pazemināta vai noņemta bez tās sniedzēja iepriekšējas rakstveida piekrišanas.
4. Ja kāda dalībvalsts uzskata, ka agregētās informācijas prezentēšana 18. panta kontekstā tomēr var apdraudēt valsts drošības intereses, tā pret Komisijas prezentēto informāciju var iebilst, iesniedzot pamatotu paziņojumu.
5. Komisija un valstu iestādes, to amatpersonas, darbinieki un citas personas, kas strādā šo iestāžu pārraudzībā, **saskaņā ar attiecīgajiem valsts vai Savienības tiesību aktiem** nodrošina tās informācijas konfidencialitāti, kas iegūta, pildot uzdevumus un darbības. Minētais pienākums attiecas arī uz visiem dalībvalstu pārstāvjiem, novērotājiem, ekspertiem un citiem dalībniekiem, kas piedalās platformas sanāksmēs saskaņā ar 29. pantu.

37. pants

Grozījumi Regulā (ES) 2018/1724

Regulu (ES) 2018/1724 groza šādi:

- (1) regulas I pielikuma pirmajā slejā pievieno jaunu rindu “R. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti”;
- (2) regulas I pielikuma otrajā slejā rindā “R. Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti” pievieno šādus punktus:

“1. Informācija par atļauju piešķiršanas procesu

2. Finansēšanas un investīciju pakalpojumi

3. Finansējuma ieguves iespējas Savienības vai dalībvalstu līmenī

4. Uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi, tostarp, bet ne tikai, attiecībā uz uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarāciju, vietējiem nodokļu tiesību aktiem, darba tiesībām”;

(3) regulas II pielikuma pirmajā slejā pievieno jaunu rindu “Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti”;

(4) regulas II pielikuma otrajā slejā rindā “Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti” pievieno šādu punktu:

Procedūras, kas piemērojamas visām relevantajām atļaujām, kuras vajadzīgas, lai būvētu, paplašinātu, pārprofilētu un īstenotu neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projektus, tostarp attiecībā uz stratēģiskiem neto nulles emisiju projektiem, un kas ietver visus administratīvos pieteikumus un procedūras”;

(5) regulas II pielikuma trešajā slejā rindā “Neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas projekti” pievieno šādu punktu:

“Visi izvaddati, kas attiecas uz procedūrām, sākot ar derīguma atzīšanu par to, ka pieteikums ir pilnīgs, un beidzot ar visaptveroša lēmuma par procedūras iznākumu paziņošanu, ko veic atbildīgais valsts izraudzītais kontaktpunkts”;

(6) regulas III pielikumā pievieno šādu punktu:

“8) Izraudzītais kontaktpunkts, kas darbojas kā vienotais kontaktpunkts saskaņā ar [Neto nulles emisiju industrijas akta] regulas 4. pantu”.

38. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā [nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*].

To piemēro no [spēkā stāšanās diena].

Līdz [2 gadi pēc šīs regulas piemērošanas dienas] 19. panta **1.** punktu [...] piemēro tikai līgumiem, kurus noslēgušas Direktīvas 2014/24/ES 2. panta 1. punkta 16) apakšpunktā un Direktīvas 2014/25/ES 2. panta 1. punkta 12) apakšpunktā definētās centralizēto iepirkumu struktūras, un līgumiem, kuru vērtība ir 25 miljoni EUR vai lielāka.

Šīs regulas 20. un 21. pantu piemēro no [24 mēneši pēc šīs regulas piemērošanas dienas].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā —

Padomes vārdā —

priekšsēdētājs

priekšsēdētājs

X PIELIKUMS

Neizsmelošs saraksts ar galaproduktiem un specifiskiem komponentiem, kurus uzskata par tādiem, ko primāri izmanto neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanā

	Stratēģiskās neto nulles emisiju tehnoloģijas	Komponenti, ko “primāri izmanto” šajās tehnoloģijās
1. Saules fotoelementu un saules siltumenerģijas tehnoloģijas	Saules fotoelementu tehnoloģijas	Saules fotoelementu modulis Saules fotoelementu šūnas Silīcija plātnes Saules fotoelementu invertori Saules fotoelementu stikls Stacijas negalvenās komponentes
	Saules siltumenerģija	Saules siltumenerģijas paneļi Koncentrēta saules enerģijas stacija Saules siltumenerģijas spoguļi Saules siltumenerģijas lēcas (Kausēto sāļu) solārais tornis Siltummainis Siltumpārneses fluīds Termiskā iekārta (tvaika turbīna) Elektroenerģijas ģenerators

2. Sauszemes vēja enerģijas un atkrastes atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas	Vējš	<p>Spārni</p> <p>Vējagregāta gondolas struktūra</p> <p>Pastāvīgie magnēti</p> <p>Pārnesumkārbā</p> <p>Šahtas</p> <p>Elektroenerģijas ģenerators</p> <p>Kontrolleris</p> <p>Gultņi</p> <p>Tornis</p> <p>Stacijas negalvenās komponentes</p>
	Viļņu enerģija	<p>Virsmas pludiņi</p> <p>Vertikālā kolonna</p> <p>Atbalstplātnes</p> <p>Jaudas noņemšanas sistēmu stiprinājums</p> <p>Enkuru un pamatu sistēma</p> <p>Ģenerators</p> <p>Hidrauliskā sistēma</p> <p>Frekvences konverters</p>

		<p>Transformators</p> <p>Kontroles sistēma</p>
	Plūdmaiņu enerģija	<p>Pāļi</p> <p>Traversa</p> <p>Vējagregāta gondolas</p> <p>Plūdmaiņu pūķģeneratori</p> <p>Jaudas noņemšanas sistēmu stiprinājums</p> <p>Enkuru un pamatu sistēma</p> <p>Ģenerators</p> <p>Pārnesumkārbā</p> <p>Piedziņas vārpsta</p> <p>Hidrauliskā sistēma</p> <p>Frekvences konverters</p> <p>Transformators</p> <p>Kontroles sistēma</p> <p>Vējrati</p>
3. Bateriju/uzkrāšanas tehnoloģijas	Baterija	<p>Anodi</p> <p>Katodi</p> <p>Elektrolīti</p> <p>Separatori</p> <p>Šūna</p> <p>Moduļi</p> <p>Bloki</p>

		Baterijas pārvaldības sistēmas
	Uzkrāšanas tehnoloģijas	<p>Siltumenerģijas uzkrāšana</p> <p>Gravitācijas enerģijas uzkrāšana</p> <p>Spiediena uzkrāšana</p> <p>Kinētiskās enerģijas uzkrāšana</p> <p>Vārsti</p> <p>Elektroniskā vadības iekārta</p> <p>Sūkņi</p> <p>Siltummaiņi</p> <p>Tvertnes</p> <p>Cauruļkolektori</p> <p>Kausēti sāļi</p>

4. Siltumsūkņi un ģeotermālās enerģijas tehnoloģijas	Siltumsūkņi	<p>Siltumsūknis</p> <p>Iztvaicētājs</p> <p>Kondensators</p> <p>Kompresors</p> <p>Pulverpārklāšana</p> <p>Siltummainis</p> <p>Vārsti</p> <p>Sūkņi</p> <p>Ventilatori</p> <p>(Sintētiskie) aukstumagēnti</p>
	Ģeotermālā enerģija	<p>Cirkulācijas sūkņi</p> <p>Siltumieguves aprīkojums</p> <p>Tvaika turbīnas</p> <p>Turbodetanderi</p>

5. Elektrolīzeri un kurināmā elementi	Elektrolīzeri	<p>Anodi</p> <p>Elektrolīzeri</p> <p>Katodi</p> <p>Katalizatori</p> <p>Membrānas</p> <p>Elektrolīti</p> <p>Divpolu plātnes</p> <p>Kompresori</p> <p>Ūdens attīrīšanas sistēmas</p> <p>Žāvētavas</p> <p><i>GDL</i> (gāzes difūzijas slāņi)</p> <p><i>MEA</i> (membrānas elektrodu sistēma)</p> <p>Stacijas negalvenās komponentes</p>
	Kurināmā elementi	<p>Membrānas elektrodu sistēma</p> <p>Membrānas</p> <p>Gāzes difūzija</p> <p>Anodi</p> <p>Katodi</p> <p>Elektrolīti</p> <p>Katalizatori</p> <p>Divpolu plātnes</p>

		Elementu blīvējums
6. Ilgtspējīgas biogāzes/biometāna tehnoloģijas	Ilgtspējīgas biogāzes/biometāna tehnoloģijas	Membrānas Elektroniskie komponenti Digesteri/fermentācijas tvertnes Koroziiju izturīgi materiāli un starplikas
7. Oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģijas	Oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģijas	Punktveida uztveršanas aprīkojums Cietvieliskie sorbenti Bāziski ūdens šķīdumi Membrānas Kompresijas iekārtas Cauruļvadi CO2 transportēšanas aprīkojums vai līdzekļi Ievadīšanas aprīkojums

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">8. Elektrotīkla tehnoloģijas</p>	<p>Elektrotīkla tehnoloģijas</p>	<p>Vadītāji, kabeļi, torņi, masti, izolatori</p> <p><i>SCADA/EMS</i></p> <p>Transformatori (jauda un mērīšana)</p> <p>Automatizācijas iekārtas apakšstacijām</p> <p>Komutācijas aparatūras</p> <p>Jaudas bankas, kopnes</p> <p>Baterijas pārvaldības sistēmas</p> <p>Elektroniskās plates</p> <p>Energoelektronikas komponenti un aprīkojums, ieskaitot līdzstrāvas tehnoloģijas</p> <p>Kontroles un sakaru komponenti (<i>GPRS</i> moduļi, programmējami loģikas kontrolleri (<i>PLC</i>) un citas īpašas kontroles sistēmas, sensori)</p>
---	----------------------------------	---